

การขยายกิจการยางพาราใหม่ลายของนายทุนจีน ค.ศ.1907-1957

สารนิพนธ์
ของ
สิริธร ถาวรวงศา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์
มีนาคม 2553

การขยายกิจการยางพาราใหม่ลายของนายทุนจีน ค.ศ.1907-1957

สารนิพนธ์
ของ
สิริธร ถาวรวงศา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์

มีนาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีน ค.ศ.1907-1957

บทคัดย่อ
ของ
สิริธร ถาวรวงศา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์
มีนาคม 2553

สิริธร ถาวรวงศา. (2553). การขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีน ค.ศ.1907-1957. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (ประวัติศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วงเดือน นาราสาจจ์.

สารนิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาการขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีน ค.ศ.1907-1957 มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการขยายกิจการยางพาราและวิธีดำเนินการขยายกิจการยางพาราตลอดจนบทบาทของนายทุนจีนในกิจการยางพาราในมลายา โดยเน้นศึกษาต้นกาก็และลีกองเซียนเพื่อสะท้อนภาพตัวแทนนายทุนจีนที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา

ผลการศึกษาพบว่า ในทศวรรษ 1910 การดำเนินธุรกิจยางพาราของนายทุนจีนในมลายาขยายตัวอย่างมาก เนื่องจากความต้องการยางพาราที่เป็นวัตถุดิบสำคัญของตลาดโลกมีจำนวนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้วิกฤตสงครามโลกครั้งที่ 1 และ 2 ก็เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้นายทุนจีนก้าวขึ้นมามีบทบาทสำคัญในวงการการค้ายางพาราแทนที่นายทุนอังกฤษ นายทุนจีนยังผสมผสานความร่วมมือกันและผลักดันให้สิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลางการค้ายางพาราที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้สามารถพัฒนาบทบาทของตนเข้าไปครอบงำตลาดกลางยางพาราสิงคโปร์เพื่อผูกขาดการค้ายางพาราทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีนได้ส่งผลให้เกิดการขยายตัวในการดำเนินธุรกิจและการค้ายางพาราของนายทุนจีนทั้งในมลายาและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งยังส่งผลให้เกษตรกรและแรงงานเชื้อสายจีนในมลายาจำนวนมากขยายตัวเข้าไปทำสวนยางพาราและตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในประเทศไทย

THE EXPANSION OF CHINESE CAPITALISTS' RUBBER ENTERPRISE
IN MALAYA, 1907-1957

AN ABSTRACT
BY
SIREETHORN THAWORNWONGSA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in History
at Srinakharinwirot University
March 2010

Sireethorn Thawornwongsa. (2010). **The Expansion of Chinese Capitalists' Rubber Enterprise in Malaya, 1907-1957.** Master's Project, M.A. (History). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Dr. Wongduen Narasuj.

This master project aims to study the expansion of Chinese capitalists' rubber enterprise in Malaya from 1907-1957. The objective of the study is to understand the development of the rubber business and the major role of the Chinese capitalists in Malaya. Two Chinese capitalists, Tan Kah Kee and Lee Kong Chian are chosen to represent the Chinese capitalist's role during that period.

As study, the rubber enterprise of the Chinese capitalists in Malaya in 1910s had grown significantly as a result of the increasingly demand of rubber in the world market. Moreover, the First and the Second World War marked the turning point in the rubber business whereas the British capitalists were defeated by the Chinese capitalists. In addition, the Chinese capitalists had united to become powerful and promoted Singapore to be a center of rubber business in Southeast Asia. This achievement resulted the Chinese capitalists influence Singapore's rubber market and all over the region.

In conclusion, the expansion of Chinese capitalists' rubber enterprise in Malaya brought about rubber enterprise growth in Malaya and Southeast Asia, as well as the migration of Chinese farmers and labors to cultivate the rubber plantation and to settle down in Thailand.

ประกาศคุณูปการ

ณ จุดเริ่มต้นของการเดินทาง ข้าพเจ้ามีโอกาสมาถึงจุดหมายปลายทางได้หากปราศจากผู้มีพระคุณทุกท่าน

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วงเดือน นาราสะจจ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ผู้ให้ทางสว่าง ซึ่งชี้แนะแนวทางอันทรงคุณค่าและมีประโยชน์อย่างสูงต่อการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ชาติชาย พณานานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาประจำชั้น และรองศาสตราจารย์ ดร.ชาคริต ชุ่มวัฒนะ อาจารย์ผู้ประสาทวิชา ซึ่งให้โอกาสและประสบการณ์การทำงานแก่ข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ วุฒิชัย มูลศิลป์ สำหรับความเมตตาและข้อชี้แนะที่มีประโยชน์ ซึ่งเปิดมุมมองให้ข้าพเจ้าเรียนรู้และเข้าใจการศึกษาประวัติศาสตร์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ณรงค์ พ่วงพิศ และอาจารย์ ดร.มรกต เจวจินดา ไมเยอร์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ คำแนะนำ ตลอดจนมุมมองที่มีประโยชน์อย่างสูงต่อการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.เพ็ญพิสุทธิ์ อินทรภิรมย์ ทองมี สำหรับคำวิจารณ์ที่มีประโยชน์ในครั้งนำเสนอรายงานความก้าวหน้าสารนิพนธ์ และเปิดมุมมองให้ข้าพเจ้าเห็นถึง “สำนึกของความเป็นจีน (โพ้นทะเล)” มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่านที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ด้านประวัติศาสตร์แก่ข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณ ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และคุณศรี กุลแสงเจริญ สำหรับทุนการศึกษาอันมีประโยชน์อย่างยิ่งแก่ข้าพเจ้า

ขอขอบคุณ รุ่นพี่ รุ่นน้อง และผองเพื่อน ประวัติศาสตร์ มศว ทุกคน สำหรับมิตรภาพและกำลังใจที่มีให้กันในทุกขณะ

ขอขอบคุณ พี่ปิ่น (อาจารย์ปิยชาติ สิงตี) สำหรับข้อคิดและคำแนะนำอันมีคุณค่ายิ่งต่อการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนกำลังใจและความช่วยเหลือทุกประการที่มีให้กันเสมอมา

ขอขอบคุณ กุ๊ก (ศิวัพร ถาวรวงศา) น้องสาวผู้มากด้วยความห่วงใยและกำลังใจที่มีให้กันทุกเมื่อ รวมถึงความช่วยเหลือด้านคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

เหนือสิ่งอื่นใดผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ “ป้าและแม่” ซึ่งอุทิศกำลังกาย กำลังใจ ตลอดจนกำลังทุนทรัพย์ อันมีคุณค่ายิ่งแก่ “ลูก” เสมอมา

การศึกษาระดับปริญญาโทประวัติศาสตร์ครั้งนี้ แม้ว่าจะมีผู้คนคอยตอกย้ำถึงระยะเวลาที่เนิ่นนาน แต่ข้าพเจ้าก็พึงระลึกเสมอว่า “ระยะเวลาที่ยังนานเพียงใด สิ่งที่ข้าพเจ้าได้รับจากช่วงเวลานั้นกลับมีคุณค่าเสมอ”

อนึ่งสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นงานวิจัยทางประวัติศาสตร์อย่างจริงจังชิ้นแรกของข้าพเจ้า จึงมีอาจหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดที่จักเกิดขึ้นได้ ข้าพเจ้าขอโน้มรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นไว้แต่เพียงผู้เดียว

ตันฤตอรัน
มีนาคม 2553

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทนำ	ก
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ง
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	จ
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	ฉ
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	ฉ
นิยามศัพท์เฉพาะของการศึกษาค้นคว้า	ฉ
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	ช
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	ช
1 การบุกเบิกสวนยางพาราในมลายา (ทศวรรษ 1880 - ทศวรรษ 1910).....	1
การบุกเบิกสวนยางพาราในมลายา.....	1
ปัจจัยที่เอื้อต่อการปลูกยางพาราในมลายา.....	4
การอพยพและบุกเบิกสวนยางพาราในมลายาของชาวจีน.....	24
ชาวจีนกับการอพยพเข้าไปในมลายา.....	24
ชาวจีนกับการบุกเบิกสวนยางพาราในมลายา.....	26
2 การค้ายางพาราในมลายา (ทศวรรษ 1910 - ทศวรรษ 1950).....	28
กลุ่มคนที่สัมพันธ์กับการค้ายางพาราในมลายา.....	28
ตลาดค้ายางพาราในมลายา.....	35
กลุ่มนายทุนที่ดำเนินธุรกิจในการค้ายางพาราในมลายา.....	38
กลุ่มนายทุนอังกฤษ.....	38
กลุ่มนายทุนจีน.....	44
กลุ่มนายทุนญี่ปุ่น.....	45
ปัญหาและอุปสรรคต่อการค้าและกิจการยางพาราในมลายา.....	47
ราคายางพาราตกต่ำหลังวิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 1	
และภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (ค.ศ.1929-1933).....	47
การยึดครองมลายาของประเทศญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ 2	
(ค.ศ.1941-1945).....	54
การผลิตและใช้ยางสังเคราะห์แทนยางธรรมชาติ.....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 การขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีน (ค.ศ.1907-1957).....	61
นายทุนจีนในกิจการยางพาราในมลายา.....	61
นายทุนจีนรายย่อย.....	61
นายทุนจีนรายใหญ่.....	62
การขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีน.....	63
ต้นกาก็กับกิจการยางพาราในมลายา.....	68
การขยายกิจการยางพาราและวิธีดำเนินธุรกิจ	
ยางพาราในมลายาของต้นกาก็.....	68
ลীগองเซียนกับกิจการยางพาราในมลายา.....	80
การขยายกิจการยางพาราและวิธีดำเนินธุรกิจ	
ยางพาราในมลายาของลীগองเซียน.....	80
ปัจจัยที่ทำให้นายทุนจีนประสบความสำเร็จในการขยาย	
กิจการยางพาราในมลายา.....	87
ปัญหาและอุปสรรคต่อการขยายกิจการยางพาราในมลายา	
ของนายทุนจีน.....	89
บทบาทนายทุนจีนในการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา.....	96
ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาทนายทุนจีนในการดำเนินธุรกิจ	
ยางพาราในมลายา.....	96
บทบาทนายทุนจีนในการดำเนินธุรกิจยางพาราครบวงจร.....	102
บทบาทนายทุนจีนในการผูกขาดการค้ายางพาราในมลายา.....	103
4 ผลจากการขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีน.....	105
การดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาขยายตัว.....	105
สิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลางการค้ายางพาราใน	
ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	118
ต้นกาก็และลীগองเซียนผูกขาดการค้ายางพาราใน	
ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	119

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
เกษตรกรและแรงงานใหม่ลาขายยายตัวเข้าไป ทำสวนยางพาราในประเทศไทย.....	125
5 บทสรุป.....	129
บรรณานุกรม.....	133
ภาคผนวก.....	140
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	151

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตัวเลขการนำเข้ายางพาราของประเทศต่าง ๆ (ค.ศ.1900-1910).....	5
2 พื้นที่สวนยางพาราในมลายา (ค.ศ.1897-1910).....	9
3 จำนวนแรงงานชาวอินเดียและชาวจีน (ค.ศ.1907-1909 : เฉพาะในสหพันธรัฐมลายา).....	17
4 พื้นที่สวนยางพาราของสำนักงานตัวแทน (ค.ศ.1915 และ 1955).....	42
5 ราคายางพาราในตลาดลอนดอนและตลาดสิงคโปร์ (ค.ศ.1910-1950).....	48
6 ปริมาณการผลิตยางพาราจากเจ้าของสวนยางพารา ขนาดเล็กในมลายา (ค.ศ.1922-1927).....	52
7 ปริมาณการผลิตยางพาราในมลายา (ระหว่างทศวรรษ 1910-กลางทศวรรษ 1940).....	56
8 ปริมาณการผลิตยางสังเคราะห์ของประเทศสหรัฐอเมริกา (ค.ศ.1941-1949).....	58
9 เปรียบเทียบราคายางธรรมชาติและยางสังเคราะห์ (ค.ศ.1946-1950).....	59
10 อัตราการผลิตผลิตภัณฑ์ยางพาราของบริษัทตันกาก็ (ค.ศ.1931-1932 : เฉพาะผลผลิตของโรงงานแปรรูป ผลิตภัณฑ์ยางพาราในสิงคโปร์ โดยประมาณ).....	72
11 มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยางพาราของบริษัทตันกาก็ (ค.ศ.1928-1931).....	73
12 จำนวนคนทำงานและแรงงานในโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ ยางพาราซัมบาวาร์บเบอร์ (ค.ศ.1923-1934).....	75
13 จำนวนชาวจีนซื้อสายต่างๆที่อาศัยในมลายา (ค.ศ.1921 และ 1931).....	98
14 พื้นที่สวนยางพาราของชาวจีนในมลายา (ค.ศ.1932 และ 1953).....	106
15 จำนวนการตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราในสิงคโปร์ (ค.ศ.1913-1939).....	108

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
16	ปริมาณการผลิตยางพาราในมลายา (ค.ศ.1907-1957).....	109
17	ปริมาณการส่งออกยางพาราของมลายา (ค.ศ.1907-1954).....	113
18	เครือข่ายบริษัทยางพาราของตันกาก็และลีกงเซี่ยน ที่จดทะเบียนดำเนินกิจการยางพาราในอินโดนีเซีย (ค.ศ.1930-1939).....	121
19	เครือข่ายบริษัทยางพาราของตันกาก็และลีกงเซี่ยน ที่จดทะเบียนดำเนินกิจการยางพาราในประเทศไทย (ค.ศ.1947-1953).....	123

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 เอช. เอน. ริดลีย์ และผู้ช่วยของเขา ถ่ายคู่กับต้นยางพารา ที่ปลูกในสวนพฤกษศาสตร์สิงคโปร์ เมื่อค.ศ.1905.....	3
2 สถิติราคายางพาราในตลาดลอนดอน ประเทศอังกฤษ (ค.ศ.1880-1910).....	7
3 การหักล้างทางฟงพื้นสำหรับเตรียมปลูกยางพารา.....	13
4 การปลูกยางพาราแซมพืชชนิดอื่น.....	14
5 แรงงานชาวอินเดียนในสวนยางพารา.....	18
6 แรงงานชาวอินเดียนในสวนยางพารา (ค.ศ.1910).....	18
7 แรงงานชาวอินเดียนนำน้ำยางพาราไปส่งยังจุดรับซื้อ.....	19
8 เกษตรชาวมลายู.....	19
9 แรงงานชาวจีนในสวนยางพารา.....	20
10 แรงงานชาวจีนในสวนยางพารา.....	20
11 การขยายตัวของเส้นทางคมนาคมในมลายา (ค.ศ.1887 , 1888 และ 1911).....	22
12 โครงสร้างการค้ายางพาราในมลายา.....	31
13 ยางแผ่นดิบ.....	32
14 ยางแผ่นรมควัน : โรงรมยางพารา.....	32
15 กรรมวิธีการผลิตยางเครพ.....	33
16 กรรมวิธีการผลิตยางเครพ.....	33
17 พ่อค้ายางพาราในท้องถิ่น.....	34
18 การซื้อขายยางพาราในท้องถิ่น.....	34
19 แรฟเฟิล (Raffles) : ศูนย์กลางการซื้อขายยางพาราในสิงคโปร์.....	37
20 ชนบทมลายาออกโดยรัฐบาลญี่ปุ่น ปรากฏรูปการทำสวนยางพารา.....	55
21 การทำสวนยางพาราปรากฏบนดวงตราไปรษณียากรมลายา ในทศวรรษ 1950.....	55
22 ต้นกาเกี.....	66
23 ต้นเซยัน.....	66
24 ลิมนี่ซุน.....	67

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
25 อุทงเซ็น.....	67
26 ตันกาก็ ลีกงเซียน และตันลากชาย.....	77
27 ตันกาก็และครอบครัว.....	77
28 โรงงานยางพาราของตันกาก็.....	78
29 ห้างค้าปลีก (ค.ศ.1925) และสำนักงานใหญ่เคียมเอ็ก (ค.ศ.1910).....	78
30 ลีกงเซียน.....	81
31 ลีกงเซียนสมรสกับตันอายเล บุตรสาวตันกาก็ เมื่อค.ศ.1920.....	81
32 บริษัทลีรับเบอร์ (ทศวรรษ 1930).....	82
33 โรงงานยางพาราลีรับเบอร์ ในรัฐยะโฮร์ (ค.ศ.1950).....	82
34 ตันกาก็กับคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์จีน.....	94
35 โจวเินไหล นายกรัฐมนตรีประเทศจีน ร่วมเคารพศพ ตันกาก็ เมื่อวันที่ 12 กันยายน ค.ศ.1961.....	94

บทนำ

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญของโลกชนิดหนึ่ง เนื่องจากเป็นวัตถุดิบหลักของอุตสาหกรรมยานยนต์ในสหรัฐอเมริกาที่เริ่มขึ้นในทศวรรษ 1860 ดังนั้นอังกฤษจึงสนใจใช้พื้นที่ในอาณานิคมของตนเป็นแหล่งปลูกยางพารา และได้นำเมล็ดพันธุ์ยางพาราเฮเวีย บราซิลเลียนซิส (*Hevea brasiliensis*) จากบราซิลไปเพาะพันธุ์ที่สวนพฤกษศาสตร์ (Botanic Gardens) ในสิงคโปร์เมื่อค.ศ.1877^{*1} เพราะเห็นว่าดินแดนมลายาตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศร้อนชื้นที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกยางพารา ทว่าในระยะแรกการปลูกยางพาราในมลายายังมิได้แพร่หลาย มีเพียงกลุ่มนักลงทุนชาวอังกฤษเข้ามาซื้อที่ดินเพื่อปลูกยางพาราเท่านั้น

ชาวจีนในมลายาเริ่มสนใจปลูกยางพาราอย่างแพร่หลายตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1900 เมื่อราคาพืชผลทางการเกษตร เช่น กาแฟ สีเสียด พริกไทย มันสำปะหลัง ฯลฯ ตกต่ำลง² ขณะที่ราคายางพาราสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับในทศวรรษ 1910 ตลาดโลกมีความต้องการยางพาราเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากใช้เป็นยุทธปัจจัยสำคัญในสงครามโลกครั้งที่ 1 นายทุนจีนในมลายาจึงเกิดแรงจูงใจและลงทุนทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ รวมทั้งดำเนินธุรกิจที่ต่อเนื่องจากการทำสวนยางพารา เช่น ตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและผลิตภัณฑ์ยางพารา บริษัทนายหน้าค้ายางพารา ตลอดจนบริษัทส่งออกยางพารา เป็นต้น

การขยายกิจการยางพาราของนายทุนจีนครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ที่มีการทำสวนยางพาราในมลายา และมีสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการค้าเงินธุรกิจค้ายางพารา โดยพ่อค้าและนายทุนจีนเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้สิงคโปร์กลายเป็นตลาดกลางยางพาราที่มีความสำคัญในมลายา อย่างไรก็ตามอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจยางพาราในมลายาของนายทุนจีนคือ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (The Great Depression) ในค.ศ.1929 และวิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 ในมลายา ทำให้นายทุนจีนจำนวนมากประสบปัญหาและยุติบทบาทในการดำเนินธุรกิจยางพารา แต่นายทุนจีนรุ่นต่อมาสามารถพัฒนากิจการยางพาราของตนให้ดำรงอยู่ได้ในสภาวะที่กลไกของตลาดและราคายางพารามีความเปลี่ยนแปลง ในบรรดานายทุนจีนที่ดำเนิน

---

*ในทศวรรษ 1870 รัฐบาลอังกฤษได้นำเมล็ดพันธุ์ยางพาราเฮเวีย บราซิลเลียนซิส ไปเพาะพันธุ์ที่สวนคิว (Kew Gardens) ในประเทศอังกฤษ และได้ขยายพันธุ์ยางพาราดังกล่าวไปที่กัลกัตตา (Calcutta) ในอินเดียและศรีลังกา (ซีลอน : Ceylon) แต่เนื่องจากพื้นที่ทั้งสองไม่เหมาะแก่การปลูกยางพารา จึงได้ส่งเข้าไปเพาะพันธุ์ที่สวนพฤกษศาสตร์ในสิงคโปร์

¹James C. Jackson. (1968). **Planters and Speculators : Chinese and European Agricultural Enterprise in Malaya 1786-1921.** p. 212.

²Jomo Kwame Sundaram. (1986). **A Question of Class : Capital, the State, and Uneven Development in Malaya.** p. 180.; and James C. Jackson. (1968). **op. cit.** pp. 49, 83.

ธุรกิจยางพาราทั้งหมดในมลายา ตันกาก็ (Tan Kah Kee) และลีกงเซียน (Lee Kong Chian) เป็นนายทุนที่มีบทบาทสำคัญในการค้ายางพารา

ตันกาก็ นายทุนชาวจีนในสิงคโปร์ ประสบความสำเร็จจากการดำเนินธุรกิจค้าสับปะรด กระจ่างและโรงสีข้าว ซึ่งมีกิจการและสาขาครอบคลุมทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตันกาก็เริ่มสนใจปลูกยางพาราเพื่อการค้าเมื่อค.ศ.1907¹ และตั้งโรงงานยางพาราเพื่อรับซื้อยางพาราจากเกษตรกรและพ่อค้ายางพารา อีกทั้งยังเป็นผู้เริ่มนำยางพาราเข้าสู่อุตสาหกรรมการแปรรูป² เพื่อเป็นสินค้าหลากหลายชนิด เช่น ยางล้อรถ รองเท้ายาง และตุ๊กตายาง³ นอกจากนี้เขายังดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้ายางพารา และเป็นผู้ส่งออกยางพารารายใหญ่ในมลายา หนึ่งเมื่อเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ในค.ศ.1929 ทำให้ตันกาก็ประสบปัญหาหนี้สิน จึงต้องถ่ายโอนกิจการและขายหุ้นของบริษัทให้แก่ ลีกงเซียน บุตรเขยของตน⁴ เพื่อเป็นผู้สืบทอดการดำเนินธุรกิจ

ลีกงเซียน ผู้เป็นกำลังสำคัญที่ร่วมงานกับตันกาก็ ได้แยกตัวออกมาก่อตั้งบริษัทลีรับเบอร์ (The Lee Rubber Co.) เพื่อดำเนินธุรกิจในกิจการยางพาราเป็นของตนเองในค.ศ.1927 กิจการยางพาราของเขาขยายตัวในช่วงที่พ่อค้าและนายทุนจีนส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จและขาดทุนเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เขาจึงใช้โอกาสดังกล่าวซื้อสวนยางพารา โรงงาน คลังสินค้า ตลอดจนยางพาราที่ตกค้างในคลังสินค้าซึ่งถูกปิดกิจการลง⁵ ลีกงเซียนประสบความสำเร็จและได้รับผลกำไรจำนวนมากจากการดำเนินธุรกิจยางพาราในช่วงที่ตลาดโลกมีความต้องการใช้ยางพาราเป็นยุทธปัจจัยสำคัญในสงครามโลกครั้งที่ 2 และสงครามเกาหลี⁶ อีกทั้งเป็นช่วงเวลาที่นายทุนตะวันตกชะลอตัวลงทุนดำเนินธุรกิจดังกล่าว

¹W. G. Huff. (1994). **The Economic Growth of Singapore : Trade and Development in the Twentieth Century.** p. 219.

²C. F. Yong. (1987). **Tan Kah-Kee : The Making of an Overseas Chinese Legend.** pp. 51-52.

³Edmund Terence Gomez. (1999). **Chinese Business in Malaysia : Accumulation , Ascendance , Accommodation.** p. 30.

⁴C. F. Yong. (1987). **op. cit.** pp. 64, 70.

⁵Rajeswary Ampalavanar Brown. (1994). **Capital and Entrepreneurship in South-East Asia.** p. 112.

⁶โยะชิฮะระ คุโนโอะ. (2544). กำเนิดทุนนิยมเทียมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. แปลโดย รัศมีดารา ชันติกุล; ชูศรี มณีพฤษ; และ พรพิมล สันติมณีนรัตน์. หน้า 271.

การดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาของต้นกาก็และลีกองเซียนที่ครอบคลุมทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม รวมถึงการขยายการลงทุนในกิจการยางพาราทั่วดินแดนมลายาและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้ทั้งสองมีบทบาทในการผูกขาดกิจการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับยางพารา และสามารถพัฒนาธุรกิจยางพาราให้เป็นคู่แข่งที่สำคัญของบริษัทตะวันตก¹ นอกจากนี้ยังทำให้ประเทศผู้ผลิตยางพาราในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นำรูปแบบการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายามาประยุกต์ใช้กับประเทศของตนทั้งด้านกรรมวิธีการผลิต การแปรรูป และรูปแบบการค้ายางพาราที่ต้องอิงกับราคาและตลาดในสิงคโปร์เป็นสำคัญ

อนึ่งการที่นายทุนจีนใช้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา ส่งผลให้การลงทุนในกิจการยางพาราในมลายาขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมาก และทำให้สิงคโปร์กลายเป็นตลาดกลางที่มีบทบาทและความสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แทนตลาดลอนดอนตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 และ 2 เป็นต้นมา² จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง “การขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีน ค.ศ.1907-1957” เพื่อเป็นการขยายขอบเขตความรู้เกี่ยวกับชาวจีนโพ้นทะเลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีกด้านหนึ่ง

---

¹ ภาวตล ทรงประเสริฐ. (2545). **The Overseas Chinese** : ลอดลายมังกรโพ้นทะเล. หน้า 119.

² ภาวตล ทรงประเสริฐ. (2535). **ทุนสิงคโปร์ : การผูกขาดตลาดยางพาราและดีบุกไทย**. หน้า 98.

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องการขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีน ค.ศ.1907-1957 มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถนำมาประกอบการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

C. F. Yong. (1987). **Tan Kah-Kee : The Making of an Overseas Chinese Legend.** Singapore: Oxford University Press.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงภูมิหลังและการดำเนินธุรกิจของตันกาก็ นายทุนชาวจีนในสิงคโปร์ ก่อนที่จะลงทุนดำเนินธุรกิจยางพารา รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการการดำเนินธุรกิจและการขยายการลงทุนในธุรกิจยางพาราของตันกาก็ในมลายาและภูมิภาคเอเชีย ซึ่งทำให้เห็นความสำคัญของตันกาก็ที่มีต่อธุรกิจการค้ายางพาราในภาพรวม

ผู้วิจัยสามารถใช้เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้เป็นส่วนประกอบการศึกษาเกี่ยวกับการขยายกิจการยางพาราของตันกาก็ในมลายา

Rajeswary Ampalavanar Brown. (1994). **Capital and Entrepreneurship in South-East Asia.** New York: St.Martin's Press.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงนายทุนจีนในกิจการยางพาราในมลายาเป็นผู้มีบทบาทในอุตสาหกรรมยางพารา และสามารถขยายกิจการยางพาราได้ครอบคลุมทั่วมลายา รวมทั้งเป็นคู่แข่งที่สำคัญของนายทุนตะวันตก ผู้เขียนให้ข้อเสนอว่าเงินทุนเป็นปัจจัยสำคัญที่ขัดขวางการพัฒนาคุณภาพในอุตสาหกรรมยางพาราของนายทุนจีน โดยยกตัวอย่างตันกาก็และลีกองเซียน พร้อมทั้งแสดงตัวเลขผลกำไรและขาดทุนในธุรกิจยางพาราของบุคคลทั้งสองอย่างคร่าว ๆ เพื่อต้องการให้เห็นถึงความจำเป็นของบุคคลทั้งสองที่ต้องพึ่งพิงสถาบันการเงินในการกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการขยายกิจการยางพาราในมลายา โดยเฉพาะช่วงที่เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ในค.ศ.1929

ผู้วิจัยสามารถใช้เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้เป็นส่วนประกอบการศึกษาเกี่ยวกับการลงทุนดำเนินธุรกิจยางพาราของตันกาก็และลีกองเซียนในมลายา

ภูวดล ทรงประเสริฐ. (2535). **ทุนสิงคโปร์: การผูกขาดตลาดยางพาราและดีบุกไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จากการศึกษางานวิจัยเล่มนี้พบว่าบริษัทเด็ทบีห้างจำกัด (ยางไทยปักษ์ใต้) ที่ดำเนินกิจการค้ายางพาราในประเทศไทย เป็นบริษัทลูกในเครือธุรกิจยางพาราของต้นกาก็ นายทุนชาวจีนในสิงคโปร์ ซึ่งมีลีกองเซียน บุตรเขย และตันลากซาย (Tan Lark Sye) หลานชาย เป็นผู้ดำเนินการบริหารกิจการยางพาราในประเทศไทย มีบทบาทสำคัญในการผูกขาดการค้ายางพาราในประเทศไทยตั้งแต่สมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นต้นมา พร้อมทั้งเสนอว่าบริษัทเด็ทบีห้างจำกัดมุ่งแสวงหาผลกำไร โดยไม่ได้ผลักดันให้การผลิตยางพาราในประเทศไทยมีคุณภาพสูงและมีราคาที่ยุติธรรมต่อเกษตรกรเท่าที่ควร

ผู้วิจัยสามารถใช้เนื้อหาของงานวิจัยเล่มนี้เป็นส่วนประกอบการศึกษาในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับการขยายตัวในการดำเนินธุรกิจยางพาราของต้นกาก็และลีกองเซียนในประเทศไทย

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษากิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีนระหว่าง ค.ศ.1907-1957
2. เพื่อศึกษาวิธีดำเนินการขยายกิจการยางพาราและบทบาทของนายทุนจีนในกิจการยางพาราในมลายา ค.ศ.1907-1957
3. เพื่อศึกษาผลของการขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีน ค.ศ.1907-1957

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีนระหว่าง ค.ศ.1907-1957
2. ทำให้ทราบถึงวิธีดำเนินการขยายกิจการยางพาราและบทบาทของนายทุนจีนในกิจการยางพาราในมลายา ค.ศ.1907-1957
3. ทำให้ทราบถึงผลของการขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีน ค.ศ.1907-1957
4. ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจยางพาราในมลายาที่มีความสำคัญและเชื่อมโยงกับธุรกิจยางพาราในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาวิธีดำเนินการขยายกิจการยางพารา และบทบาทของนายทุนจีนในกิจการยางพาราในมลายา ตลอดจนผลของการขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีน โดยเน้นศึกษาบทบาทของต้นทากีและลีกองเซียน ซึ่งเป็นนายทุนจีนที่มีบทบาทสำคัญในกิจการยางพาราในมลายา โดยเริ่มทำการศึกษาดังแต่ค.ศ.1907-1957

การศึกษาในระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่นายทุนจีนในมลายามีบทบาทในการขยายกิจการยางพาราและดำเนินธุรกิจยางพาราทุกรูปแบบอย่างเต็มที่ เนื่องจากนายทุนจีนมีสิทธิและเสรีในการดำเนินธุรกิจด้านต่างๆในมลายาอย่างมาก แต่ทว่าหลังจากมลายาได้รับเอกราชจากประเทศอังกฤษเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ.1957 และมีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย (Federation of Malaysia) รัฐบาลสหพันธรัฐมาเลเซียได้ประกาศใช้นโยบายเศรษฐกิจใหม่ (New Economic Policy : NEP : 1971-1990) เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อชาวพื้นเมืองมลายูให้มีบทบาททางเศรษฐกิจมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตการศึกษางานชิ้นนี้ในช่วงที่มลายายังอยู่ภายใต้การปกครองของประเทศอังกฤษ ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพการขยายกิจการยางพาราและบทบาทของนายทุนจีนทั้งสองอย่างเต็มที่

นิยามศัพท์เฉพาะของการศึกษาค้นคว้า

กิจการยางพารา

ในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึงการดำเนินธุรกิจทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับยางพารา เช่น การเป็นเจ้าของสวนยางพาราขนาดใหญ่ การตั้งโรงงานแปรรูปยางพารา โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารา และบริษัทส่งออกยางพารา เป็นต้น

มลายา

ในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึงดินแดนในคาบสมุทรมลายู ซึ่งประกอบด้วยรัฐต่างๆ 12 รัฐ ได้แก่ สิงคโปร์ ปีนัง มะละกา เกดะห์ (ไทรบุรี) กลันตัน ตรังกานู ปะลิส เนกรีเซมบีลัน ปะหัง เประ สลังงอร์ และยะโฮร์ ซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองของประเทศอังกฤษ

นายทุนจีน

ในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึงชาวจีนในมลายาที่เป็นเจ้าของกิจการยางพารา ซึ่งมีเงินทุนจำนวนมากและมีบทบาทสำคัญต่อธุรกิจการค้ายางพาราในมลายา

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ข้อมูลที่เป็นหลักฐานชั้นรอง (Secondary Sources) เป็นหลัก ทั้งที่เป็นงานวิจัย หนังสือ และบทความวิชาการ แล้วนำมาศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) และนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. หอสมุดปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. ห้องสมุดป่วย อังภากรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4. ห้องสมุดศาสตราจารย์ดิเรก ชัยนาม คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
5. หอสมุดป่วย อังภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
6. สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. ศูนย์สารนิเทศมนุษยศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
8. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ
9. หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร
10. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
11. แหล่งข้อมูลออนไลน์

บทที่ 1

การบุกเบิกสวนยางพาราในมลายู (ทศวรรษ 1880 - ทศวรรษ 1910)

การผลิตยางยนต์ในประเทศสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ทศวรรษ 1860 เป็นต้นมา ส่งผลให้อุตสาหกรรมยานยนต์ในประเทศสหรัฐอเมริกาเติบโตอย่างรวดเร็ว และมีผลให้ความต้องการใช้ยางพาราเพื่อเป็นวัตถุดิบสำคัญในอุตสาหกรรมนี้เพิ่มมากขึ้น อุปสงค์ของการใช้ยางพาราที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นตามลำดับ ทำให้อังกฤษเริ่มสนใจหาพื้นที่ปลูกยางพารา และเลือกอาณานิคมมลายูเป็นแหล่งปลูกยางพาราที่สำคัญ

1. การบุกเบิกสวนยางพาราในมลายู

ก่อนที่อังกฤษจะนำเมล็ดพันธุ์ยางพาราไปปลูกในมลายู ได้มีการนำเมล็ดพันธุ์ยางพาราที่มีชื่อเรียกว่า “เฮเวีย บราซิลเลียนซิส” (*Hevea brasiliensis*) จากบราซิลเข้าไปปลูกในสวนพฤกษศาสตร์ที่เมืองคิว (Kew) ประเทศอังกฤษ ตั้งแต่ทศวรรษ 1870 เมื่อการทดลองปลูกประสบผลสำเร็จจึงมีการขยายพันธุ์ยางพาราดังกล่าวไปยังกัลกัตตา (Calcutta) ในอินเดียและศรีลังกา (ซีลอน : Ceylon) ทั้งนี้อังกฤษหวังจะให้ยางพาราเป็นพืชที่นำรายได้มาสู่ดินแดนในครอบครองของตน ทว่าเมล็ดพันธุ์ยางพาราที่ถูกส่งไปเพาะพันธุ์ในดินแดนดังกล่าวเจริญเติบโตได้ไม่เต็มที่เนื่องจากพื้นที่ทั้งสองไม่เหมาะแก่การปลูกยางพารา อังกฤษจึงส่งต้นกล้ายางพาราจำนวน 50 ต้นเข้าไปทดลองปลูกที่สวนพฤกษศาสตร์ในสิงคโปร์เมื่อค.ศ.1876 การทดลองปลูกในครั้งนั้นมีต้นกล้ายางพาราที่รอดตายจากการขนส่งเพียง 5 ต้นเท่านั้น ดังนั้นจึงมีการส่งต้นกล้ายางพาราจำนวน 22 ต้น จากศรีลังกาเข้าไปทดลองปลูกอีกครั้งในเดือนกันยายน ค.ศ.1877¹

การทดลองปลูกต้นกล้ายางพาราประสบความสำเร็จโดยเซอร์ฮิวจ์ โลว์ (Sir Hugh Low) ข้าหลวงใหญ่ประจำกัวลาแกงซาร์ รัฐเปเร (Kuala Kangsar : Perak) ได้นำต้นกล้ายางพาราจำนวน 9 ต้น ไปทดลองปลูกที่ข้างท่าเทียบในค.ศ.1877 ในระยะแรกเป็นเพียงการสังเกตการณ์ทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น และการปลูกก็ยังไม่เป็นระบบระเบียบเท่าที่ควร ต้นกล้ายางพาราที่เซอร์ฮิวจ์ โลว์ นำไปทดลองปลูกนี้เจริญเติบโตเป็นอย่างดี เห็นได้จากรายงานของเซอร์ฮิวจ์ โลว์ ในค.ศ.1879

---

¹Colin Barlow. (1978). **The Natural Rubber Industry : Its Development, Technology, and Economy in Malaysia.** p. 20.

ที่ระบุว่าต้นกล้วยพารามีความสูงเพิ่มขึ้นจาก 12 ฟุต เป็น 14 ฟุต ต่อมาในค.ศ.1883 เมื่อต้นยางพาราเจริญเติบโตครบ 6 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมแก่การเก็บเกี่ยวผลผลิต จึงมีการทดลองกรีดต้นยางพาราเพื่อเอาน้ำยางพารา พร้อมทั้งมีการรายงานและส่งตัวอย่างผลผลิตที่ได้กลับไปยังประเทศอังกฤษ การดำเนินการดังกล่าวนับว่าเป็นการทดลองปลูกยางพาราและเก็บเกี่ยวผลผลิตยางพาราในมลายาเป็นครั้งแรก¹

อนึ่งแม้ว่าการทดลองปลูกยางพาราในมลายาระยะเริ่มแรกจะประสบความสำเร็จ ทว่าเป็นเพียงการทดลองปลูกโดยหน่วยงานของทางรัฐเท่านั้น ยังมิได้มีการเผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อนำไปปลูกเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดใหม่อย่างจริงจัง จนกระทั่งเฮช. เอน. ริดลีย์ (H. N. Ridley : Henry Nicholas Ridley) ซึ่งเข้ารับตำแหน่งผู้อำนวยการสวนพฤกษศาสตร์แห่งสิงคโปร์ ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.1888 ได้ให้การสนับสนุนส่งเสริมและขยายพันธุ์ยางพาราเฮเวีย บราซิลเลียนซิสอย่างจริงจัง โดยในระยะแรกได้มีการนำต้นยางพาราจำนวนหนึ่งไปปลูกในสวนของตนเองและได้ผลเจริญงอกงาม จึงมีการนำพันธุ์ยางพาราไปเผยแพร่และให้ความรู้แก่เกษตรกรและเจ้าของที่ดินทั่วไป² แต่ก็มีได้รับความสนใจมากนัก เนื่องจากยางพาราเป็นพืชชนิดใหม่ที่เกษตรกรและเจ้าของที่ดินยังไม่คุ้นเคย อีกทั้งไม่มีความเชื่อมั่นที่จะลงทุนเพาะปลูก นอกจากนี้การปลูกยางพาราต้องใช้พื้นที่จำนวนมาก ประกอบกับใช้ระยะเวลาในการเพาะปลูกนานกว่า 6-7 ปี จึงจะเจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้อย่างเต็มที่ ที่สำคัญในขณะนั้นยังไม่มีตลาดในมลายารองรับที่แน่นอน³

การที่ริดลีย์พยายามชักจูงให้ประชาชนในมลายาเกิดการตื่นตัวและหันมาสนใจปลูกยางพารา ทำให้เขาได้รับฉายาว่า “ริดลีย์ผู้วิกลจริต” (Mad Ridley) และ “รับเบอร์ริดลีย์” (Rubber Ridley) อย่างไรก็ตามริดลีย์ได้พยายามทดลองเพาะพันธุ์ยางพาราอย่างต่อเนื่อง และขยายเมล็ดพันธุ์ยางพาราในพื้นที่ของหน่วยงานราชการต่างๆในมลายา⁴ พร้อมกับส่งเสริมความรู้แก่เกษตรกรและผู้สนใจอย่างมุ่งมั่นและจริงจัง นอกจากนี้เขายังจัดการกับพื้นที่ที่รกร้างว่างเปล่าบางส่วนในสิงคโปร์และมะละกา เพื่อนำต้นกล้วยพาราที่ถูกส่งมาจากศรีลังกา (ซีลอน) ในค.ศ.1888 จำนวนกว่า 8,000 ต้น ไปปลูกลงบนพื้นที่ที่จัดเตรียมไว้⁵

¹James C. Jackson. (1968). **Planters and Speculators : Chinese and European Agricultural Enterprise in Malaya 1786-1921.** p. 213.

²บาร์บารา วัดสัน อันดาญา; และ ลีโอเนิร์ต วาย. อันดาญา. (2549). **ประวัติศาสตร์มาเลเซีย.** แปลโดย พรรณี ฉัตรพลรักษ์. หน้า 366-367.

³James C. Jackson. (1968). **op. cit.** p. 216.

⁴**Ibid.** p. 215.

⁵Colin Barlow. (1978). **op. cit.** p. 21.

ภาพประกอบ 1 เอช. เอ็น. ริดลีย์ (H. N. Ridley) และผู้ช่วยของเขา
ถ่ายคู่กับต้นยางพาราที่ปลูกในสวนพฤกษศาสตร์สิงคโปร์ เมื่อค.ศ.1905

ที่มา: J. H. Drabble. (1973). **Rubber in Malaya 1876 - 1922 : The Genesis of the Industry.** Unpaged.

ความพยายามของริตลีย์ในการชักชวนเกษตรกรและเจ้าของที่ดินในมลายูให้ปลูกยางพาราเริ่มประสบความสำเร็จเมื่อราคาพืชผลทางการเกษตร เช่น กาแฟ สีสียด* มันสำปะหลัง ฯลฯ ตกต่ำลง ทำให้เกษตรกรและเจ้าของที่ดินทั้งชาวมลายูและชาวจีนหันมาสนใจปลูกยางพารามากขึ้น และทำให้ต้นกล้ายางพาราจำนวนกว่าหนึ่งล้านต้นถูกส่งออกไปเพาะปลูกในรัฐต่างๆ เมื่อ ค.ศ. 1899¹ ส่งผลให้เกิดการขยายพื้นที่เพาะปลูกยางพาราเพิ่มมากขึ้น และทำให้ยางพารากลายเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่มีผู้นิยมปลูกอย่างแพร่หลายในมลายู

การที่อังกฤษสนับสนุนส่งเสริมให้เกษตรกรและเจ้าของที่ดินหันมาปลูกยางพารา โดยมีริตลีย์เป็นผู้ประสานงานในการให้คำแนะนำและเผยแพร่ขยายพันธุ์ยางพารา นับเป็นปัจจัยแรกที่ส่งเสริมให้เกษตรกรและเจ้าของที่ดินในมลายูเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถเข้าใจขั้นตอนและกรรมวิธีในการเพาะพันธุ์ยางพาราเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ผู้เพาะปลูก ความพยายามของริตลีย์ถือเป็นรากฐานสำคัญอันก่อให้เกิดแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรและเจ้าของที่ดินในมลายูมีทางเลือกในการเพาะปลูกพืชพันธุ์ชนิดใหม่ๆ และหันมานิยมปลูกยางพาราเพิ่มมากขึ้น

2. ปัจจัยที่เอื้อต่อการปลูกยางพาราในมลายู

ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 ยางพารากลายเป็นพืชที่มีผู้นิยมปลูกจำนวนมาก เนื่องจากเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของมลายู ปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการปลูกยางพาราในมลายูประกอบด้วยปัจจัยหลายประการ ซึ่งล้วนส่งเสริมให้เกษตรกรและเจ้าของที่ดินในมลายูไม่ว่าจะเป็นชาวมลายู ชาวจีน ตลอดจนนายทุนอังกฤษจำนวนมากหันมานิยมปลูกยางพารา

2.1 ปัจจัยภายนอก

ความเฟื่องฟูของอุตสาหกรรมยานยนต์ เป็นปัจจัยภายนอกประการสำคัญที่เอื้อต่อการปลูกยางพาราในมลายู และมีส่วนกระตุ้นให้เกษตรกรและเจ้าของที่ดินในมลายูเห็นความสำคัญและให้ความสนใจปลูกยางพาราอย่างแพร่หลาย

---

* สีสียด เป็นสารที่ทำให้เนื้อเยื่อหดตัวชนิดหนึ่ง ซึ่งได้จากยางของพืชจำพวกไม้พุ่ม (*Uncaria Gambir*) มีถิ่นกำเนิดอยู่ในเกาะสุมาตรา (Sumatra) ในคริสต์ศตวรรษที่ 18-19 มีการใช้สีสียดเป็นส่วนผสมอย่างหนึ่งของ การเคี้ยวหมากพลูและการฟอกหนัง ทำให้ระยะเวลาดังกล่าวการปลูกสีสียดเริ่มแพร่หลายเข้าไปยังสิงคโปร์และคาบสมุทรมลายูตอนใต้ (นิโคลาส ทาร์ลิ่ง. (2552). **ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ฉบับครบวงจร : เล่มสอง จากประมาณคริสต์ศักราช 1500 ถึงประมาณคริสต์ศักราช 1800**. แปลโดย มัทนา เกษกมล; และ มัทนี เกษกมล. หน้า 214.

¹ Colin Barlow. (1978). **op. cit.** p. 22.

การผลิตรถยนต์ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วตั้งแต่ทศวรรษ 1860 เป็นต้นมา ทำให้ประเทศต่างๆหันมาส่งเสริมอุตสาหกรรมยานยนต์เพิ่มขึ้น อุตสาหกรรมยานยนต์จึงขยายตัวทั่วโลกและเฟื่องฟูอย่างมาก ส่งผลให้ความต้องการใช้ยางพาราซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญในอุตสาหกรรมนี้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มประเทศผู้ผลิตรถยนต์รายใหญ่ของโลก เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และเยอรมนี ซึ่งมีอัตราการผลิตและกำลังซื้อที่สูง ล้วนมีความต้องการยางพาราเพื่อป้อนอุตสาหกรรมยานยนต์ภายในประเทศจำนวนมาก ดังเห็นได้จากตารางดังนี้

ตาราง 1 ตัวเลขการนำเข้ายางพาราของประเทศต่างๆ (ค.ศ.1900-1910)

(หน่วย : ตัน)

ค.ศ.	สหรัฐอเมริกา	สหราชอาณาจักร	เยอรมนี	รัสเซีย	ฝรั่งเศส	ประเทศอื่น ๆ	รวม
1900	20,308	10,983	8,515	4,225	2,480	6,103	52,614
1901	22,954	8,634	7,883	5,410	2,587	4,971	52,439
1902	21,244	6,381	8,654	4,893	2,701	5,849	49,722
1903	23,240	7,493	10,324	6,423	2,821	6,426	56,727
1904	26,089	9,884	12,635	5,832	3,562	6,120	64,122
1905	27,021	12,947	13,328	5,765	3,985	7,126	70,172

ตาราง 1 (ต่อ)

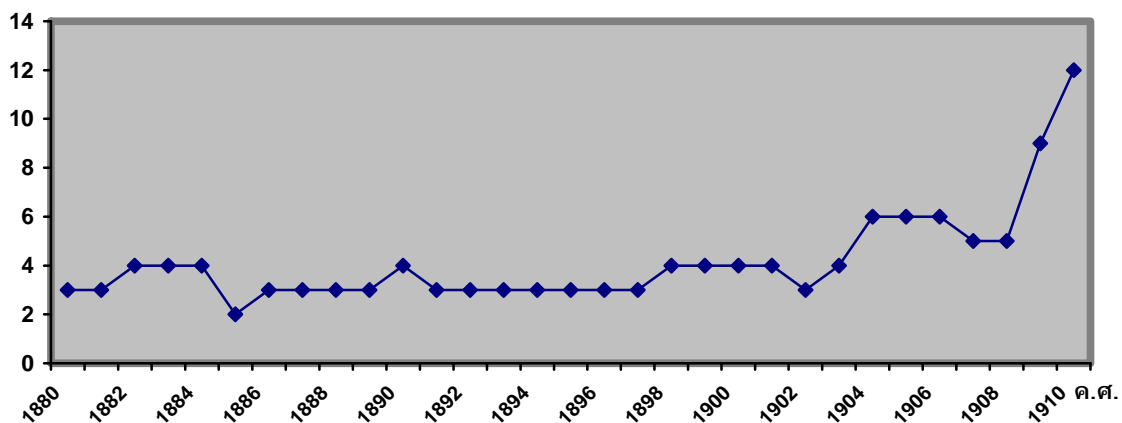
ค.ศ.	สหรัฐ อเมริกา	สหราชอาณาจักร	เยอรมนี	รัสเซีย	ฝรั่งเศส	ประเทศ อื่น ๆ	รวม
1906	28,640	13,841	11,477	7,457	4,473	8,672	74,560
1907	28,817	15,914	10,871	6,713	5,072	10,044	77,431
1908	32,403	10,827	10,446	7,448	4,041	9,117	77,282
1909	39,789	15,107	11,270	6,805	4,279	8,959	86,209
1910	42,210	20,454	13,731	7,233	3,740	11,987	99,355

ที่มา: J. H. Drabble. (1973). **Rubber in Malaya 1876 - 1922 : The Genesis of the Industry.** p. 222.

จากตารางข้างต้นเห็นได้ว่ากลุ่มประเทศผู้ผลิตรถยนต์รายใหญ่ของโลก ทั้งประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เยอรมนี รัสเซีย และฝรั่งเศส มีความต้องการใช้ยางพาราในปริมาณที่สูงและมียอดการนำเข้ายางพาราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ด้วยเหตุดังกล่าวอังกฤษจึงต้องการให้มลายาเป็นแหล่งปลูกยางพาราที่สำคัญ ทำให้มีการเผยแพร่พันธุ์ยางพาราและส่งเสริมการปลูกยางพาราในมลายาอย่างจริงจัง นอกจากนี้ความต้องการใช้ยางพาราที่มีจำนวนมาก ยังส่งผลให้ยางพาราในตลาดโลกมีราคาสูงขึ้น ดังเห็นได้จากสถิติราคายางพาราในตลาดลอนดอนตั้งแต่ค.ศ. 1880-1910 ดังนี้

ราคายางพารา

1 ชิลลิง (Shillings) : เท่ากับ 1 ปอนด์ (Pounds)

ภาพประกอบ 2 สถิติราคายางพาราในตลาดลอนดอน ประเทศอังกฤษ (ค.ศ.1880-1910)

ที่มา: J. H. Drabble. (1973). **Rubber in Malaya 1876 - 1922 : The Genesis of the Industry.** p. 213.

จากสถิติข้างต้นเห็นได้ว่าราคายางพาราในตลาดลอนดอน ประเทศอังกฤษ ในรอบกว่า 3 ทศวรรษ มีราคาเพิ่มสูงขึ้นเท่าตัวจาก 3 ชิลลิง ในค.ศ.1880 เป็น 6 ชิลลิง ในค.ศ.1904 และ 12 ชิลลิง ในค.ศ.1910 ตามลำดับ จึงกล่าวได้ว่าราคายางพาราเป็นสิ่งที่จูงใจให้เกษตรกรและเจ้าของที่ดินในมลายูสนใจปลูกยางพาราเพิ่มมากขึ้น

2.2 ปัจจัยภายใน

ปัจจัยภายในที่เอื้อต่อการปลูกยางพาราในมลายาคือ พืชผลทางการเกษตรมีราคาตกต่ำ คุณลักษณะของต้นยางพารา พื้นที่ และสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก นโยบายส่งเสริมการทำสวนยางพาราในมลายาของรัฐบาลอังกฤษ และการมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก

1. พืชผลทางการเกษตรมีราคาตกต่ำ

ก่อนที่จะมีการนำพันธุ์ยางพาราเข้าไปเพาะปลูกในมลายา ประชาชนในมลายาทั้งชาวมลายูและชาวจีนต่างประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ต่อมาในทศวรรษ 1890 เมื่ออังกฤษได้ส่งเสริมให้มีการเพาะพันธุ์ยางพาราและแจกจ่ายให้เกษตรกรและเจ้าของที่ดินในมลายานำไปปลูกในไรสวนของตน ยางพาราจึงเป็นที่รู้จักในวงกว้างขึ้น ในระยะแรกเกษตรกรและเจ้าของที่ดินไม่ได้ให้ความสนใจยางพารามากนัก เนื่องจากการปลูกยางพาราต้องใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกจำนวนมาก อีกทั้งต้องใช้เงินทุนค่อนข้างสูง ประกอบกับเห็นว่ายางพาราเป็นพืชชนิดใหม่ที่เกษตรกรและเจ้าของที่ดินส่วนใหญ่ไม่มีความเชื่อมั่นในการเพาะปลูก จึงไม่มีใครกล้าเสี่ยงลงทุนปลูกยางพารามากนัก

อย่างไรก็ตามเมื่อพืชผลทางการเกษตรซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญในขณะนั้น เช่น กาแฟ สีสียด พริกไทย มันสำปะหลัง ฯลฯ มีราคาตกต่ำลงตั้งแต่ทศวรรษ 1890 ถึงต้นทศวรรษ 1900^{*1} ประกอบกับยางพารามีราคาสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรและเจ้าของไรสวนต่างมองหาทางเลือกในการปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีราคาดีกว่า ยางพาราจึงเป็นพืชที่ได้รับความสนใจอย่างมาก ในระยะแรกเกษตรกรและเจ้าของที่ดินมักปลูกพืชชนิดอื่นแซมยางพาราด้วย แต่ต่อมาเมื่อยางพาราให้ผลผลิตเป็นที่น่าพอใจจึงพัฒนาเป็นการปลูกเฉพาะยางพารา นอกจากนี้เกษตรกรและเจ้าของที่ดินบางรายยังปรับเปลี่ยนที่ดินที่เคยปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นๆไปปลูกยางพาราเป็นรายได้หลักเพียงอย่างเดียว เมื่อการปลูกยางพาราเริ่มเป็นที่นิยมของเกษตรกรและเจ้าของที่ดินในมลายามากขึ้น จึงส่งผลให้พื้นที่การปลูกยางพารายาวตัวเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ที่ปลูกพืชชนิดอื่นอยู่ก่อนหน้าและการขยายพื้นที่ใหม่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าที่ถูกทำลายเพื่อใช้ปลูกยางพาราโดยเฉพาะ ดังเห็นได้จากตารางแสดงพื้นที่ในการปลูกยางพาราในรัฐต่างๆของมลายาที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องดังนี้

*ในค.ศ.1889 สีสียดและพริกไทย ซึ่งมีน้ำหนักสูงถึง 133.3 ปอนด์ มีราคาเพียงแค่ 5 และ 20 เซนต์ มลายาเท่านั้น (เปรียบเทียบกับจากหน่วยน้ำหนักมลายา คือ 1 พิกุล (Pikul) = 133.3 ปอนด์)

¹Jomo Kwame Sundaram. (1986). **A Question of Class : Capital, the State, and Uneven Development in Malaya.** p. 180.; and James C. Jackson. (1968). **op. cit.** pp. 49, 83.

ตาราง 2 พื้นที่สวนยางพาราในมลายา (ค.ศ.1897-1910)

(หน่วย : ไร่)

ค.ศ.	F.M.S.*	S.S.**	ยะโฮร์*** (Johore)	เกดะห์ : ไทรบุรี (Kedah)	กลันตัน (Kelantan)	รวม
1897	863	-	-	-	-	863
1898	4,403	-	-	-	-	4,403
1899	8,068	-	-	-	-	8,068
1900	11,733	-	-	-	-	11,733
1901	14,238	-	-	-	-	14,238
1902	18,098	-	-	-	-	18,098
1903	28,098	-	-	-	-	28,098

*Federated Malay States (F.M.S.) : สหพันธรัฐมลายา ประกอบด้วย รัฐเประ (Perak) ปะหัง (Pahang) สลังงอร์ (Selangor) และเนกรีเซมบีลัน (Negri sembilan)

**Straits Settlements (S.S.) : สเตรทส์ เซทเทิลเมนต์ ประกอบด้วย ปีนัง (Penang) มะละกา (Malacca) และสิงคโปร์ (Singapore)

***รัฐยะโฮร์ เกดะห์ (ไทรบุรี) กลันตัน รวมถึงตรังกานู (Trengganu) และปะลิส (Perlis) เป็นรัฐนอกสหพันธรัฐมลายา : Unfederated Malay States

ตาราง 2 (ต่อ)

ค.ศ.	F.M.S.	S.S.	ยะโฮร์ (Johore)	เกดะห์ : ไทรบุรี (Kedah)	กลันตัน (Kelantan)	รวม
1904	48,098	15,000	-	-	-	63,098
1905	108,563	30,000	-	-	-	138,563
1906	213,948	99,670	10,905	-	-	324,523
1907	315,588	142,933	25,315	-	-	483,836
1908	420,120	189,675	52,360	-	1,875	664,030
1909	492,383	216,743	-	-	9,350	718,476
1910	614,435	286,698	108,793	50,085	13,505	1,073,516

ที่มา: J. H. Drabble. (1973). **Rubber in Malaya 1876 - 1922 : The Genesis of the Industry.** p. 215.

จากตารางเห็นได้ว่าพื้นที่การปลูกยางพาราในมลายามีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะพื้นที่ในสหพันธรัฐมลายาซึ่งอังกฤษให้การสนับสนุนและส่งเสริมการปลูกยางพาราอย่างเต็มที่ เห็นได้จากการออกกฎข้อบังคับเกี่ยวกับที่ดินในสหพันธรัฐมลายา ค.ศ. 1897 เพื่อส่งเสริมการทำสวนยางพารา (จะขอลงถึงรายละเอียดในหัวข้อนโยบายส่งเสริมการทำสวนยางพาราในมลายาของรัฐบาลอังกฤษ) ทำให้การขยายตัวของพื้นที่สวนยางพาราในสหพันธรัฐมลายาเพิ่มสูงมากกว่าพื้นที่อื่น อนึ่งการขยายตัวของพื้นที่สวนยางพาราในสเตรทส์ เซทเทิลเมนต์ มีไม่มากนักเนื่องจากจำกัดด้วยเนื้อที่ที่มีขนาดเล็ก ส่วนการขยายตัวของพื้นที่สวนยางพาราในรัฐอื่นๆ เช่น เกดะห์ (ไทรบุรี) กลันตัน ตรังกานู และปะลิส* เริ่มได้รับความนิยมน้อยลงหลายตั้งแต่ ค.ศ. 1908 เป็นต้นมา

2. คุณลักษณะของต้นยางพารา พื้นที่ และสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรและเจ้าของที่ดินทั่วไปในมลายาหันมาสนใจปลูกยางพาราจำนวนมาก คือ คุณลักษณะสำคัญของต้นยางพาราที่มีอายุขัยอยู่ได้นานกว่า 30 ปี ทำให้สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตที่เป็นน้ำยางพาราได้ตลอดอายุขัยของต้นยางพารา¹ ซึ่งถือเป็นข้อดีที่ทำให้เกษตรกรและเจ้าของสวนยางพารามีรายได้ตลอดอายุขัยของต้นยางพารานานกว่า 30 ปี ทำให้ไม่ต้องพะวงกับการเตรียมพื้นที่เพื่อปลูกยางพาราอยู่เสมอ และเมื่อต้นยางพาราถึงอายุขัยครบกำหนดก็ยังสามารถตัดไม้ยางพาราเพื่อขายต่อยังโรงงานที่เป็นแหล่งรับซื้อได้อีกด้วย

---

*รัฐทั้งสี่แห่งนี้เดิมมีฐานะเป็นประเทศราชของสยาม ต่อมาเมื่อสยามและประเทศอังกฤษสามารถบรรลุข้อตกลงเมื่อวันที่ 10 มีนาคม ค.ศ. 1909 (พ.ศ. 2452) มีผลให้สยามยอมยกเลิกสิทธิการปกครองและการบังคับบัญชาเหนือดินแดนมลายา อันประกอบด้วย รัฐเกดะห์ (ไทรบุรี) กลันตัน ตรังกานู และปะลิส รวมทั้งเกาะใกล้เคียงให้แก่ประเทศอังกฤษ จึงส่งผลให้ระยะเวลาดังกล่าวมีการขยายพื้นที่ปลูกยางพาราในรัฐทั้งสี่แห่งนี้หลายแห่งสามารถดูรายละเอียดพื้นที่ปลูกยางพาราในรัฐดังกล่าวตั้งแต่ ค.ศ. 1910-1922 ได้ใน J. H. Drabble. (1973). **Rubber in Malaya 1876 - 1922 : The Genesis of the Industry.** p. 215.

¹ บาร์บารา วัตสัน อันดาเยา; และ ลีโอเนิร์ต วาย. อันดาเยา. (2549). เล่มเดิม. แปลโดย พรรณี ฉัตรพลรักษ์. หน้า 368.

นอกจากคุณลักษณะดังกล่าวแล้วต้นยางพารายังมีความทนทานและปรับตัวได้ง่ายต่อลักษณะดินหลายชนิด รวมทั้งสามารถปลูกได้บนพื้นที่ที่เป็นเนินเขาสูงๆต่ำๆ ที่ราบลุ่มแม่น้ำ หรือแม้แต่พื้นที่ที่ถูกทอดทิ้งไปนานแล้ว และยังสามารถปลูกแทรกกับพืชชนิดอื่นได้ในพื้นที่เดียวกัน¹ จึงเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและเจ้าของที่ดินที่มีพื้นที่จำกัดและยังไม่กล้าเสี่ยงที่จะใช้ที่ดินจำนวนมากเพื่อปลูกยางพารา นอกจากนี้สภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้นในมลายาก็เป็นภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของยางพาราเป็นอย่างดี นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดความสนใจให้เกษตรกรและเจ้าของที่ดินทั่วไปหันมานิยมปลูกยางพารา อีกทั้งยังเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้อังกฤษสนใจและสนับสนุนการปลูกยางพาราในมลายาอย่างจริงจัง

3. นโยบายส่งเสริมการทำสวนยางพาราในมลายาของรัฐบาลอังกฤษ

การดำเนินนโยบายส่งเสริมการทำสวนยางพาราในมลายาของรัฐบาลอังกฤษมีส่วนสำคัญที่ทำให้การปลูกยางพาราในมลายาแพร่หลายมากขึ้น นโยบายสำคัญที่ส่งเสริมการทำสวนยางพาราในมลายามีดังนี้

1. การออกกฎข้อบังคับเกี่ยวกับที่ดินในสหพันธรัฐมลายา (Federated Malay States) ค.ศ.1897

กฎข้อบังคับเกี่ยวกับที่ดินในสหพันธรัฐมลายาเป็นนโยบายเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินในสหพันธรัฐมลายาเพื่อส่งเสริมการทำสวนยางพาราให้ขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยอังกฤษจัดสรรที่ดินเพื่อใช้ในการปลูกยางพาราและให้เช่าที่ดินในราคา 10 เซนต์มลายา (Cents) ต่อเนื้อที่ 2.5 ไร่เพื่อปลูกยางพาราเป็นระยะเวลา 10 ปี² นโยบายนี้เป็นการรณรงค์และเปิดกว้างให้เกษตรกรทั้งชาวมลายูและชาวจีนซึ่งไม่มีที่ดินมีโอกาสทำสวนยางพาราได้ อย่างไรก็ตามนโยบายนี้ก็เปิดโอกาสให้ชาวอังกฤษเข้ามาตั้งถิ่นฐานเพื่อเช่าที่ดินทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ด้วย³ ขณะเดียวกันก็เป็นนโยบายที่ส่งเสริมและกระตุ้นให้นักลงทุนอังกฤษตื่นตัวเข้าไปลงทุนทำสวนยางพาราในมลายาจำนวนมาก

¹ซี. แมรี เทิร์นบูลล์. (2540). ประวัติศาสตร์มาเลเซีย สิงคโปร์ และบรูไน. แปลโดย ทองสุก เกตุโรจน์. หน้า 306-307.; บาร์บารา วัดสัน อันดาया; และ ลีโอนาร์ด วาย. อันดาया. (2549). เล่มเดิม. แปลโดย พรรณี ฉัตรพลรักษ์. หน้า 368.; and James C. Jackson. (1968). *op. cit.* p. 216.

²James C. Jackson. (1968). *op. cit.* p. 219.

³บาร์บารา วัดสัน อันดาया; และ ลีโอนาร์ด วาย. อันดาया. (2549). เล่มเดิม. แปลโดย พรรณี ฉัตรพลรักษ์. หน้า 357.

ภาพประกอบ 3 การหักล้างทางพงพื้นที่สำหรับเตรียมปลูกยางพารา

ที่มา: Colin Barlow. (1978). **The Natural Rubber Industry : Its Development, Technology, and Economy in Malaysia.** Unpaged.

ภาพประกอบ 4 การปลูกลยางพาราแซมพืชชนิดอื่น

ที่มา: Colin Barlow. (1978). **The Natural Rubber Industry : Its Development, Technology, and Economy in Malaysia.** Unpaged.

2. การเกณฑ์แรงงานเพื่อทำสวนยางพารา

การเกณฑ์แรงงานชาวอินเดียและชาวจีนเป็นนโยบายสำคัญของอังกฤษที่ส่งเสริมการทำสวนยางพาราในมลายา เนื่องจากแรงงานเหล่านี้เป็นกำลังสำคัญในการทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ของกลุ่มนายทุนอังกฤษและนายทุนจีน¹ นโยบายนี้จึงส่งเสริมและรองรับการขยายตัวของสวนยางพาราในมลายา อย่างไรก็ตามนโยบายการเกณฑ์แรงงานก็เอื้อประโยชน์ให้กับรัฐบาลอังกฤษและนายทุนอังกฤษอย่างมาก เนื่องจากรัฐบาลอังกฤษและนายทุนอังกฤษได้หันมาให้ความสำคัญและซื้อที่ดินเพื่อทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ในมลายาอย่างแพร่หลาย จึงมีความต้องการแรงงานในการทำสวนยางพาราจำนวนมาก ทว่านโยบายนี้มิได้มีประโยชน์โดยตรงต่อเกษตรกรและเจ้าของสวนยางพารารายย่อยในมลายา เพราะกลุ่มคนดังกล่าวมีเพียงสวนยางพาราขนาดเล็ก จึงไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานจำนวนมากในการทำสวนยางพารา

แรงงานชาวอินเดีย

การเกณฑ์แรงงานชาวอินเดียเป็นนโยบายสำคัญของอังกฤษที่ต้องการนำชาวอินเดียเข้าไปทำไร่และสวนขนาดใหญ่ในมลายา โดยเฉพาะการทำสวนยางพาราของรัฐบาลอังกฤษและนายทุนอังกฤษ² การเกณฑ์แรงงานชาวอินเดียจึงเป็นนโยบายที่รองรับความต้องการของรัฐบาลอังกฤษและนายทุนอังกฤษเป็นสำคัญ

การนำชาวอินเดียเข้าไปเป็นแรงงานในมลายานี้ เจ้าหน้าที่อาณานิคมมลายา จะทำการเจรจาตกลงกับเจ้าหน้าที่อาณานิคมอินเดียเพื่อให้มีการจัดส่งแรงงานชาวอินเดียที่มีสัญญาผูกมัดเข้าไปเป็นแรงงานในไร่ขนาดใหญ่เป็นเวลา 3-5 ปี ซึ่งแรงงานส่วนใหญ่มาจากอินเดียตอนใต้ เมื่อแรงงานเหล่านี้ทำงานครบตามระยะเวลาที่กำหนดก็สามารถกลับไปยังอินเดียหรือเลือกประกอบอาชีพอื่นได้ หนึ่งความต้องการแรงงานเพื่อใช้ในการทำสวนยางพารามีเพิ่มขึ้นจำนวนมากในทศวรรษ 1900 เนื่องจากอุตสาหกรรมยางพาราในมลายาเฟื่องฟู จึงส่งผลให้ชาวอินเดียอพยพเข้าไปเป็นแรงงานในมลายาเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามการใช้ระบบแรงงานที่มีสัญญาผูกมัดนี้มักมีศักยภาพต่ำ ทำให้เจ้าของสวนยางพาราขนาดใหญ่นิยมใช้ระบบกังกานี (kangany system) หรือการส่งหัวหน้าคนงานไปยังประเทศอินเดียเพื่อเกณฑ์แรงงานชาวอินเดียโดยตรง ทำให้ระบบสัญญาผูกมัดต้องถูกยกเลิกไปในที่สุด³

¹ P. T. Bauer. (1948). **The Rubber Industry : A Study in Competition and Monopoly.** p. 218.

² Colin Barlow. (1978). **op. cit.** p. 42.

³ Kernial Singh Sandhu. (1969). **Indians in Malaya : Some Aspects of their Immigration and Settlement (1786-1957).** p. 89.; และ ซี. แมรี เทิร์นบูลล์. (2540). เล่มเดิม. แปลโดย ทองสุข เกตุโรจน์. หน้า 306.

แรงงานชาวจีน

ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ชาวจีนเป็นแรงงานที่ถูกเกณฑ์เข้าไปทำเหมืองแร่ในมลายาจำนวนมาก ต่อมาในทศวรรษ 1910 เมื่อความนิยมของการทำสวนยางพาราในมลายาแพร่หลายมากขึ้น จึงมีการจ้างแรงงานชาวจีนเข้าไปทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ของนายทุนจีนและนายทุนอังกฤษ ชาวจีนที่ต้องการเข้าไปเป็นแรงงานในมลายาจะต้องติดต่อผ่านนายหน้าในประเทศจีน และมีการทำสัญญารวมถึงจ่ายค่าเดินทางตลอดจนค่าดำรงชีพระหว่างการเดินทางเข้าไปในมลายาให้แก่สำนักงานนายหน้า¹ เมื่อแรงงานชาวจีนเดินทางไปถึงมลายาสำนักงานนายหน้าจะจัดหาที่พักให้อาศัยอยู่ในสำนักงานที่พำนักชั่วคราว จนกว่าชาวจีนที่อพยพมาจะมีงานทำและชำระหนี้ครบตามสัญญา อนึ่งแรงงานชาวจีนจะมีอิสระในการเลือกทำงานกับนายจ้างได้ตามความสมัครใจและไม่ มีข้อผูกมัดเหมือนแรงงานชาวอินเดีย

แรงงานชาวอินเดียและชาวจีนนับเป็นแรงงานที่มีความสำคัญต่อการทำสวนยางพาราในมลายาอย่างมาก โดยเฉพาะในปลายทศวรรษ 1900 ความต้องการแรงงานในการทำสวนยางพารามีจำนวนมาก เพื่อรองรับการขยายพื้นที่การทำสวนยางพาราในมลายาที่เพิ่มขึ้น ดังเห็นได้จากตัวเลขแรงงานชาวอินเดียและชาวจีนที่เข้าไปทำสวนยางพาราเฉพาะในสหพันธรัฐมลายา ดังนี้

---

¹Colin Barlow. (1978). *op. cit.* pp. 45-46.

ตาราง 3 จำนวนแรงงานชาวอินเดียและชาวจีน (ค.ศ.1907-1909 : เฉพาะในสหพันธรัฐมลายา)

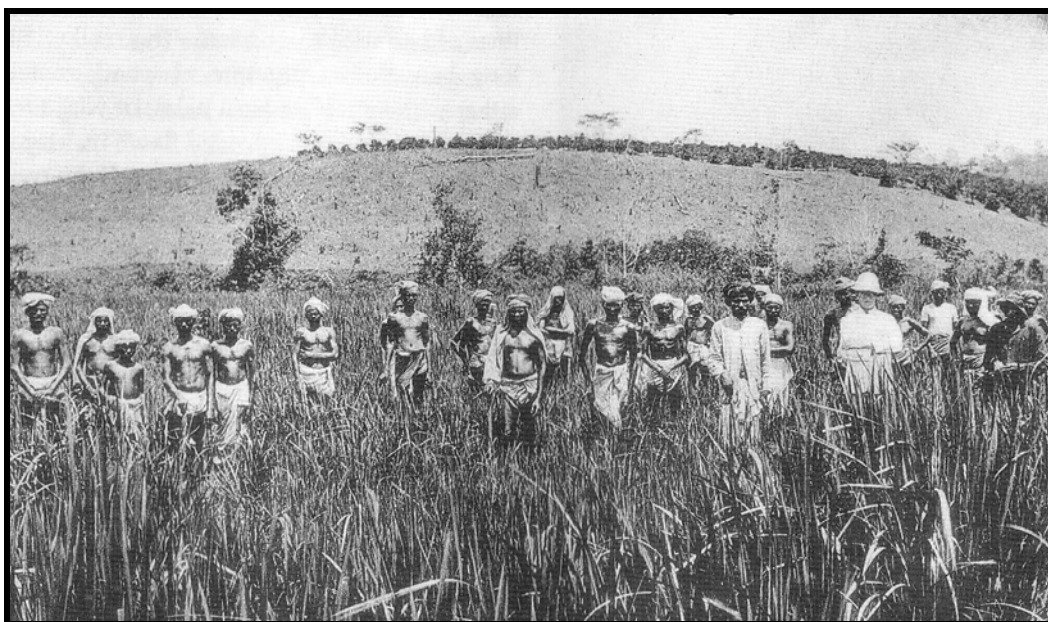
ค.ศ.	แรงงานชาวอินเดีย	แรงงานชาวจีน	รวม
1907	43,824	5,348	49,172
1908	43,515	6,595	50,110
1909	55,732	12,402	68,134

ที่มา: Jomo Kwame Sundaram. (1986). **A Question of Class : Capital, the State, and Uneven Development in Malaya.** p. 190.

จากตารางเห็นได้ว่าแรงงานชาวอินเดียและชาวจีนที่เข้าไปทำสวนยางพาราในสหพันธรัฐมลายามีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น สัดส่วนแรงงานของทั้งสองกลุ่มเมื่อรวมกันในแต่ละปี โดยเฉพาะในค.ศ.1908 และ 1909 มีจำนวนเกินกว่าห้าหมื่นคน แสดงให้เห็นถึงความต้องการใช้แรงงานในการทำสวนยางพาราในมลายาจำนวนมาก อย่างไรก็ตามแรงงานชาวอินเดียและชาวจีนที่มีจำนวนมากนี้ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้มีการเกณฑ์แรงงานทั้งสองกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง*

นอกจากนี้การที่แรงงานชาวอินเดียและชาวจีนมีราคาค่าจ้างค่อนข้างถูก ประกอบกับชาวมลายูซึ่งเป็นชาวพื้นเมืองไม่นิยมเป็นแรงงานในสวนยางพารา จึงทำให้การทำสวนยางพาราในมลายาจำเป็นต้องใช้แรงงานชาวอินเดียและชาวจีนเป็นหลัก

* แรงงานชาวอินเดียและชาวจีนในสหพันธรัฐมลายาในค.ศ.1911 และค.ศ.1920 มีจำนวนมากกว่า 140,000 และ 200,000 คน ตามลำดับ (ดูรายละเอียดจำนวนแรงงานทั้งสองกลุ่มตั้งแต่ค.ศ.1907-1938 เพิ่มเติมใน Jomo Kwame Sundaram. (1986). **op. cit.** pp. 190-191.)

ภาพประกอบ 5 แรงงานชาวอินเดียในสวนยางพารา

ที่มา: Muzaffar D.J. Tate. (1987). **Kuala Lumpur in postcards 1900-1930 : From the Collections of Major David Ng (Rtd) and Steven Tan.** p. 87.

ภาพประกอบ 6 แรงงานชาวอินเดียในสวนยางพารา (ค.ศ.1910)

ที่มา: Muzaffar D.J. Tate. (1987). **Kuala Lumpur in postcards 1900-1930 : From the Collections of Major David Ng (Rtd) and Steven Tan.** p. 88.

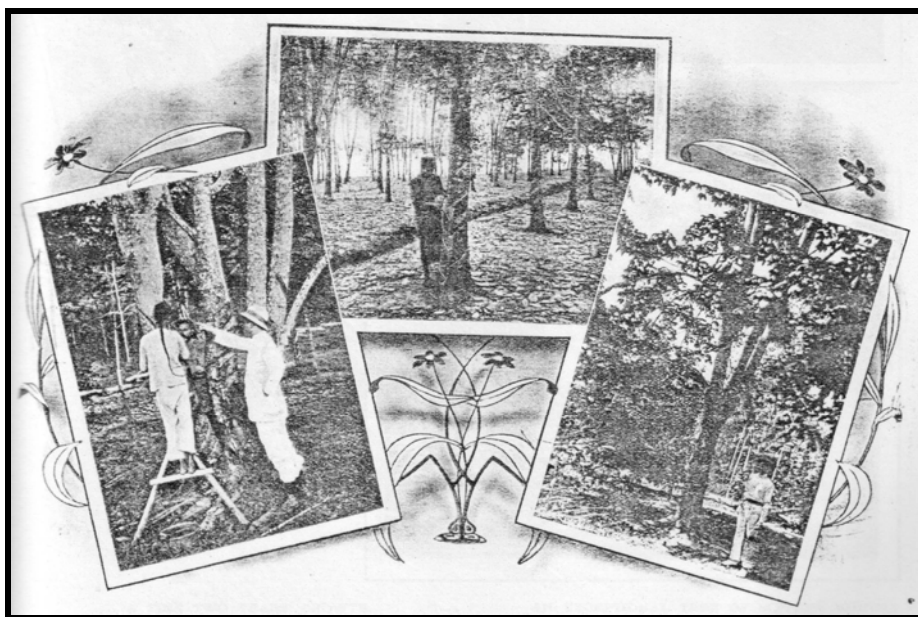
ภาพประกอบ 7 แรงงานชาวอินเดียขนาน้ำยางพาราไปส่งยังจุดรับซื้อ

ที่มา: Muzaffar D.J. Tate. (1987). **Kuala Lumpur in postcards 1900-1930 : From the Collections of Major David Ng (Rtd) and Steven Tan.** p. 88.

ภาพประกอบ 8 เกษตรชาวมลายู

ที่มา: J. H. Drabble. (1973). **Rubber in Malaya 1876 - 1922 : The Genesis of the Industry.** Unpaged.

ภาพประกอบ 9 แรงงานชาวจีนในสวนยางพารา

ที่มา: Arnold Wright. (1908). **Twentieth Century Impressions of British Malaya : Its History, People, Commerce, Industries, and Resources.** p. 196.

ภาพประกอบ 10 แรงงานชาวจีนในสวนยางพารา

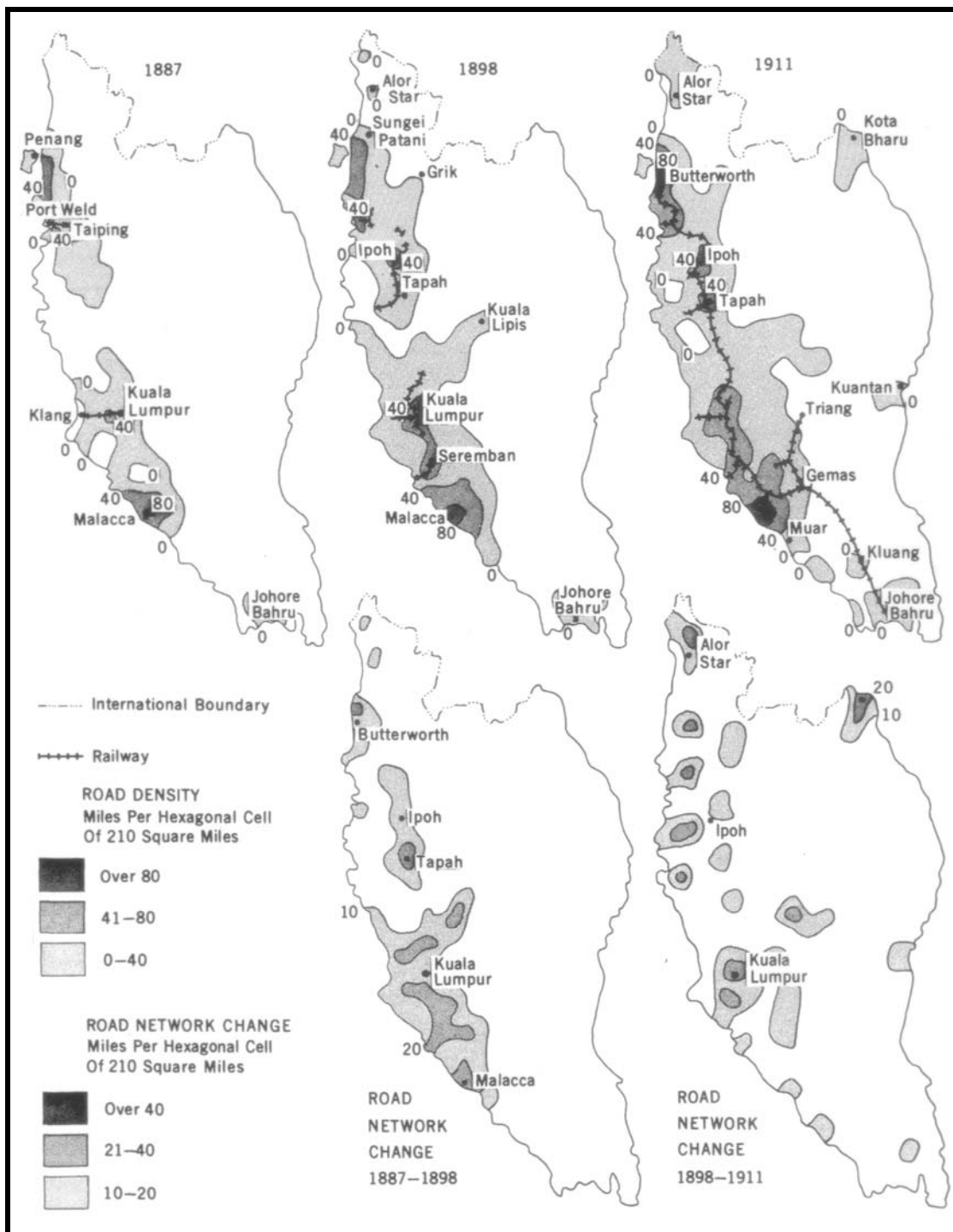
ที่มา: Arnold Wright. (1908). **Twentieth Century Impressions of British Malaya : Its History, People, Commerce, Industries, and Resources.** p. 198.

4. การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก

การขยายเส้นทางคมนาคมทั้งการสร้างถนนและทางรถไฟในมลายาเพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกิจเหมืองแร่ที่เฟื่องฟูตั้งแต่กลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 มีส่วนส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อการทำเหมืองแร่ในมลายาอย่างกว้างขวาง เนื่องจากการมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การขนส่งและการลำเลียงสินค้าจากรัฐต่างๆไปยังศูนย์กลางการค้าและท่าเรือมีความสะดวกขึ้น อังกฤษจึงมุ่งเน้นที่จะพัฒนาเส้นทางคมนาคมในมลายาให้ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตกทั้งหมด เนื่องจากตั้งแต่ทศวรรษ 1880 เส้นทางคมนาคมสายสำคัญอยู่บริเวณเมืองท่า เช่น ปีนังและมะละกาเท่านั้น เส้นทางขนส่งสินค้าต่างๆจึงจำกัดอยู่ในวงแคบ ดังนั้นเมื่อการขยายเส้นทางคมนาคมทั้งทางถนนและทางรถไฟที่ครอบคลุมตั้งแต่รัฐเกดะห์ (ไทรบุรี) ทางตอนเหนือถึงรัฐยะโฮร์ ทางตอนใต้ดำเนินการแล้วเสร็จในทศวรรษ 1910* จึงมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในมลายาให้ขยายตัวเพิ่มขึ้น

---

* หนึ่งระยะเวลาในการขยายเส้นทางคมนาคมต่างๆที่ครอบคลุมรัฐทางตอนเหนือของมลายา ซึ่งได้แก่ เกดะห์ (ไทรบุรี) กลันตัน ตรังกานู และปะลิส สอดคล้องกับช่วงเวลาที่ดินแดนเหล่านี้อยู่ภายใต้การปกครองของประเทศอังกฤษ ทำให้การขยายเส้นทางคมนาคมต่างๆดำเนินไปได้โดยสะดวก และไม่กระทบต่ออำนาจอธิปไตยสยามเหนือดินแดนเหล่านี้

ภาพประกอบ 11 การขยายตัวของเส้นทางคมนาคมในมลายา (ค.ศ.1887 , 1888 และ 1911)

ที่มา: Thomas R. Leinbach. (1975, January). Transportation and the Development of Malaya. *Annals of the Association of American Geography*. 65(2): 273.

จากภาพประกอบ 2 เห็นได้ว่าในค.ศ.1887 การขยายตัวของเส้นทางคมนาคมทางถนนและทางรถไฟในมลายาครอบคลุมเพียงบางจุด แต่ในค.ศ.1898 เส้นทางคมนาคมเริ่มขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยครอบคลุมตั้งแต่ทางตอนเหนือคือ เมืองอลอร์สตาร์ (Alor Star) , สุโงปัตตานี (Sungei Patani) รัฐเคดะห์:ไทรบุรี (Kedah) , เมืองอีโปห์ (Ipoh) , เทปา (Tapah) รัฐเประ (Perak) , เมืองกัวลาลิปิส (Kuala Lipis) รัฐปะหัง (Pahang) ถึงทางตอนใต้คือ เมืองสเรมบัน (Seremban) รัฐเนกรีเซมบีลัน (Negri sembilan) , มะละกา (Malacca) และรัฐยะโฮร์ (Johore) และในค.ศ.1911 การขยายเส้นทางคมนาคมทางถนนครอบคลุมไปถึงพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกในเมืองโกตาบารู (Kota Bharu) รัฐกลันตัน และเมืองกวนตัน (Kuantan) รัฐปะหัง นอกจากนี้การขยายเส้นทางรถไฟก็ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตกทั้งหมดตั้งแต่เมืองบัตเตอร์เวิร์ท (Butterworth) ถึงเมืองยะโฮร์บาห์รู (Johore Bahru) รัฐยะโฮร์

การพัฒนาเส้นทางคมนาคมที่ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตกในมลายานอกจากจะเอื้ออำนวยต่อการทำธุรกิจเหมืองแร่แล้ว ยังเอื้ออำนวยต่อการทำสวนยางพาราในมลายาที่เพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ทศวรรษ 1910 เนื่องจากผู้บุกเบิกสวนยางพาราในระยะแรกมักจับจองที่ดินที่รกร้างว่างเปล่าหรือติดตื้อที่ติดกับถนนและทางรถไฟจากเจ้าของที่ดินนั้นๆ เพราะพื้นที่ที่อยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมเป็นพื้นที่ที่เข้าถึงได้ง่าย อีกทั้งยังสะดวกต่อการเดินทางและการขนส่งสินค้า¹ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ที่ใกล้ทางรถไฟมีความสำคัญต่อการลำเลียงสินค้ายางพาราไปยังท่าเรือเพื่อส่งออกสู่ตลาดต่างประเทศ² การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกและครอบคลุมทั่วทุกรัฐจึงรองรับการขยายตัวของพื้นที่สวนยางพาราในมลายาอย่างมาก

---

¹Thomas R. Leinbach. (1975, January). Transportation and the Development of Malaya. *Annals of the Association of American Geography*. 65(2): 275.

²Amarjit Kaur. (1980, August). The Impact of Railroads on the Malayan Economy, 1874-1941. *Journal of Asian Studies*. 34(4): 701.

3. การอพยพและบุกเบิกสวนยางพาราในมลายาของชาวจีน

ในคริสต์ศตวรรษที่ 19-20 ชาวจีนจำนวนมากอพยพออกจากประเทศแผ่นดินเกิดของตน เนื่องจากถูกบีบบังคับจากสถานการณ์ต่าง ๆ ภายในประเทศจีน ชาวจีนเหล่านี้จึงต้องการแสวงหาชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีกว่าในประเทศตน มลายาจึงเป็นดินแดนแห่งหนึ่งที่ชาวจีนจำนวนมากต่างเลือกอพยพเข้าไปอาศัยและประกอบอาชีพต่าง ๆ

3.1 ชาวจีนกับการอพยพเข้าไปในมลายา

สาเหตุและปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ชาวจีนจำนวนมากอพยพออกจากประเทศจีน ประกอบด้วยปัจจัยภายในและภายนอกหลายประการ

3.1.1 ปัจจัยภายใน

ปัจจัยภายในประเทศจีนที่ผลักดันให้ชาวจีนจำนวนมากอพยพออกจากประเทศแผ่นดินเกิดของตน ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกิน ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และสถานการณ์การเมืองภายในประเทศจีน

ในคริสต์ศตวรรษที่ 18-19 จำนวนประชากรในประเทศจีนมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกิน เนื่องจากสัดส่วนการถือครองที่ดินของชาวจีนในแต่ละครัวเรือน ไม่เพียงพอกับความต้องการของจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติทั้งอุทกภัยและภาวะภัยแล้ง ล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของชาวจีนอย่างมาก นอกจากปัญหาดังกล่าวแล้วสถานการณ์การเมืองภายในประเทศจีน เช่น การเกิดกบฏต่าง ๆ บ่อยครั้ง เช่น กบฏดอกบัวขาว (White Lotus Rebellion) กบฏเหียน (Nian Rebellion) กบฏไท่ผิง (Taiping Rebellion)¹ ฯลฯ ก็ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชาวจีนอย่างมาก เนื่องจากการสู้รบในเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ที่ดินซึ่งเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตรต่าง ๆ ได้รับความเสียหาย อีกทั้งชาวจีนจำนวนมากยังต้องหนีเอาตัวรอดจากเหตุการณ์ดังกล่าวด้วยสถานการณ์ต่าง ๆ ภายในประเทศจีนที่เกิดขึ้นจึงเป็นแรงบีบบังคับและผลักดันให้ชาวจีนจำนวนมากต้องอพยพออกนอกประเทศจีน เพื่อแสวงหาชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีกว่า

¹ ภาวถล ทรงประเสริฐ. (2547). จีนโพ้นทะเลสมัยใหม่. หน้า 39-40.

3.1.2 ปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายนอกประการสำคัญที่ส่งเสริมให้ชาวจีนจำนวนมากอพยพเข้าไปในมลายา ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 คือ การดำเนินนโยบายของอังกฤษในการนำเข้าชาวจีนเพื่อเป็นแรงงานในกิจการต่างๆในมลายา เช่น กิจการเหมืองแร่และการทำสวนยางพารา เป็นต้น การดำเนินนโยบายดังกล่าวจึงเอื้ออำนวยให้ชาวจีนอพยพเข้าไปในมลายาจำนวนมาก

นอกจากนี้การที่ชาวจีนเป็นกลุ่มคนที่มีความขยัน อดทน เป็นแรงงานที่มีฝีมือ และนิยมทำการค้า ดังเห็นได้จากคำกล่าวของฮิวจ์ คลิฟฟอร์ด (Hugh Clifford) ข้าหลวงอังกฤษประจำรัฐปาหัง (Pahang : 1896-1905) ซึ่งกล่าวถึงลักษณะของชาวจีนความว่า

คนจีนเป็นแรงงานชั้นเยี่ยม ยิ่งไปกว่านั้นก็คือ เป็นคนทำธุรกิจที่ฉลาดมากและไว้ใจได้ คนจีนเป็นคนที่กำลังความสามารถเพียงพอ ใจสู้ เป็นคนมุ่งมั่นและมีความตั้งใจอันแน่วแน่ที่จะประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่คนมลายูขาดเป็นอย่างยิ่ง ความปรารถนาของคนจีนก็คือการหาเงินและการได้ประโยชน์จากเงินเหล่านั้น¹

ข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นถึงลักษณะเด่นและความสามารถของชาวจีนในการทำงาน ทำให้อังกฤษเล็งเห็นความสำคัญและต้องการนำเข้าแรงงานชาวจีนจำนวนมาก เพื่อรองรับการขยายตัวของการทำสวนยางพาราในมลายาที่เพิ่มขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 20 นอกจากนี้อังกฤษก็ได้ปิดกั้นในการประกอบอาชีพของชาวจีน ทั้งยังเปิดโอกาสให้ชาวจีนสามารถเป็นเจ้าของที่ดินเพื่อทำการเพาะปลูกได้ ทำให้ชาวจีนบางกลุ่มหันมาประกอบอาชีพทำการเกษตร เช่น ทำสวนกาแฟ มันสำปะหลัง และยางพารา เป็นต้น

---

¹Clifford, Hugh. (n.d.). **british and siamese Malaya.** p. 268. (อ้างอิงจาก กรุณา กาญจนประภากุล. (2537). วิวัฒนาการของความคิดเกี่ยวกับคำว่า “เมอลายู” ในประวัติศาสตร์มลายู. หน้า 51.)

อนึ่งชาวมลายูซึ่งเป็นชาวพื้นเมืองมีคุณลักษณะต่างจากชาวจีน เนื่องจากไม่นิยมเป็นแรงงานรับจ้าง เพราะรู้สึกว่าเป็นงานที่น่ารังเกียจและเสื่อมเกียรติ¹ จึงมักประกอบอาชีพรับราชการ และทำการเกษตรแบบพอยังชีพ โดยการทำไร่ทำนาเฉพาะในที่ดินของตนเท่านั้น* ดังนั้นจึงเปิดโอกาสและเป็นช่องทางให้ชาวจีนที่อพยพเข้าไปในมลายูจำนวนมากเข้าไปมีบทบาททางเศรษฐกิจ ทั้งการเป็นเจ้าของที่ดินสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจ การเป็นแรงงานในกิจการต่างๆ การประกอบอาชีพค้าขาย ตลอดจนการดำเนินธุรกิจด้านต่างๆ รวมถึงการดำเนินธุรกิจยางพาราด้วย

3.2 ชาวจีนกับการบุกเบิกสวนยางพาราในมลายู

ในทศวรรษ 1890 ถึงต้นทศวรรษ 1900 พืชเศรษฐกิจชนิดต่างๆ เช่น กาแฟ สีสียัด พริกไทย มันสำปะหลัง ฯลฯ มีราคาตกต่ำลง แต่ทว่ายางพารากลับมีราคาสูงขึ้น จึงเป็นแรงจูงใจให้ชาวจีนจำนวนหนึ่งไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรและเจ้าของที่ดินซึ่งปลูกพืชผลทางการเกษตรชนิดอื่นอยู่ก่อนแล้ว เริ่มสนใจและหันมาปลูกยางพารามากขึ้น

ตันเซยัน (Tan Chay Yan) เป็นชาวจีนในมลายูคนแรกที่สนใจและริเริ่มทำสวนยางพาราอย่างจริงจัง ในค.ศ.1895 เขาได้นำเมล็ดพันธุ์ยางพาราที่ได้รับจากสวนพฤกษศาสตร์สิงคโปร์ไปปลูกแทรกในไร่มันสำปะหลังของเขาบนพื้นที่จำนวนมากว่า 100 ไร่ ในมะละกา การทำสวนยางพาราของตันเซยันได้รับการสนับสนุนและแนะนำจากคริสตีย์ (ผู้อำนวยการสวนพฤกษศาสตร์สิงคโปร์) เป็นอย่างดี² เนื่องจากคริสตีย์หวังจะให้สวนยางพาราของตันเซยันเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรและเจ้าของที่ดินรายอื่น ๆ หันมาสนใจปลูกยางพารา การปลูกยางพาราของตันเซยันมีส่วนกระตุ้นให้ชาวจีนจำนวนมาก ทั้งเกษตรกร เจ้าของที่ดินขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ตลอดจนนายทุนต่างๆ เริ่มสนใจและ

¹ กอบเกื้อ สุวรรณทัต-เพียร. (2517, สิงหาคม). จดหมายจากมาเลเซีย. สังคมศาสตร์ปริทัศน์. หน้า 72.

* อังกฤษก็มีความต้องการให้ชาวมลายูดำรงชีพด้วยการประกอบอาชีพแบบดั้งเดิม เห็นได้จากการออกกฎหมายคุ้มครองและสงวนที่ดินให้แก่ชาวมลายู ค.ศ.1913 (Reservation Enactment) กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ชาวมลายูผูกติดอยู่กับที่ดินในชนบทและประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยอังกฤษตระหนักถึงปัญหาการสูญเสียที่ดินให้แก่ชาวต่างชาติกลุ่มอื่น อย่างไรก็ตามกฎหมายดังกล่าวก็เป็นการสงวนที่ดินซึ่งยังไม่มีผู้ถือครอง หรือเป็นที่ดินใหม่ซึ่งมีสภาพเป็นป่ากร้างและไม่มีความอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังยกเว้นที่ดินซึ่งมีแร่ธาตุให้จัดอยู่นอกการสงวน (ชาวอังกฤษและชาวจีนจึงมีสิทธิครอบครองที่ดินซึ่งมีคุณค่าทางเศรษฐกิจได้) แม้ว่ากฎหมายดังกล่าวเอื้อประโยชน์ในการคุ้มครองและสงวนที่ดินให้แก่ชาวมลายู แต่ก็เป็นที่ดินที่มีได้มีคุณค่าทางเศรษฐกิจเท่าใดนัก (กรูณา กาญจนประภากุล. (2537). เล่มเดิม. หน้า 57.)

² J. H. Drabble. (1973). **Rubber in Malaya 1876-1922 : The Genesis of the Industry.** p. 19.

หันมาปลูกยางพาราตามอย่างเขา ทั้งนี้เพราะก่อนหน้านี้การปลูกยางพาราในมลายาเป็นเรื่องที่ยังใหม่และผู้คนส่วนใหญ่คิดว่ายางพาราไม่น่าจะเป็นพืชที่สามารถปลูกและทำกำไรได้เท่าไรนัก เมื่อต้นเขยั้นสามารถปลูกยางพาราให้เจริญเติบโตบนเนื้อที่ขนาดใหญ่และเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ จึงทำให้ผู้คนจำนวนมากสนใจและตื่นตัวในการทำสวนยางพารามากขึ้น นอกจากนี้ก็ยังมีผู้เข้ามาติดต่อขอซื้อเมล็ดพันธุ์ยางพาราจากต้นเขยั้น เพื่อนำไปปลูกในไร่นาของตนอีกด้วย การทำสวนยางพาราของต้นเขยั้นจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ส่งผลให้ชาวจีนในมลายาจำนวนมากหันมาลงทุนทำสวนยางพาราอย่างแพร่หลาย

อนึ่งการปลูกยางพาราของชาวจีนในระยะเริ่มแรกมักปลูกแทรกกับพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น เช่น กาแฟ อ้อย และมันสำปะหลัง เป็นต้น ต่อมาเมื่อต้นยางพาราให้ผลผลิตเป็นที่น่าพอใจเกษตรกรและเจ้าของที่ดินจึงได้พัฒนาพื้นที่สำหรับปลูกยางพาราโดยเฉพาะ ทว่าที่ดินที่ปลูกยางพาราของชาวจีนมักมีเนื้อที่ขนาดเล็ก เพราะส่วนใหญ่มีเงินทุนไม่มากนัก ซึ่งต่างจากที่ดินของชาวอังกฤษที่มีเนื้อที่ขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตามเมื่อชาวจีนจำนวนมากหันมานิยมปลูกยางพาราเพิ่มมากขึ้น ทำให้จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นมีแนวโน้มลดลง แต่จำนวนพื้นที่ปลูกยางพารากลับเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ต่อมารัฐบาลอังกฤษได้ออกกฎหมายข้อบังคับเกี่ยวกับที่ดินค.ศ.1897 เพื่อสนับสนุนให้มีการทำสวนยางพาราอย่างแพร่หลาย แต่ชาวจีนก็ไม่ได้รับประโยชน์จากนโยบายนี้อย่างแท้จริง เนื่องจากนโยบายดังกล่าวเอื้อเฉพาะประโยชน์ต่อชาวอังกฤษส่วนใหญ่¹ อย่างไรก็ตามกฎหมายข้อบังคับเกี่ยวกับที่ดินดังกล่าวก็ได้เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการทำสวนยางพาราของชาวจีนมากนัก เนื่องจากในระยะเริ่มแรกชาวจีนส่วนใหญ่นิยมทำสวนยางพาราบนพื้นที่ในไร่หรือสวนของตนที่ปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดต่างๆอยู่แล้ว

การบุกเบิกสวนยางพาราในมลายาของเกษตรกรและเจ้าของที่ดินชาวจีนนับเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นพื้นฐานสำคัญอันนำไปสู่โอกาสในการลงทุนทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับยางพาราของชาวจีน ไม่ว่าจะเป็น การตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทยางพาราเพื่อรองรับปริมาณการผลิตยางพาราในมลายาที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

¹ โยเซชิสระะ คูนีโอะ. (2537). กำเนิดทุนนิยมเทียมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. แปลโดย รัตม์ ดารา ชันติกุล; ชูศรี มณีพฤษ; และ พรพิมล สันติมิตรรัตน์. หน้า 59.

บทที่ 2

การค้ายางพาราในมลายา

(ทศวรรษ 1910 - ทศวรรษ 1950)

เพื่อแสดงให้เห็นถึงสภาพการค้ายางพาราในมลายาตั้งแต่ทศวรรษ 1910 ถึงทศวรรษ 1950 ประเด็นหลักที่จะศึกษาในบทนี้จึงประกอบด้วยกลุ่มคนที่สัมพันธ์กับการค้ายางพารา ตลาดค้ายางพารา กลุ่มนายทุนที่ดำเนินธุรกิจยางพารา ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่อการค้าและกิจการยางพาราในมลายา

1. กลุ่มคนที่สัมพันธ์กับการค้ายางพาราในมลายา

กลุ่มคนที่สัมพันธ์กับการค้ายางพาราในมลายาประกอบด้วยผู้ผลิตยางพารา พ่อค้ายางพาราในท้องถิ่น พ่อค้ายางพาราในเมือง ผู้แปรรูปและผู้ส่งออกยางพารา กลุ่มคนเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันในลักษณะผู้ขายและผู้ซื้อยางพารา โดยมีพ่อค้ายางพาราชาวจีนทั้งในท้องถิ่นและในเมืองเป็นตัวกลางในการส่งต่อยางพาราจากผู้ผลิตยางพาราไปยังนายทุนจีน ซึ่งเป็นผู้แปรรูปและผู้ส่งออกยางพารา กระทั่งถึงผู้บริโภคนานาชาติในต่างประเทศต่างๆ

1.1 ผู้ผลิตยางพารา

เกษตรกรและเจ้าของสวนยางพาราซึ่งรวมทั้งชาวจีนและชาวมลายูถือเป็นผู้ผลิตยางพาราขั้นต้นในระบบการค้ายางพารา ผู้ผลิตยางพารามีความสามารถและทักษะในการกรีดยางพาราเพื่อนำผลผลิตที่ได้คือน้ำยางพารามาแปรรูปให้เป็นยางแผ่นดิบ (Unsmoke Sheet)* หลังจากนั้นผู้ผลิตยางพาราจะนำยางแผ่นดิบที่ผลิตได้รวมทั้งเศษยางที่ตกค้างจากการผลิตขายให้กับพ่อค้ายางพาราในท้องถิ่นหรือในเมือง¹ หนึ่งถึงแม้ว่าเจ้าของสวนยางพาราบางรายจะไม่ใช้ผู้ลงมือทำสวนยางพาราเอง แต่ว่าจ้างคนงานเพื่อกรีดยางพาราในสวนของตนก็จัดว่าอยู่ในกลุ่มผู้ผลิตยางพารา เนื่องจากเจ้าของสวนยางพาราเป็นเจ้าของผลผลิตที่ได้จากต้นยางพารา

---

* ยางแผ่นดิบ คือ ยางที่แปรรูปจากน้ำยางพาราให้กลายเป็นยางแผ่น

¹ John H. Drabble. (1983). The Rubber Industry in Melaka. In **Melaka : The Transformation of a Malay Capital c.1400-1980, Volume One.** p. 576.

1.2 พ่อค้ายางพาราในท้องถิ่น

พ่อค้ายางพาราในท้องถิ่นเป็นกลุ่มพ่อค้าชาวจีนที่กระจายตัวอยู่ในเขตหมู่บ้านและมีร้านรับซื้อยางพาราตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งปลูกยางพาราในหมู่บ้านต่างๆ พ่อค้ายางพาราในท้องถิ่นจะรับซื้อยางแผ่นดิบและเศษยางจากเกษตรกรและเจ้าของสวนยางพาราขนาดเล็กที่มีปริมาณยางพาราไม่มากนัก หลังจากนั้นก็จะคัดแยกชนิดของยางแผ่นดิบตามระดับคุณภาพที่กำหนดและจำหน่ายให้กับพ่อค้ายางพาราในเมือง¹

1.3 พ่อค้ายางพาราในเมือง

พ่อค้ายางพาราในเมืองเป็นกลุ่มพ่อค้าชาวจีนที่มีร้านรับซื้อยางพาราตั้งอยู่ในเขตเมือง พ่อค้ายางพารากลุ่มนี้จะรับซื้อยางแผ่นดิบและเศษยางจากพ่อค้ายางพาราในท้องถิ่น รวมถึงเกษตรกรและเจ้าของสวนยางพาราที่มีปริมาณยางพาราไม่มากพอที่จะส่งขายให้กับผู้แปรรูปและผู้ส่งออกยางพาราโดยตรง พ่อค้ายางพาราในเมืองส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าของโรงรมยางพารา (Smokehouse) และเจ้าของโรงงานยางพารา ซึ่งรับซื้อยางพารามาแปรรูปเป็นยางชนิดต่างๆ เช่น ยางแผ่นรมควัน (Ribbed Smoked Sheet)^{*} และยางเครพ (Creap Rubber)^{**} เป็นต้น หลังจากนั้นจะจำหน่ายยางพาราให้กับผู้ส่งออกยางพาราหรือส่งออกจำหน่ายต่างประเทศโดยตรง²

กลุ่มพ่อค้าในระดับต่างๆตั้งที่กล่าวมาข้างต้น ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยชาวจีน เนื่องจากชาวจีนนิยมทำการค้าและมีเงินทุนเพียงพอในการลงทุนทำธุรกิจยางพารา นอกจากนี้ยังมีการประสานผลประโยชน์ในเครือข่ายธุรกิจยางพาราระหว่างพ่อค้าชาวจีนด้วยกัน จึงทำให้พ่อค้าชาวจีนมีบทบาทในการค้ายางพาราทั้งระดับท้องถิ่นและในเมืองอย่างมาก การที่พ่อค้ายางพาราส่วนใหญ่เป็นชาวจีนยังทำให้เกิดการไว้วางใจในการซื้อขายยางพาราระหว่างกัน ทั้งจากผู้ผลิตยางพารากับพ่อค้ายางพาระดับท้องถิ่นและในเมือง

¹Janet T. Landa. (1983). The Political Economy of the Ethnically Homogeneous Chinese Middleman Group in Southeast Asia : Ethnicity and Entrepreneurship in a Plural Society. In **The Chinese in Southeast Asia : Volume 1 Ethnicity and Activity**. p. 88.

^{*} ยางแผ่นรมควัน คือ ยางแผ่นดิบที่ผ่านการรมควันในโรงรมยางพารา

^{**} ยางเครพ คือ ยางที่แปรรูปจากน้ำยางพาราหรือก้อนยางพาราโดยการนำเข้าเครื่องจักรเพื่ออบและรีดให้ได้ยางแผ่นที่มีขนาดและความยาวตามต้องการ

²Janet T. Landa. (1983). **loc. cit.**

1.4 ผู้แปรรูปและผู้ส่งออกยางพารา

ผู้แปรรูปและผู้ส่งออกยางพาราเป็นผู้รับซื้อยางพาราแหล่งสุดท้ายในกระบวนการค้ายางพาราของตลาดในประเทศ ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยนายทุนจีน* ซึ่งมีเงินลงทุนจำนวนมาก ผู้แปรรูปและผู้ส่งออกยางพาราส่วนมากดำเนินการในรูปบริษัท ซึ่งเป็นทั้งเจ้าของโรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทส่งออกยางพารา โดยรับซื้อยางพาราจากพ่อค้ายางพาราในเมืองและเจ้าของสวนยางพาราขนาดใหญ่ ทั้งที่เป็นยางแผ่นดิบ ยางแผ่นรมควัน และเศษยางมาแปรรูป ผู้แปรรูปจะนำยางพาราที่รับซื้อมาแปรรูปตามความต้องการของตลาดและผู้ซื้อ เช่น ผลิตยางเครพ เป็นต้น หลังจากนั้นจะคัดแยกประเภทของยางพาราแล้วบรรจุหีบห่อให้ได้ขนาดตามต้องการสำหรับส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ ผู้แปรรูปและผู้ส่งออกยางพาราจะมีสำนักงานหรือบริษัทตั้งอยู่ในเมืองกัวลาลัมเปอร์ (Kuala Lumpur) และเมืองท่าสำคัญต่างๆ เช่น ปีนัง มะละกา และสิงคโปร์ เนื่องจากสะดวกต่อการขนส่งสินค้ายางพาราและสามารถลดต้นทุนการขนส่งได้

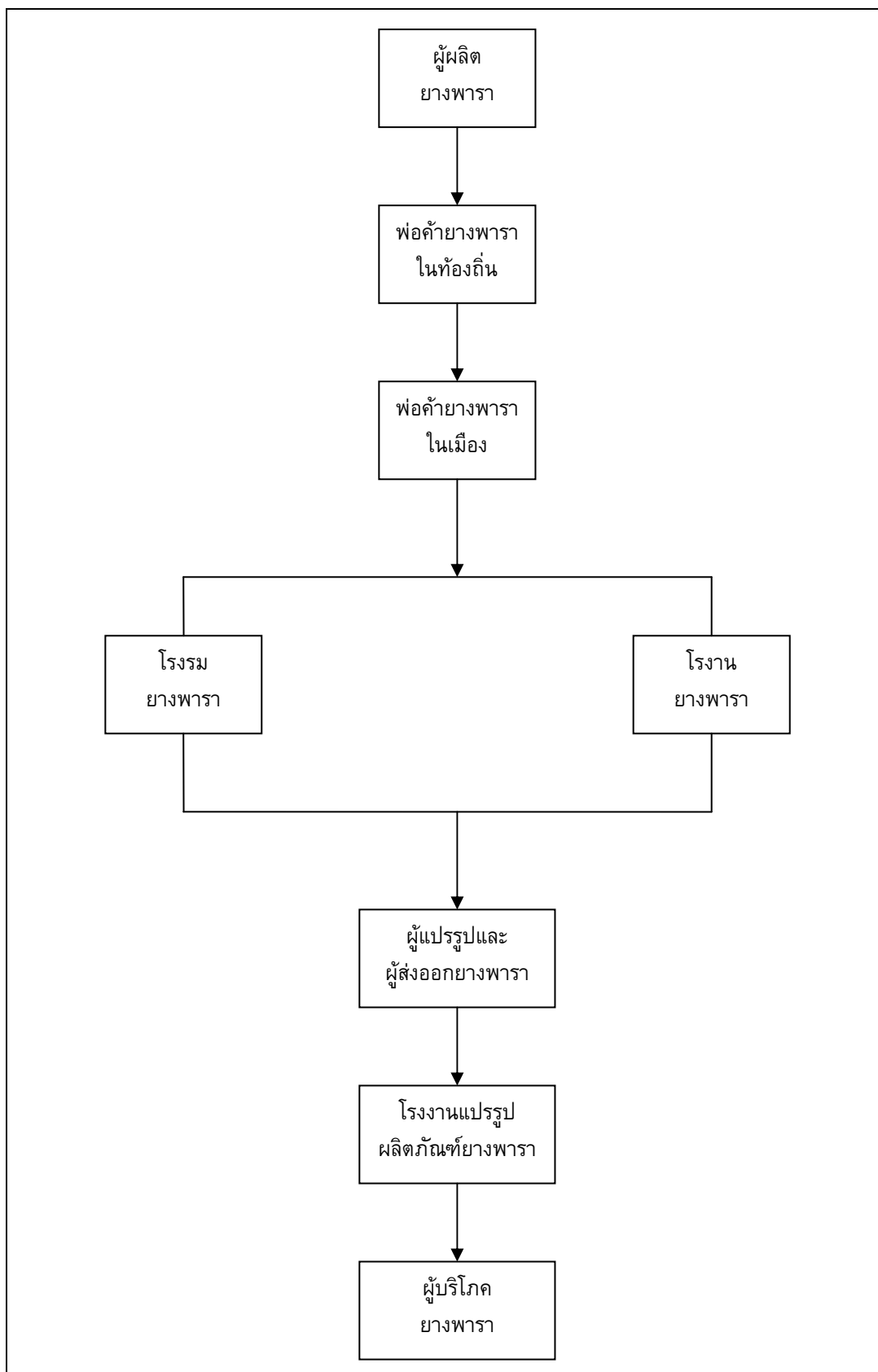
บริษัทผู้ส่งออกยางพาราจำเป็นต้องพึ่งพาตัวแทนนายหน้า (Commission Agents) ซึ่งมีสำนักงานตั้งอยู่ในปีนัง มะละกา และสิงคโปร์ เพื่อเป็นตัวแทนในการเจรจาติดต่อขายสินค้ายางพาราให้กับกลุ่มลูกค้าต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ โดยตัวแทนนายหน้าจะได้รับค่านายหน้าในการดำเนินงานติดต่อทางธุรกิจจำนวนร้อยละ 1-2¹

กลุ่มคนที่สัมพันธ์กับการค้ายางพาราในมลายาที่กล่าวมาข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิตยางพารา พ่อค้ายางพาราในท้องถิ่นและในเมือง ตลอดจนผู้แปรรูปและผู้ส่งออกยางพารา ล้วนเป็นกลุ่มชาวจีนที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องอยู่ในวงจรการค้ายางพารา และต่างมีส่วนผลประโยชน์พร้อมกับสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ทำให้กลุ่มชาวจีนเป็นผู้มีบทบาทอย่างมากในการค้ายางพาราทุกรูปแบบในมลายา

---

*ไม่เพียงแต่นายทุนจีนส่วนใหญ่เท่านั้นที่ เป็นผู้ส่งออกยางพารา หากแต่นายทุนอังกฤษจำนวนหนึ่งก็เป็นผู้ส่งออกยางพาราเพื่อจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศโดยตรง

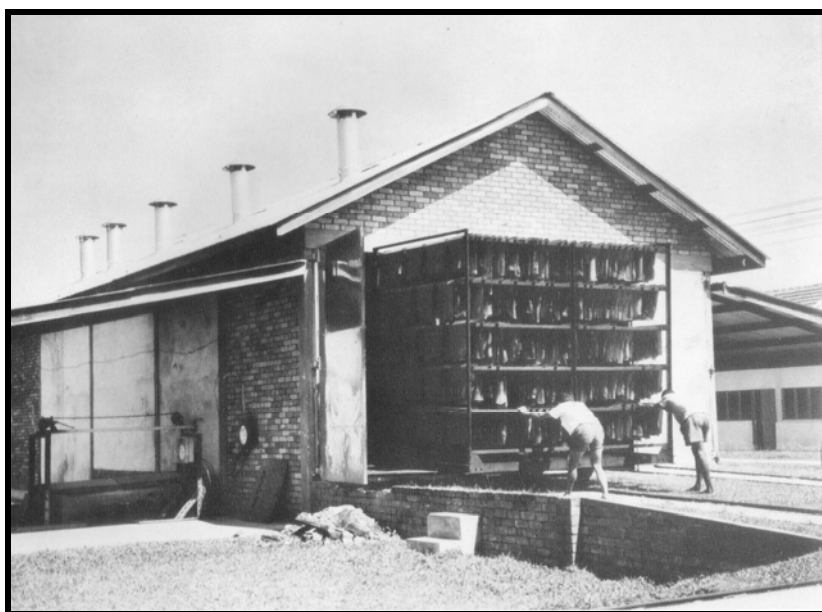
¹Janet T. Landa. (1983). The Political Economy of the Ethnically Homogeneous Chinese Middleman Group in Southeast Asia : Ethnicity and Entrepreneurship in a Plural Society. In **op. cit.** pp. 88-89.

ภาพประกอบ 12 โครงสร้างการค้ายางพาราในมลายา

ภาพประกอบ 13 ยางแผ่นดิบ

ภาพประกอบ 14 ยางแผ่นรมควัน : โรงรมยางพารา

ที่มา: Colin Barlow. (1978). **The Natural Rubber Industry : Its Development, Technology, and Economy in Malaysia.** Unpaged.

ภาพประกอบ 15 กรรมวิธีการผลิตยางเครพ

ภาพประกอบ 16 กรรมวิธีการผลิตยางเครพ

ที่มา: Colin Barlow. (1978). **The Natural Rubber Industry : Its Development, Technology, and Economy in Malaysia.** Unpaged.

ภาพประกอบ 17 พ่อค้ายางพาราในท้องถิ่น

ภาพประกอบ 18 การซื้อขายยางพาราในท้องถิ่น

ที่มา: Colin Barlow. (1978). **The Natural Rubber Industry : Its Development, Technology, and Economy in Malaysia.** Unpaged.

2. ตลาดค้ายางพาราในมลายา

ตั้งแต่ทศวรรษ 1900 เป็นต้นมา การซื้อขายยางพาราในมลายาถูกส่งต่อเพื่อจำหน่ายไปยังตลาดลอนดอน ประเทศอังกฤษ เนื่องจากตลาดลอนดอนเป็นศูนย์กลางการซื้อขายยางพาราที่สำคัญของโลก¹ การซื้อขายยางพาราในมลายาดำเนินการผ่านบริษัทรับซื้อยางพาราของนายทุนจีนและนายทุนอังกฤษที่มีสาขาอยู่ในสิงคโปร์และปีนัง ซึ่งบริษัทเหล่านี้ดำเนินการซื้อยางพาราจากพ่อค้าและนายทุนที่ดำเนินกิจการค้ายางพาราในมลายา และส่งสินค้ายางพาราจากเมืองท่าในสิงคโปร์และปีนังไปยังตลาดลอนดอน ตลาดลอนดอนจึงเป็นตลาดปลายทางสำหรับระบายยางพาราไปยังประเทศผู้บริโภคยางพาราต่าง ๆ

อนึ่งถึงแม้ว่าสิงคโปร์และปีนังจะเป็นตลาดค้ายางพาราที่สำคัญภายในประเทศ แต่ตลาดทั้งสองก็ต้องพึ่งพิงกับตลาดลอนดอน ทั้งการอิงราคายางพาราและการใช้มาตรฐานกำหนดคุณภาพชั้นยางพาราของตลาดลอนดอนเป็นเกณฑ์

ต่อมาในกลางทศวรรษ 1910 ตลาดลอนดอนได้ปิดตัวลงชั่วคราวเนื่องจากเผชิญวิกฤตในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 จึงเปิดโอกาสให้สิงคโปร์สามารถพัฒนาบทบาทจนกลายเป็นตลาดกลางยางพาราที่สำคัญในมลายาแทนที่ตลาดลอนดอน² ตลาดสิงคโปร์จึงเปลี่ยนสภาพจากศูนย์กลางการค้ายางพาราในประเทศเป็นศูนย์กลางการค้ายางพาราในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีหน้าที่กำหนดราคายางพาราเพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการซื้อขายยางพาราในมลายาและทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การกำหนดราคายางพาราของตลาดสิงคโปร์ดำเนินการโดยคณะกรรมการกำหนดราคายางพารา (The Price Fixing Committee) ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนบริษัทนายหน้าและตัวแทนบริษัทซื้อขายยางพารา ตลาดสิงคโปร์จะกำหนดราคายางพาราในวันที่ตลาดเปิดการซื้อขายยางพารารวม 2 ครั้งต่อวัน คือ ราคาทางการเวลา 12.00 น. และ 17.00 น.³ จากบทบาทของตลาดสิงคโปร์ในการกำหนดราคายางพาราดังกล่าวนี้นำให้ประเทศผู้ค้ายางพาราในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต้องอิงราคายางพาราจากตลาดแห่งนี้ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้สิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลางการค้ายางพาราที่สำคัญในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

¹ Joan Wilson. (1958). *The Singapore Rubber Market*. p. 1.

² Austin Coates. (1987). *The Commerce in Rubber : The First 250 Years*. p. 190.

³ ภาวดี ทรงประเสริฐ. (2535). *ทุนสิงคโปร์ : การผูกขาดตลาดยางพาราและดีบุกไทย*. หน้า 117.

ตันเองจู (Tan Eng Joo) นักธุรกิจชาวจีนในมลายา ได้เสนอข้อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งเสริมให้ตลาดสิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลางการค้ายางพาราที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ ความพร้อมด้วยสำนักงานและสาขาของบริษัทเงินทุน บริษัทประกันภัย ธนาคารระหว่างประเทศ ฯลฯ ทำให้ตลาดแห่งนี้มีหน่วยงานที่เป็นแหล่งเงินทุนจำนวนมากในการรองรับการให้บริการแก่พ่อค้าและนายทุนในการดำเนินธุรกิจยางพารา โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องการระดมเงินทุนเพื่อเก็บสำรองยางพาราในคลังสินค้าและการนำสินค้ายางพาราไปแปรรูปก่อนที่จะบรรจุหีบห่อส่งไปยังประเทศผู้บริโภค อีกทั้งการมีเครือข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพ และเปรียบพร้อมด้วยบริษัทยางพารา รวมถึงบริษัทนายหน้าและบริษัทขนส่งยางพาราจำนวนมาก จึงส่งเสริมให้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการค้ายางพาราที่มีประสิทธิภาพแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้¹

การที่สำนักงานและสาขาต่างๆของบริษัทเงินทุน บริษัทประกันภัย ธนาคารระหว่างประเทศ บริษัทซื้อขายหุ้นต่างๆ ตลอดจนสำนักงานตัวแทนซื้อขายยางพาราที่ดำเนินกิจการในสิงคโปร์จำนวนมาก ทำให้สิงคโปร์เป็นแหล่งรวมตัวของพ่อค้าและนายทุนกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อค้าและนายทุนจีนในมลายาที่ต้องอาศัยสินเชื่อหรือเครดิตในรูปแบบต่างๆจากธนาคารและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในการซื้อขายยางพาราระหว่างกัน แหล่งเงินทุนที่หมุนเวียนในท้องตลาดจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการเข้าไปลงทุนทำการค้ายางพาราในมลายาของพ่อค้าและนายทุนจำนวนมาก² นอกจากนี้พ่อค้าและนายทุนจีนในมลายายังผสมผสานความร่วมมือและเอื้อประโยชน์ต่อกันระหว่างกลุ่มและเครือข่ายการค้ายางพาราผ่านตลาดสิงคโปร์ ทำให้พ่อค้าและนายทุนจีนในมลายาจำนวนมากมีเครือข่ายการค้ายางพาราทั้งในมลายาและประเทศต่างๆในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างเหนียวแน่น และสามารถพัฒนาบทบาทของตนกลายเป็นคู่แข่งสำคัญในการค้ายางพารากับพ่อค้าและนายทุนอังกฤษตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นต้นมา

---

¹Tan Eng Joo. (1979). **Singapore's Role in the Regional and Global Trade in Natural Rubber.** pp. 148-149. (อ้างอิงจาก ภาวตล ทรงประเสริฐ. (2535). เล่มเดิม. หน้า 115.)

²ภาวตล ทรงประเสริฐ. (2535). เล่มเดิม. หน้า 97-98.; and Joan Wilson. (1958). **op. cit.** pp. 3-4.

ภาพประกอบ 19 แรฟเฟิล (Raffles) : ศูนย์กลางการค้าขายยางพาราในสิงคโปร์ ถ่ายเมื่อค.ศ.1907

ที่มา: Colin Barlow. (1978). Austin Coates. (1987). **The Commerce in Rubber : The First 250 Years.** Unpaged.

3. กลุ่มนายทุนที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา

กลุ่มนายทุนที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาที่ศึกษาในส่วนนี้ประกอบด้วย กลุ่มนายทุนสำคัญ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนายทุนอังกฤษ กลุ่มนายทุนจีน และกลุ่มนายทุนญี่ปุ่น

3.1 กลุ่มนายทุนอังกฤษ

นายทุนอังกฤษเป็นนายทุนกลุ่มแรกที่เข้าไปดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา และเป็นนายทุนกลุ่มสำคัญที่ทำให้ธุรกิจยางพาราในมลายาเกิดการขยายตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนให้ยางพารากลายเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของมลายา

3.1.1 ปัจจัยส่งเสริมให้นายทุนอังกฤษเข้าไปดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา

ปัจจัยที่ส่งเสริมให้นายทุนอังกฤษเข้าไปดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาประกอบด้วย ปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ

1. การสนับสนุนจากรัฐบาลอังกฤษ

การได้รับความสนับสนุนเป็นอย่างดีจากรัฐบาลอังกฤษเป็นปัจจัยประการสำคัญที่ส่งเสริมให้นายทุนอังกฤษเข้าไปดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เห็นได้จากการออกกฎข้อบังคับเกี่ยวกับที่ดินในสหพันธรัฐมลายา ค.ศ.1897 ซึ่งเปิดโอกาสให้นายทุนอังกฤษสามารถเข้าไปลงทุนทำสวนยางพาราในมลายาโดยการเช่าที่ดินได้อย่างเสรี และไม่จำกัดสิทธิการถือครองที่ดิน อีกทั้งในทศวรรษ 1910 ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดใหม่ที่มีราคาค่อนข้างสูง ประกอบกับเป็นที่ต้องการของตลาดโลกอย่างมาก จึงเป็นสาเหตุจูงใจที่ให้นายทุนอังกฤษจำนวนมากต้องการเข้าไปลงทุนทำสวนยางพาราในมลายา นอกจากการเช่าที่ดินจากรัฐบาลอังกฤษแล้ว นายทุนอังกฤษยังกว้านซื้อที่ดินใน มลายาจำนวนมากเพื่อทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางการลงทุนในการดำเนินธุรกิจยางพารา

นอกจากนั้นนโยบายการนำเข้าแรงงานชาวอินเดียและชาวจีนของอังกฤษเพื่อรองรับการขยายพื้นที่ทำสวนยางพาราในมลายา ล้วนเป็นประโยชน์และเอื้ออำนวยต่อการทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ของนายทุนอังกฤษ เนื่องจากแรงงานเหล่านี้เป็นกำลังสำคัญในการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาของนายทุนอังกฤษ

2. นายทุนอังกฤษมีเงินทุนจำนวนมาก

แหล่งเงินทุนเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาของนายทุนอังกฤษ นายทุนอังกฤษต้องอาศัยเงินทุนจำนวนมากในการซื้อที่ดินเพื่อทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ในมลายา นายทุนอังกฤษบางรายลงทุนทำธุรกิจยางพาราโดยอาศัยเงินทุนของบริษัทตนเพียงอย่างเดียว แต่บางรายสะสมทุนในรูปแบบการระดมเงินทุนจากมหาชนชาวอังกฤษ เพื่อนำเงินทุนที่ได้ไปลงทุนทำสวนยางพาราในมลายา การดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาของนายทุนอังกฤษรูปแบบดังกล่าวดำเนินงานโดยการตั้งบริษัทเพื่อเป็นองค์กรทางธุรกิจที่เรียกว่า บริษัทมหาชนจำกัด (Public Limited Company)¹ ลักษณะการดำเนินงานของบริษัทมหาชนจำกัดจะเปิดโอกาสให้นักลงทุนชาวอังกฤษซื้อหุ้นเพื่อระดมเงินทุนที่ได้ไปลงทุนทำสวนยางพาราในมลายาอย่างเสรี โดยบริษัทจะให้ค่าตอบแทนกับผู้ถือหุ้นเป็นเงินปันผล การระดมเงินทุนลักษณะดังกล่าวทำให้นายทุนอังกฤษมีเงินทุนจำนวนมากและสามารถซื้อที่ดินเพื่อทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ในมลายาได้ตามความต้องการ

3.1.2 การดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาของนายทุนอังกฤษ

นายทุนอังกฤษดำเนินธุรกิจยางพาราโดยจดทะเบียนตั้งบริษัทยางพาราในรูปแบบบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีสำนักงานอยู่ในประเทศอังกฤษ ลักษณะการดำเนินงานของบริษัทยางพาราคือการระดมเงินทุนจากนักลงทุนชาวอังกฤษที่มีความต้องการเสี่ยงในการลงทุนทำธุรกิจใหม่ๆ เพื่อนำเงินทุนที่ได้ไปซื้อที่ดินและทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ในมลายา และมอบหมายให้บริษัทการค้าของอังกฤษที่ก่อตั้งในมลายาทำหน้าที่เป็นตัวแทนบริษัทยางพารา เพื่อดำเนินการจัดการและดูแลผลประโยชน์ต่างๆ ในสวนยางพาราที่มีการระดมทุนซื้อ รวมถึงบริหารและจัดการเรื่องทั่วไปไม่ว่าจะเป็นการจัดซื้อและการตลาดที่จะสร้างผลกำไรให้กับบริษัทยางพารา การดำเนินงานของบริษัทการค้าของอังกฤษในรูปแบบดังกล่าวเรียกว่าเป็น “สำนักงานตัวแทน” (Agency Houses) บริษัทยางพาราจึงมีหน้าที่เป็นเพียงเลขานุการเท่านั้น²

¹ J. J. Puthuchery. (1960). **Ownership and Control in the Malayan Economy.** p. 27.

² Colin Barlow. (1978). **The Natural Rubber Industry : Its Development, Technology, and Economy in Malaysia.** p. 31.; and Jomo Kwame Sundaram. (1986). **A Question of Class : Capital, the State, and Uneven Development in Malaya.** p. 183.

สำนักงานตัวแทนที่ทำธุรกิจยางพาราในมลายาจะมีสำนักงานอยู่ในเมืองสำคัญต่างๆ เช่น สิงคโปร์และปีนัง เป็นต้น¹ สำนักงานตัวแทนจะดำเนินการจัดซื้อที่ดินขนาดใหญ่ที่ปลูกยางพารา อยู่แล้วหรือที่ดินที่รกร้างว่างเปล่าจากชาวจีนและชาวมลายูเพื่อปลูกยางพารา² หลังจากนั้นก็จะ ประกาศขายหุ้นให้นักลงทุนชาวอังกฤษในประเทศอังกฤษได้ร่วมลงทุนและระดมทุนที่ได้ไป ดำเนินการทำสวนยางพาราในมลายา³ สำนักงานตัวแทนในมลายาที่สำคัญมีดังนี้

1. บริษัทกัททรีจำกัด (Guthrie and Co. Ltd.)

บริษัทกัททรีจำกัดก่อตั้งโดยอเล็กซานเดอร์ กัททรี (Alexander Guthrie) เมื่อค.ศ. 1821 เป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจค้าขายสินค้าหลากหลายชนิดในสิงคโปร์ อาทิ ไบซา ข้าว น้ำมันมะพร้าว และพริกไทย⁴ เป็นต้น นอกจากนี้ยังดำเนินธุรกิจประกันภัยและธุรกิจส่งออกสินค้าพื้นเมือง⁵ ในค.ศ. 1876 จอห์น แอนเดอร์สัน (John Anderson) ได้เข้าร่วมบริหารงานกับบริษัทกัททรี ในระยะเวลาดังกล่าวบริษัทกัททรีได้ลงทุนซื้อที่ดินขนาดใหญ่เพื่อปลูกกาแฟและมันสำปะหลัง ต่อมาในค.ศ. 1895 ได้พัฒนาที่ดินเพื่อปลูกยางพารา⁶ การปลูกยางพาราของบริษัทกัททรีในครั้งนั้นนับว่าประสบความสำเร็จ เพราะเมื่อยางพาราเจริญเติบโตเต็มที่ตลาดโลกก็เริ่มมีความต้องการยางพาราอย่างมาก ทำให้บริษัทได้รับผลกำไรมหาศาล

เมื่อก้าวแรกของการลงทุนทำธุรกิจยางพาราในมลายาประสบความสำเร็จ บริษัทกัททรีจึงตั้งสำนักงานตัวแทนขึ้นในลอนดอนและมลายาเมื่อค.ศ. 1905⁷ เพื่อทำหน้าที่จัดการ และดูแลการซื้อขายสวนยางพาราให้กับบริษัทยางพารา เช่น บริษัทสลังงอร์รับเบอร์ (Selangor Rubber Co.) บริษัทลิงจิงแพลนเทชันจำกัด (Linggi Plantations Ltd.) และบริษัทรับเบอร์เอสเตทออฟยะโฮร์ (Rubber Estates of Johore)⁸ เป็นต้น

¹ J. J. Puthucheary. (1960). **op. cit.** p. 24.

² Colin Barlow. (1978). **op. cit.** p. 33.

³ โยะชิฮาระ คุนิโอะ. (2537). กำเนิดทุนนิยมเทียมในเอเชียอาคเนย์. แปลโดย รัศมีดาราร ชันติกุล; ชูศรี มณีพฤกษ์; และ พรพิมล สันติมณีรัตน์. หน้า 13.

⁴ G. C. Allen; & Audrey G. Donnithorne. (1962). **Western Enterprise in Indonesia and Malaysia : A Study in Economic Development.** p. 54.

⁵ Joshua Yeong Jia Chia. (2006). **Gutrie & Company.** (Online).

⁶ G. C. Allen; & Audrey G. Donnithorne. (1962). **loc. cit.**

⁷ J. H. Drabble. (1973). **Rubber in Malaya 1876 - 1922 : The Genesis of the Industry.** p. 81.

⁸ Joshua Yeong Jia Chia. (2006). **op. cit.** (Online); and James C. Jackson. (1968). **Planters and Speculators : Chinese and European Agricultural Enterprise in Malaya 1786-1921.** p. 232.

2. บริษัทแฮริสันแอนด์ครอสฟิลด์จำกัด (Harrison & Crosfield Ltd.)

บริษัทแฮริสันแอนด์ครอสฟิลด์จำกัดก่อตั้งเมื่อค.ศ.1844 มีเดเนียล แฮริสัน (Daniel Harrison) สมิท แฮริสัน (Smith Harrison) และโจเซฟ ครอสฟิลด์ (Joseph Crosfield) เป็นผู้ก่อตั้ง บริษัทแฮริสันแอนด์ครอสฟิลด์จำกัดดำเนินธุรกิจตัวแทนจำหน่ายชาและกาแฟในประเทศอังกฤษและศรีลังกา ในต้นทศวรรษ 1900 บริษัทแฮริสันแอนด์ครอสฟิลด์จำกัดได้ลงทุนซื้อที่ดินจำนวนมากในมลายาเพื่อปลูกยางพารา อีกทั้งยังตั้งบริษัทในลอนดอนเพื่อระดมเงินทุนในการทำสวนยางพารา และก่อตั้งสำนักงานตัวแทนในมลายา โดยเป็นตัวแทนในการจัดการและดูแลผลประโยชน์ในสวนยางพาราให้กับบริษัทยางพารา เช่น บริษัทพาทาลิงรับเบอร์เอสเตทซินดิเคท จำกัด (Pataling Rubber Estates Syndicate Ltd.) และบริษัทโกลเดนโฮปรับเบอร์เอสเตท (Golden Hope Rubber Estates)¹ เป็นต้น

3. บริษัทไซม์ดาร์บี้ (Sime Darby and Co.)

บริษัทไซม์ดาร์บี้ก่อตั้งเมื่อค.ศ.1902 มีวิลเลียม ไซม์ (William Sime) และเฮนรี ดาร์บี้ (Henry Darby) ชาวอังกฤษที่อาศัยในมลายาเป็นผู้ก่อตั้ง บริษัทแห่งนี้เป็นบริษัทที่ทำหน้าที่ดูแลกิจการสวนยางพาราในมะละกา ต่อมาในค.ศ.1926 บริษัทไซม์ดาร์บี้ได้เข้าร่วมธุรกิจยางพารากับบริษัทอาร์.จี.ชอว์ (R. G. Shaw and Co.) และได้ตั้งสำนักงานตัวแทนขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนในการดำเนินงานในธุรกิจยางพาราให้กับบริษัทยางพาราในประเทศอังกฤษ²

การให้สำนักงานตัวแทนในมลายาเป็นฐานะในการจัดการและบริหารงานต่างๆในการทำสวนยางพาราได้รับความนิยมอย่างมากจากบริษัทยางพาราในประเทศอังกฤษ เพราะสำนักงานตัวแทนจะประกอบด้วยคณะทำงานที่มีประสบการณ์และรู้จักหาช่องทางในการติดต่อขอเช่าและซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดินในมลายา บริษัทยางพาราจึงทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ประสานงานระหว่างนักลงทุนชาวอังกฤษในประเทศอังกฤษกับสำนักงานตัวแทนในมลายา สำนักงานตัวแทนจึงมีบทบาทและความสำคัญอย่างมากในการขยายพื้นที่เพื่อทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ในมลายา ตลอดจนครอบครองพื้นที่สวนยางพาราจำนวนมาก ดังเห็นได้จากตารางแสดงพื้นที่สวนยางพาราของสำนักงานตัวแทนดังนี้

¹G. C. Allen; & Audrey G. Donnithorne. (1962). **op. cit.** p. 56.; and Rajeswary Ampalavanar Brown. (1994). **Capital and Entrepreneurship in South-East Asia.** pp. 44, 51.

²G. C. Allen; & Audrey G. Donnithorne. (1962). **op. cit.** p. 57.; and Lim Mah Hui. (1981). **Ownership and Control of the One Hundred Largest Corporations in Malaysia.** p. 97.

ตาราง 4 พื้นที่สวนยางพาราของสำนักงานตัวแทน (ค.ศ.1915 และ 1955)

(หน่วย : ไร่)

สำนักงานตัวแทน	ค.ศ.1915		ค.ศ.1955	
	จำนวนบริษัท ยางพาราที่ สำนักงานตัวแทน ดำเนินการ	จำนวนพื้นที่ สวนยางพารา ของสำนักงาน ตัวแทน	จำนวนบริษัท ยางพาราที่ สำนักงานตัวแทน ดำเนินการ	จำนวนพื้นที่ สวนยางพารา ของสำนักงาน ตัวแทน
บริษัทแฮร์ริสันแอนด์ ครอสฟิลด์จำกัด (Harrison & Crosfield Ltd.)	31	82,303	20	339,838
บริษัทกัททรีจำกัด (Guthrie and Co. Ltd.)	18	41,005	16	344,188
บริษัทโทมัสบาร์โรว์ แอนด์บราเทอร์ (Thomas Barlow & Brother)	14	22,515	9	90,063
บริษัทไซม์ดาร์บี้ (Sime Darby and Co.)	5	12,583	10	124,568
บริษัทรับเบอร์ เอสเตทเอเจนซีจำกัด (Rubber Estates Agency Ltd.)	5	7,688	18	139,718

ตาราง 4 (ต่อ)

สำนักงานตัวแทน	ค.ศ.1915		ค.ศ.1955	
	จำนวนบริษัท ยางพาราที่ สำนักงานตัวแทน ดำเนินการ	จำนวนพื้นที่ สวนยางพารา ของสำนักงาน ตัวแทน	จำนวนบริษัท ยางพาราที่ สำนักงานตัวแทน ดำเนินการ	จำนวนพื้นที่ สวนยางพารา ของสำนักงาน ตัวแทน
บริษัทบอสเตท บราเทอร์ (Boustead Brothers)	6	6,553	7	62,880

ที่มา: J. J. Puthuchery. (1960). **Ownership and Control in the Malayan Economy.** p. 27.; and Boon Weng Siew. (n.d.). **The Malaysian Plantation Industry, 1880-1921.** (Online).

จากตารางเห็นได้ว่าบริษัทยางพาราจำนวนมากต้องพึ่งพิงสำนักงานตัวแทนเพื่อดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา และจำนวนพื้นที่สวนยางพาราของสำนักงานตัวแทนที่เพิ่มสูงขึ้นกว่า 10 เท่า ในระยะเวลา 4 ทศวรรษ แสดงให้เห็นถึงการขยายตัวและความนิยมในการลงทุนทำสวนยางพาราของนายทุนอังกฤษจำนวนมาก อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงศักยภาพและความพร้อมทางการเงินของสำนักงานตัวแทนนั้นๆที่สามารถระดมเงินทุนเพื่อพัฒนาพื้นที่ที่รกร้างว่างเปล่าจำนวนมากในมลายาให้เป็นพื้นที่สวนยางพาราขนาดใหญ่

3.2 กลุ่มนายทุนจีน

นายทุนจีนที่กล่าวถึงนี้หมายถึงนายทุนชาวจีนที่อาศัยอยู่ในมลายา ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่พัฒนาตัวเองมาจากการประกอบอาชีพด้านต่าง ๆ เช่น ธุรกิจโรงสีข้าว ธุรกิจลับประดกระป๋อง ฯลฯ โดยนำทุนที่ได้จากการลงทุนในกิจการดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาสวนยางพาราขนาดใหญ่ รวมถึงดำเนินธุรกิจที่ต่อเนื่องจากการทำสวนยางพารา เช่น ตั้งโรงงานแปรรูปยางพารา บริษัทนายหน้าค้ายางพารา และบริษัทส่งออกยางพารา เป็นต้น

3.2.1 ปัจจัยส่งเสริมให้นายทุนจีนเข้าไปดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา

ความต้องการแสวงหาช่องทางการลงทุนทำธุรกิจชนิดใหม่ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้นายทุนจีนเข้าไปดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา นายทุนจีนส่วนใหญ่เริ่มดำเนินธุรกิจยางพาราตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1900 เนื่องจากเป็นช่วงที่ความต้องการยางพาราในตลาดโลกมีจำนวนมาก เพื่อเป็นวัตถุดิบสำคัญในอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมยานยนต์ ประกอบกับในทศวรรษ 1910 ยางพารามีราคาเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น ทำให้นายทุนจีนเห็นโอกาสและช่องทางการลงทุนทำธุรกิจชนิดใหม่ ดังนั้นยางพาราจึงเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญที่นายทุนจีนจำนวนมากต่างเลือกที่จะลงทุนเพื่อแสวงหาผลกำไร ทั้งนี้เนื่องจากนายทุนจีนส่วนใหญ่ล้วนแต่เคยดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมไม่ว่าจะเป็นธุรกิจโรงสีข้าวหรือธุรกิจลับประดกระป๋อง เป็นต้น นายทุนจีนเหล่านี้จึงมีที่ดินเพียงพอในการปลูกยางพาราแทนพืชชนิดเดิมและมีเงินทุนจำนวนมากในการซื้อที่ดินขนาดใหญ่เพื่อปลูกยางพารา อนึ่งนายทุนจีนบางรายนิยมปลูกยางพาราควบคู่กับการปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นเพื่อการส่งออก แต่บางรายก็นิยมปลูกยางพาราเพียงอย่างเดียว

3.2.2 การดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาของนายทุนจีน

นอกจากนายทุนจีนจำนวนมากจะนิยมซื้อที่ดินที่รกร้างว่างเปล่าขนาดใหญ่เพื่อปลูกยางพาราแล้ว นายทุนจีนยังทำหน้าที่เป็นพ่อค้ายางพารา เจ้าของโรงงานแปรรูปยางพารา ตัวแทนนายหน้าค้ายางพารา ตลอดจนผู้ส่งออกยางพารา โดยมีศูนย์กลางการค้ายางพาราอยู่ในสิงคโปร์ จากรูปแบบการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาของนายทุนจีนที่ครอบคลุมตั้งแต่การเป็นผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้แปรรูป และผู้ส่งออกยางพารา ทำให้นายทุนจีนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อธุรกิจการค้ายางพาราในมลายาอย่างมาก

อนึ่งการศึกษาในส่วนของนายทุนจีนผู้วิจัยจะขอเสนอรายละเอียดในบทที่ 3

3.3 กลุ่มนายทุนญี่ปุ่น

3.3.1 ปัจจัยส่งเสริมให้นายทุนญี่ปุ่นเข้าไปดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา

ความต้องการสร้างเครือข่ายทางการค้าและอำนาจการต่อรองทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้นายทุนญี่ปุ่นเข้าไปดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา นายทุนญี่ปุ่นเริ่มลงทุนดำเนินธุรกิจยางพาราตั้งแต่กลางทศวรรษ 1900 การดำเนินธุรกิจดังกล่าวในระยะแรกเป็นเพียงการเข้าไปซื้อที่ดินเพื่อทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ในมลายา ทว่าต่อมานายทุนญี่ปุ่นเริ่มถูกกีดกันจากการดำเนินนโยบายจำกัดที่ดินสำหรับปลูกยางพาราในมลายาของอังกฤษ ทำให้นายทุนญี่ปุ่นประสบปัญหาในการดำเนินธุรกิจยางพาราในระยะเวลาดังกล่าว ต่อมาในทศวรรษ 1930 นายทุนญี่ปุ่นเริ่มเข้าไปดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาอีกครั้งหลังจากวันช่วงการดำเนินธุรกิจดังกล่าวมากกว่าทศวรรษ จึงทำให้การลงทุนในกิจการยางพาราของนายทุนญี่ปุ่นในระยะหลังนี้เป็นไปอย่างรีบเร่ง แต่เนื่องจากนายทุนญี่ปุ่นขาดเครือข่ายทางการค้าและอำนาจการต่อรองทางเศรษฐกิจ ทำให้นายทุนญี่ปุ่นต้องเร่งสร้างฐานการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา อย่างไรก็ตามนายทุนญี่ปุ่นสามารถดำเนินธุรกิจยางพาราได้เพียงแค่การขนส่งสินค้ายางพาราเท่านั้น เนื่องจากกิจการยางพาราในด้านอื่นๆถูกนายทุนอังกฤษและนายทุนจีนควบคุมไว้เป็นส่วนใหญ่

3.2.2 การดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาของนายทุนญี่ปุ่น

ในกลางทศวรรษ 1900 นายทุนญี่ปุ่นจำนวนหนึ่งนิยมเข้าไปลงทุนทำสวนยางพาราในมลายา เนื่องจากระยะเวลาดังกล่าวยางพารามีราคาสูงมากกว่าพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น และอุตสาหกรรมต่างๆต้องการใช้ยางพาราเป็นวัตถุดิบสำคัญ ทำให้บริษัทยางพาราของนายทุนญี่ปุ่นจำนวนมากเข้าไปซื้อที่ดินในมลายาเพื่อปลูกยางพารา เช่น บริษัทโอเรียลทัลดิเวลลอบเมนท์จำกัด (Oriental Development Co. Ltd. : Toyo Takushoku Kabushiki Kaisha) บริษัท เซาท์ซีรับเบอร์ จำกัด (South Seas Rubber Co. Ltd. : Nanyo Gomu Kabushiki Kaisha) บริษัทโชวะรับเบอร์ จำกัด (Showa Rubber Co. Ltd.) บริษัททอปปิคัลโปรดิวซ์ จำกัด (Tropical Produce Co. Ltd. : Nettai Sangyo Kabushiki Kaisha) และบริษัทนิปปอนอินดัสเทรียล จำกัด (Nippon Industrial Co. Ltd. : Johore Gomu Saibai Kabushiki Kaisha)¹ เป็นต้น บริษัทยางพาราเหล่านี้มักนิยมปลูกยางพาราบนพื้นที่ขนาดใหญ่ในรัฐยะโฮร์ และนำผลผลิตที่ได้จากยางพาราส่งกลับไปยังประเทศญี่ปุ่น เพื่อป้อนสู่อุตสาหกรรมการผลิตสินค้ายางพาราในรูปแบบต่างๆ เช่น ยางล้อรถจักรยานและรองเท้ายาง² เป็นต้น

¹Yuen Choy Leng. (1974, March). Japanese Rubber and Iron Investments in Malaya, 1900-1941. *Journal of Southeast Asian Studies*. 5(1): 22-23.

²Ibid. p. 19.

ความนิยมของนายทุนญี่ปุ่นในการปลูกยางพาราในมลายูเห็นได้จากการขยายพื้นที่สวนยางพาราของนายทุนญี่ปุ่นที่เพิ่มสูงขึ้นกว่า 100 เท่า จากจำนวนพื้นที่ 230 ไร่ ในค.ศ.1907 เป็น 250,000 ไร่ ในค.ศ.1917¹ จำนวนพื้นที่สวนยางพาราของนายทุนญี่ปุ่นที่มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากในระยะเวลาเพียง 10 ปี ทำให้อังกฤษต้องออกมาตรการในการป้องกันไม่ให้ชาวต่างชาติเข้าไปแข่งขันเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในดินแดนภายใต้การปกครองของตน ดังนั้นในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1917 จึงมีการออกกฎหมายจำกัดที่ดินสำหรับปลูกยางพารา [Rubber Lands (Restriction) Enactment] ในมลายูขึ้น กฎหมายนี้จำกัดสิทธิในการถือครองที่ดินสำหรับปลูกยางพาราไม่เกิน 125 ไร่ต่อคน ยกเว้นชาวอังกฤษ ผู้ปกครองชาวมลายู บริษัทของชาวอังกฤษ และผู้ที่อาศัยอยู่ในมลายูระยะเวลามากกว่า 7 ปี² นโยบายดังกล่าวทำให้นายทุนญี่ปุ่นได้รับผลกระทบโดยตรงและไม่สามารถเข้าไปซื้อที่ดินเพื่อทำสวนยางพาราในมลายูเกินกว่าที่กฎหมายฉบับดังกล่าวกำหนดได้ นอกจากนี้ระหว่างค.ศ.1920-1922 นายทุนญี่ปุ่นที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายูยังประสบกับปัญหาขาดแคลนเงินทุนในการดำเนินงาน ทำให้นายทุนญี่ปุ่นจำนวนหนึ่งขายสวนยางพาราของตน และล้มเลิกการดำเนินธุรกิจดังกล่าว³

อย่างไรก็ตามในทศวรรษ 1930 นายทุนญี่ปุ่นได้เข้าไปดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายูอีกครั้งเป็นระลอกที่สอง ทว่าการดำเนินธุรกิจยางพาราของนายทุนญี่ปุ่นในระบอบดังกล่าวเป็นเพียงการดำเนินธุรกิจด้านการขนส่งสินค้ายางพารา บริษัทขนส่งสินค้ายางพาราในมลายูของนายทุนญี่ปุ่นที่สำคัญคือ บริษัทมิทซึบะซังไกชา (Mitsui Bussan Kaisha : MBK) และบริษัทโกกุไซกิเซ็นไกชา (Kokusai Kisen Kaisha : KKK) บริษัทยางพาราของนายทุนจีนในมลายูเป็นผู้ว่าจ้างบริษัทขนส่งสินค้ายางพาราของนายทุนญี่ปุ่นในการขนส่งยางพาราที่ยังไม่ผ่านกรรมวิธีการแปรรูปให้กับบริษัทของนายทุนจีนที่มีสาขาอยู่ในประเทศต่างๆทั้งในทวีปอเมริกา ทวีปยุโรป และทวีปเอเชีย โดยใช้สิงคโปร์และปีนังเป็นเมืองท่าสำคัญในการขนส่งยางพารา⁴ การดำเนินธุรกิจขนส่ง

¹ Yuen Choy Leng. (1974, March). Japanese Rubber and Iron Investments in Malaya, 1900-1941. *Journal of Southeast Asian Studies*. 5(1): 18.

* นายทุนจีนที่ดำเนินธุรกิจยางพาราส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มผู้ได้รับการยกเว้นจากการออกกฎหมายจำกัดที่ดินสำหรับปลูกยางพาราในมลายู ที่ระบุว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในมลายูระยะเวลามากกว่า 7 ปี ดังนั้นนายทุนจีนที่อาศัยอยู่ในมลายูเวลามากกว่า 7 ปี จึงมีสิทธิและเสรีในการซื้อที่ดินและขยายพื้นที่สวนยางพาราขนาดใหญ่ได้โดยไม่ขัดต่อกฎหมายดังกล่าว

² Yuen Choy Leng. (1974, March). Japanese Rubber and Iron Investments in Malaya, 1900-1941. *Journal of Southeast Asian Studies*. 5(1): 20-21.

³ Ibid. p. 23.

⁴ Rajeswary Ampalavanar Brown. (1994). *op. cit.* pp. 117-118.

ยางพาราดังกล่าว นายทุนญี่ปุ่นจะประสานผลประโยชน์และร่วมมือดำเนินธุรกิจยางพารากับกลุ่มนายทุนจีนในมลายา เนื่องจากนายทุนญี่ปุ่นยังไม่มีส่วนแบ่งการครอบครองตลาดค้ายางพาราเท่ากับนายทุนจีน ทำให้การดำเนินธุรกิจยางพาราของนายทุนญี่ปุ่นต้องพึ่งพิงกับกิจการยางพาราของนายทุนจีน

อนึ่งเมื่อนายทุนจีนในมลายาจำนวนหนึ่งเผชิญวิกฤตภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ของโลกในต้นทศวรรษ 1930 กิจการยางพาราของนายทุนจีนบางรายอยู่ในภาวะชะงักงันและประสบปัญหาขาดทุนอย่างหนัก ในระยะเวลาดังกล่าวนี้เป็นโอกาสอันดีที่ทำให้นายทุนญี่ปุ่นเริ่มมีบทบาทสำคัญในการเข้าไปซื้อกิจการยางพาราของนายทุนจีนที่ประสบปัญหา ทำให้นายทุนญี่ปุ่นสามารถขยายการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาได้ครอบคลุมมากขึ้น

4. ปัญหาและอุปสรรคต่อการค้าและธุรกิจยางพาราในมลายา

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการค้าและธุรกิจยางพาราในมลายา รวมถึงส่งผลกระทบต่อกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ ราคาขายพาราดตกต่ำหลังวิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 1 และภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (The Great Depression 1929-1933) การยึดครองมลายาของประเทศญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ.1941-1945) รวมถึงการผลิตและใช้ยางสังเคราะห์ (Synthetic Rubber) แทนยางธรรมชาติ

4.1 ราคาขายพาราดตกต่ำหลังวิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 1 และภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (The Great Depression 1929-1933)

วิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 1 ที่เกิดขึ้นในค.ศ.1914-1918 ส่งผลกระทบต่อธุรกิจยางพาราทั่วโลกอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการปิดตัวของตลาดลอนดอนซึ่งเป็นตลาดค้ายางพาราที่ใหญ่ที่สุดของโลก และการขาดแคลนพาหนะในการขนส่งยางพาราจากแหล่งผลิตไปยังโรงงานอุตสาหกรรมในยุโรปและอเมริกา ทำให้ยางพาราจำนวนมากตกค้างในคลังสินค้าของประเทศผู้ผลิตยางพารา¹ จากผลกระทบดังกล่าวที่เกิดขึ้นทำให้ธุรกิจการค้ายางพาราทั่วโลกอยู่ในภาวะชะงักงันและราคาขายพาราในตลาดโลกตกต่ำลงอย่างรวดเร็ว ดังเห็นได้จากตารางราคาขายพาราในตลาดลอนดอนและตลาดสิงคโปร์ (ค.ศ.1910-1950) ดังนี้

¹ ภาวดี ทรงประเสริฐ. (2535). เล่มเดิม. หน้า 91.

ตาราง 5 ราคาขงพาราในตลาดลอนดอนและตลาดสิงคโปร์ (ค.ศ.1910-1950)

(หน่วย: ราคา 1 ชิลลิง (Shillings) และ 1 เซนต์มลายา (Cents) / น้ำหนัก 1 ปอนด์ (Pounds)

ค.ศ.	ราคาขงพาราในตลาด ลอนดอน (ชิลลิง/ปอนด์)	ราคาขงพาราในตลาด สิงคโปร์ (เซนต์มลายา/ปอนด์)
1910	12.9	-
1911	7.3	-
1912	5.9	-
1913	4.6	-
1914	3.0	-
1915	4.1	-
1916	4.3	-
1917	3.4	-
1918	2.6	64.3
1919	2.10	80.7
1920	2.10	75.7
1921	1.2	31.1
1922	1.3	28.8

ตาราง 5 (ต่อ)

ค.ศ.	ราคายางพาราในตลาด ลอนดอน (ชิลลิง/ปอนด์)	ราคายางพาราในตลาด สิงคโปร์ (เซนต์มลายา/ปอนด์)
1923	1.6	51.2
1924	1.8	49.0
1925	4.8	114.0
1926	3.9	80.5
1927	1.8	64.3
1928	1.8	36.8
1929	1.1	34.6
1930	0.8	19.1
1931	0.4	9.8
1932	0.3	7.0
1933	0.4	10.2
1934	0.7	20.6
1935	0.6	20.2

ตาราง 5 (ต่อ)

ค.ศ.	ราคายางพาราในตลาด ลอนดอน (ชิลลิง/ปอนด์)	ราคายางพาราในตลาด สิงคโปร์ (เซนต์มลายา/ปอนด์)
1936	0.11	27.0
1937	1.1	32.1
1938	0.8	24.1
1939	1.0	31.0
1940	1.2	-
1941	1.2	-
1942-1946	-	-
1947	-	37.3
1948	-	42.1
1949	-	38.2
1950	-	108.2

ที่มา: Andrew Mcfadyean, ed. (1944). **The History of Rubber Regulation 1934-43**. p. 239. (citing John H. Drabble. (1991). **Malayan Rubber : The Interwar Years**. pp. 306-307.; and Jomo Kwame Sundaram. (1986). **A Question of Class : Capital, the State, and Uneven Development in Malaya**. p. 181.)

จากตารางเห็นได้ว่าในระหว่างวิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 1 ราคายางพารามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากค.ศ.1914 ยางพารามีราคาเพียงปอนด์ละ 3 ชิลลิง เพิ่มขึ้นเป็นปอนด์ละ 4 ชิลลิง 1 เพนนี และ 4 ชิลลิง 3 เพนนี ในค.ศ.1915 และ 1916 ตามลำดับ การที่ราคายางพาราในระยะเวลาดังกล่าวมีการปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากมีความต้องการใช้ยางพาราเป็นยุทธปัจจัยสำคัญในสงครามดังกล่าว ทว่าภายหลังจากวิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 1 ราคายางพาราก็มีการปรับตัวลดลง จากค.ศ.1918 ยางพารามีราคา 2 ชิลลิง 6 เพนนี ลดลงเหลือเพียง 1 ชิลลิง 2 เพนนี ในค.ศ.1921 อันเป็นผลสืบเนื่องที่ธุรกิจยางพาราได้รับผลกระทบจนส่งผลให้ยางพาราจำนวนมากตกค้างในคลังสินค้าของประเทศผู้ผลิตยางพารา

เมื่อราคายางพาราในตลาดโลกมีแนวโน้มลดลง ประเทศอังกฤษและเนเธอร์แลนด์ซึ่งเป็นเจ้าอาณานิคมของประเทศผู้ผลิตยางพารารายสำคัญของโลก จึงร่วมประชุมเพื่อหามาตรการจำกัดและควบคุมการผลิตยางพาราของแต่ละประเทศ จนมีมติออกข้อกำหนด “โครงการสตีเวนสัน” (The Stevenson Restriction Scheme) ขึ้นบังคับใช้ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.1922 รายละเอียดของโครงการนี้คือ กำหนดให้ปริมาณยางพาราร้อยละ 60 ของมาตรฐานการผลิตในประเทศอาณานิคมของอังกฤษและเนเธอร์แลนด์ส่งออกสู่ตลาดโลกในอัตราการเสียภาษีต่ำสุด ถ้าหากเกินกว่านั้นต้องเสียภาษีส่งออกในอัตราส่วนที่คำนวณจากมูลค่าการส่งออกของยางพาราทั้งหมด ผลจากข้อตกลงนี้ทำให้ยางพาราในตลาดโลกมีราคายุติธรรมระหว่าง 1 ชิลลิง ถึง 1 ชิลลิง 3 เพนนี ต่อน้ำหนักยางพารา 1 ปอนด์ แต่มีข้อแม้ว่าถ้าราคายางพาราในตลาดลอนดอนลดลงต่ำกว่าปอนด์ละ 1 ชิลลิง ในระหว่าง 3 เดือนประเทศผู้ผลิตยางพาราต้องตัดโควตาการส่งออกของตนลดลงร้อยละ 5 ของโควตาการส่งออกเดิมทันที และถ้าราคายางพาราเฉลี่ย 3 เดือนลดลงต่ำกว่าปอนด์ละ 1 ชิลลิง 3 เพนนี ก่อนหน้าระยะเวลาของการเปลี่ยนโควตาเพิ่มขึ้นหรือลดลง ประเทศผู้ผลิตยางพาราต้องตัดโควตาส่งออกของตนลดลงกว่าเดิมร้อยละ 5 ของโควต้ายางพาราในขณะนั้น¹

ถึงแม้ว่าประเทศอังกฤษและเนเธอร์แลนด์จะบังคับใช้โครงการสตีเวนสันในประเทศอาณานิคมของตน แต่ก็ไม่สามารถควบคุมปริมาณการผลิตยางพาราจากเจ้าของสวนยางพาราขนาดเล็กได้ นอกจากนี้ในค.ศ.1925 ยังเกิดข่าวลือเรื่องการขาดแคลนยางพาราในตลาดโลกจึงทำให้เจ้าของสวนยางพาราขนาดเล็กทั่วโลกวมทั้งในมลายาเร่งผลิตยางพาราเพิ่มขึ้น (ดูตาราง 6) ส่งผลให้ปริมาณยางพาราล้นตลาดโลก อีกทั้งราคายางพารายังคงตกต่ำลงอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นเหตุให้โครงการสตีเวนสันล้มเหลวลงอย่างสิ้นเชิงในค.ศ.1928²

¹T. R. McHale. (1966). **Rubber and the Malaysian Economy.** p. 49.

²Charls R. Whittlesey. (1931). **Government Control of Crude Rubber.** pp. 25-51. (อ้างอิงจาก ภาวตล ทรงประเสริฐ. (2535). เล่มเติม. หน้า 92.)

ตาราง 6 ปริมาณการผลิตยางพาราจากเจ้าของสวนยางพาราขนาดเล็กในมลายา
(ค.ศ.1922-1927)

ค.ศ.	ปริมาณยางพารา (ตัน)
1922	33,300
1923	30,900
1924	35,400
1925	52,900
1926	42,100
1927	57,600

ที่มา: Lim Teck Ghee. (1974). Malayan Peasant Samllholders and the Stevenson Restriction Scheme, 1922-28. **Journal of the Malaysian Branch of the Royal Asiatic Society**. 47(Part 2): 121.

จากตารางเห็นได้ว่าในค.ศ.1922 ปริมาณการผลิตยางพาราจากเจ้าของสวนยางพาราขนาดเล็กในมลายามีเพียง 33,300 ตัน ขณะที่ในค.ศ.1925 และ 1927 มีจำนวนเพิ่มสูงถึง 52,900 และ 57,600 ตัน ตามลำดับ ปริมาณการผลิตยางพาราที่เพิ่มสูงขึ้นตั้งแต่ค.ศ.1925 นี้สอดคล้องกับข่าวลือเรื่องการขาดแคลนยางพาราในตลาดโลกที่เกิดขึ้นในระยยะเวลาดังกล่าว ทำให้เจ้าของสวนยางพาราขนาดเล็กทั่วโลกเร่งผลิตยางพาราเพิ่มขึ้น

ภายหลังการล้มเหลวของโครงการสถิติเวนสันเพียง 1 ปี ทัวโลกก็ต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ในค.ศ.1929 ส่งผลให้สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตยางยนต์รายใหญ่ของโลกประสบปัญหา เนื่องจากมียอดการสั่งซื้อและการผลิตยางยนต์ลดลง จึงทำให้ยางพาราซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญในอุตสาหกรรมยานยนต์มีราคาตกต่ำลงอย่างมาก จากราคายางพาราปอนด์ละ 1 ซิลลิง 8 เพนนี ในค.ศ.1928 ลดลงเหลือเพียง 1 ซิลลิง 1 เพนนี และ 8 เพนนี ในค.ศ.1929 และ 1930 ตามลำดับ¹ (ดูตาราง 5) วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ประเทศผู้ผลิตและผู้ค้ายางพาราประสบปัญหาอย่างหนักหน่วง จึงมีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันที่เรียกว่า “ความตกลงควบคุมจำกัดยางพาราระหว่างประเทศ” (The International Rubber Regulation Agreement : IRRA) ในเดือนมิถุนายน ค.ศ.1934 เพื่อกำหนดโควตาการผลิตยางพาราขึ้น โดยกำหนดโควตาประเทศผู้ผลิตยางพาราทุก ๆ 3 เดือน และให้ประเทศผู้ผลิตยางพาราส่งตัวแทนเพื่อเป็นกรรมการร่วมของโครงการผลจากการดำเนินงานโครงการนี้สามารถพยุงราคายางพาราให้มีประสิทธิภาพได้พอสมควร²

ปัญหาราคายางพาราตกต่ำภายหลังวิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 1 และภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจยางพาราทั่วโลก รวมถึงการค้ายางพาราในมลายา ทำให้พ่อค้าและนายทุนในมลายาทั้งชาวอังกฤษและชาวจีนจำนวนมากประสบปัญหาขาดทุนเนื่องจากพ่อค้าและนายทุนส่วนใหญ่มักกักตุนยางพาราไว้ในสต็อกและจะนำออกจำหน่ายก็ต่อเมื่อยางพารามีราคาสูง ทว่าเมื่อราคายางพาราตกต่ำอย่างต่อเนื่อง พ่อค้าและนายทุนเหล่านี้จึงตัดสินใจขายยางพาราในราคาที่ต่ำกว่าราคาซื้อ การเก็งราคายางพาราที่ผิดพลาดทำให้พ่อค้าและนายทุนบางรายมีหนี้สินเพิ่มขึ้น ดังเช่นกรณีตันกาก็ (Tan Kah Kee) ซึ่งเป็นนายทุนจีนคนสำคัญที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา ต้องยุติการดำเนินธุรกิจเนื่องจากประสบปัญหาขาดทุน ส่งผลให้เขาต้องถ่ายโอนกิจการและขายหุ้นของบริษัทให้แก่ลีกงเซียน (Lee Kong Chian) บุตรเขยของตน³ อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวยังส่งผลให้พ่อค้าและนายทุนอังกฤษต้องยุติการดำเนินธุรกิจเช่นกันทั้งในประเทศอังกฤษและมลายา ส่งผลให้การขยายการลงทุนในธุรกิจยางพาราของนายทุนอังกฤษชะลอตัวลงอย่างรวดเร็ว

อนึ่งผลพวงจากปัญหาราคายางพาราตกต่ำซึ่งทำให้เจ้าของกิจการยางพาราในมลายาต้องยุติการดำเนินธุรกิจ ยังส่งผลกระทบต่อการทำงานของจ้างแรงงานทั้งชาวอินเดียและชาวจีนที่ลดลงในทศวรรษ 1930 ทำให้แรงงานจำนวนมากต้องอพยพกลับแผ่นดินเกิดเนื่องจากการว่างงาน⁴

¹ Andrew Mcfadyean, ed. (1944). **op. cit.** p. 239. (citing John H. Drabble. (1991). **op. cit.** p. 306.)

² ภูวดล ทรงประเสริฐ. (2535). เล่มเดิม. หน้า 93.

³ C. F. Yong. (1987). **Tan Kah-Kee : The Making of an Overseas Chinese Legend.** pp. 64, 70.

⁴ Lim Chong Yah. (1973). **Economic Structure and Organization.** p. 162.

4.2 การยึดครองมลายาของประเทศญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ.1941-1945)

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 กองทัพญี่ปุ่นเข้ายึดครองมลายาในค.ศ.1941 เพื่อต้องการให้มลายาเป็นส่วนหนึ่งของวงไพบูลย์มหาเอเชียบูรพา โดยกองทัพญี่ปุ่นได้บุกโจมตีสิงคโปร์และยกพลขึ้นบกในรัฐต่างๆจนสามารถยึดครองมลายาเป็นผลสำเร็จ การยึดครองมลายาของประเทศญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ 2 นี้ ส่งผลกระทบต่อธุรกิจการค้ายางพาราในมลายาอย่างมาก เนื่องจากมลายาเป็นประเทศผู้ผลิตยางพารารายใหญ่ที่สุดของโลกไม่สามารถผลิตยางพาราให้เพียงพอต่อความต้องการของโลกได้ เห็นได้จากสถิติปริมาณการผลิตยางพาราของมลายาที่ลดลงจากเดิมอย่างมาก จากจำนวน 508,000 ตัน ในค.ศ.1941 เหลือเพียง 157,000 ตัน และ 9,000 ตัน ในค.ศ.1942 และ 1945 ตามลำดับ¹ (ดูตาราง 7) นอกจากนี้ยังส่งผลให้ตลาดสิงคโปร์ซึ่งเป็นตลาดค้ายางพาราที่สำคัญในมลายาต้องปิดตัวลงชั่วคราว ทำให้การซื้อขายยางพาราในมลายาอยู่ในภาวะชะงักงัน ผู้ผลิตและผู้ค้ายางพาราจำนวนมากต่างได้รับความเดือดร้อนจากวิกฤตการณ์ดังกล่าว เนื่องจากไม่สามารถผลิตและค้ายางพาราได้ตามปกติ

อนึ่งหลังจากประเทศญี่ปุ่นยึดครองมลายาแล้ว ยังได้บุกยึดและทำลายทรัพย์สินในกิจการต่างๆของนายทุนอังกฤษจำนวนมาก ทำให้นายทุนอังกฤษต้องละทิ้งธุรกิจต่างๆออกไป เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง การจะกลับเข้ามาดำเนินธุรกิจของนายทุนอังกฤษจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการฟื้นฟู เนื่องจากกิจการต่างๆได้รับความเสียหาย นายทุนอังกฤษจำนวนมากจึงต้องยกเลิกกิจการและขายธุรกิจของตนให้แก่รัฐบาลมลายา² วิกฤตการณ์ดังกล่าวเปิดโอกาสให้นายทุนญี่ปุ่นจำนวนมากเข้าไปขยายกิจการยางพาราในมลายาเพิ่มขึ้น โดยมีพ่อค้าและนายทุนจีนบางกลุ่มเป็นผู้ประสานผลประโยชน์³ อย่างไรก็ตามพ่อค้าและนายทุนจีนจำนวนมากต่างก็ได้รับผลกระทบจากการขยายกิจการยางพาราและการยึดครองมลายาของประเทศญี่ปุ่น เนื่องจากนายทุนญี่ปุ่นเข้าไปแย่งชิงส่วนแบ่งการครอบครองตลาดค้ายางพาราของนายทุนจีน ทำให้เกิดการแข่งขันในการดำเนินธุรกิจยางพาราอย่างมาก

¹ Colin Barlow. (1978). *op. cit.* p. 34.

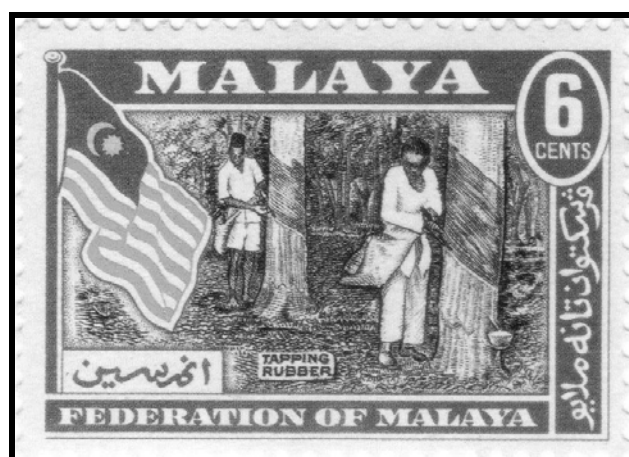
² โยะชิฮาระ คุนิโอะ. (2537). เล่มเดิม. แปลโดย รัศมีดาราร ชันติกุล; ชูศรี มณีพฤษ์; และ พรพิมล สันติมณีรัตน์. หน้า 33, 37.

³ ซี. แมรี เทิร์นบูลล์. (2540). ประวัติศาสตร์มาเลเซีย สิงคโปร์ และบรูไน. แปลโดย ทองสุก เกตุโรจน์. หน้า 390-391.

ภาพประกอบ 20 ธนบัตรมลายาออกโดยรัฐบาลญี่ปุ่น ปราบกฏรูปการทำสวนยางพารา

ที่มา: International Rubber Research and Development Board (IRRDB). (2006). **Portrait of the Global Rubber Industry : Driving the Wheel of the World Economy.** p. 89.

ภาพประกอบ 21 การทำสวนยางพาราปรากฏบนดวงตราไปรษณียากรมลายาในทศวรรษ 1950

ที่มา: International Rubber Research and Development Board (IRRDB). (2006). **Portrait of the Global Rubber Industry : Driving the Wheel of the World Economy.** p. 66.

ตาราง 7 ปริมาณการผลิตยางพาราในมลายา (ระหว่างทศวรรษ 1910 – กลางทศวรรษ 1940)

ค.ศ.	ปริมาณยางพารา (ตัน)
1910	6,000
1920	177,000
1930	450,000
1940	550,000
1941	508,000
1942	157,000
1943	76,000
1944	25,000
1945	9,000

ที่มา: Colin Barlow. (1978). **The Natural Rubber Industry : Its Development, Technology, and Economy in Malaysia.** p. 34.

จากตารางเห็นได้ว่าปริมาณการผลิตยางพาราในมลายาลดลงอย่างมาก จากปริมาณการผลิตยางพาราในค.ศ.1941 ที่มีจำนวนมากถึง 508,000 ตัน กลับมีจำนวนลดลงหลายเท่าตัวเหลือเพียง 157,000 , 76,000 , 25,000 และ 9,000 ตัน ในค.ศ.1942 , 1943 , 1944 และ 1945 ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องจากการยึดครองมลายาของประเทศญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจยางพาราในมลายายู่ในภาวะชะงักงัน

4.3 การผลิตและใช้ยางสังเคราะห์แทนยางธรรมชาติ

เมื่อประเทศญี่ปุ่นเข้ายึดครองมลายาและดินแดนต่างๆในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตยางพาราสำคัญที่สุดของโลกในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ส่งผลกระทบต่อการผลิตยางพาราเพื่อป้อนสู่ตลาดโลกอย่างมาก ทำให้เกิดการขาดแคลนยางพาราเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ รวมถึงสหรัฐอเมริกา* ซึ่งเป็นประเทศผู้ใช้อย่างพารามากที่สุดแห่งหนึ่งของโลกไม่สามารถกักตุนและใช้อย่างพาราเพื่อเป็นยุทธปัจจัยสำคัญในสงครามได้ ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงตัดสินใจทุ่มงบประมาณมหาศาลเพื่อวิจัยและสร้างโรงงานสำหรับผลิตยางสังเคราะห์ขึ้นมาใช้เอง ซึ่งเป็นนโยบายที่ประเทศสหรัฐอเมริกาต้องการลดการพึ่งพิงประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ การผลิตยางสังเคราะห์ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่เพิ่มสูงขึ้นประกอบกับมีราคาถูกกว่ายางธรรมชาติ จึงส่งผลกระทบต่อราคาและการผลิตยางธรรมชาติอย่างมาก เนื่องจากทำให้ราคาและความต้องการใช้อย่างธรรมชาติในตลาดโลกมีแนวโน้มลดลง ดังเห็นได้จากตารางแสดงปริมาณการผลิตยางสังเคราะห์ของประเทศสหรัฐอเมริกา (ค.ศ.1941-1949) และตารางเปรียบเทียบราคายางธรรมชาติและยางสังเคราะห์ (ค.ศ.1946-1950)

---

* ปริมาณการใช้อย่างพาราในประเทศสหรัฐอเมริกาในค.ศ.1946-1948 มีจำนวนมากกว่า 1 ล้านตันต่อปี (see W. G. G. Kellet. (1949). The Sources and Nature of Statistical Information in Special Fields of Statistics : International Rubber Statistics. **Journal of the Royal Statistical Society.** Series A (General). 112(4): 429.)

ตาราง 8 ปริมาณการผลิตยางสังเคราะห์ของประเทศสหรัฐอเมริกา (ค.ศ.1941-1949)

ค.ศ.	ปริมาณยางสังเคราะห์ (ตัน)
1941	8,114
1942	22,476
1943	231,767
1944	764,072
1945	820,352
1946	740,026
1947	508,702
1948	488,343
1949	393,690

ที่มา: W. G. G. Kellet. (1949). The Sources and Nature of Statistical Information in Special Fields of Statistics : International Rubber Statistics. **Journal of the Royal Statistical Society**. Series A (General). 112(4): 427.

จากตารางเห็นได้ว่าการผลิตยางสังเคราะห์ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างค.ศ.1944-1946 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ปริมาณการผลิตยางสังเคราะห์ก็ยิ่งเพิ่มสูงขึ้น จากค.ศ.1943 มีปริมาณการผลิตยางสังเคราะห์เพียง 231,767 ตัน แต่ในค.ศ.1944-1946 ปริมาณการผลิตยางสังเคราะห์เพิ่มสูงถึง 764,072 , 820,352 และ 740,026 ตัน ตามลำดับ และภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง ปริมาณการผลิตยางสังเคราะห์ของประเทศสหรัฐอเมริกาก็มีแนวโน้มลดลง

ตาราง 9 เปรียบเทียบราคายางธรรมชาติและยางสังเคราะห์ (ค.ศ.1946-1950 : ราคาในตลาดนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา)

ค.ศ.	ราคายางธรรมชาติ (เซนต์/ปอนด์)	ราคายางสังเคราะห์ (เซนต์/ปอนด์)
1946	22.50	18.50
1947	20.97	18.50
1948	22.01	18.50
1949	17.56	18.50
1950	41.10	19.00

ที่มา: Lim Chong Yah. (1973). **Economic Development of Modern Malaya.** p. 90.

จากตารางเห็นได้ว่าในค.ศ.1946-1950 ยางสังเคราะห์มีราคาถูกกว่ายางธรรมชาติอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในค.ศ.1950 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เกิดสงครามเกาหลี ยางธรรมชาติมีราคาสูงถึง 41.10 เซนต์ แต่ยางสังเคราะห์มีราคาเพียงแค่ว่า 19 เซนต์เท่านั้น ซึ่งเป็นราคาที่ถูกลงกว่ายางธรรมชาติถึงเกือบเท่าตัว

อึ่งระหว่างสงครามเกาหลีในค.ศ.1950 ราคายางธรรมชาติในตลาดสิงคโปร์ได้พุ่งสูงขึ้นจากเดือนมิถุนายน ราคาปอนด์ละ 45 เซนต์มลายา เป็น 2.40 เหรียญมลายา ในเดือนพฤศจิกายน เนื่องจากประเทศจีนและรัสเซียได้สั่งซื้อยางพาราจำนวนมากจากตลาดสิงคโปร์ ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาต้องออกมาตรการบังคับให้ประเทศพันธมิตรและประเทศผู้ผลิตยางพาราทั่วโลกทำข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อห้ามไม่ให้มีการซื้อขายยางพารากับประเทศจีน โดยให้ผู้ส่งออกยางพาราในแต่ละประเทศจดทะเบียนกำกับสินค้ายางพาราทุกครั้งถ้ามีการส่งยางพาราไปจำหน่ายยังประเทศอื่นที่ไม่ใช่เครือจักรภพอังกฤษและสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ประเทศสหรัฐอเมริกายังบังคับให้บริษัทเอกชนในประเทศตนเองซื้อยางธรรมชาติในตลาดภายในประเทศและตลาดโลกอย่างเสรี แต่มีข้อยกเว้นให้ซื้อได้เฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์สงครามเท่านั้น¹ ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้ราคายางธรรมชาติถูกบีบให้ขึ้นลงตลอดเวลาจากการดำเนินนโยบายของประเทศสหรัฐอเมริกา และส่งผลให้ประเทศสหรัฐอเมริกกลายเป็นประเทศที่ผูกขาดการซื้อขายยางพาราทั้งยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์ที่ทรงอิทธิพลมากที่สุดในโลก

ปริมาณการผลิตและการใช้ยางสังเคราะห์แทนยางธรรมชาติที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อการค้าและกิจการยางพาราในมลายาอย่างมาก เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกามีบทบาทสำคัญในการควบคุมกลไกราคายางพาราในตลาดโลก จึงทำให้ราคาขายพาราในตลาดสิงคโปร์เกิดความผันผวน นอกจากนี้การที่ยางพารามีราคาตกต่ำลงยังทำให้ผู้ผลิตและผู้ค้ายางพาราในมลายาได้รับผลกำไรลดลงและต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งยังต้องเผชิญกับการแข่งขันทางธุรกิจในการนำสินค้าที่ผลิตจากยางสังเคราะห์มาเป็นวัตถุดิบสำคัญแทนยางธรรมชาติ จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการค้าและธุรกิจยางพาราของนายทุนกลุ่มต่างๆ ในมลายา

---

¹Joan Wilson. (1958). **op. cit.** pp. 34-36.; and Martin Rudner. (1976, September). Malayan Rubber Policy : Development and Anti-Development during the 1950s. **Journal of Southeast Asian Studies.** 7(2): 237.

บทที่ 3

การขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีน (ค.ศ.1907-1957)

ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 ชาวจีนเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา ทั้งการทำสวนยางพาราและดำเนินธุรกิจที่ต่อเนื่องจากการทำสวนยางพาราทุกรูปแบบ ประเด็นหลักที่จะศึกษาในบทนี้จึงประกอบด้วย การขยายกิจการยางพารา วิธีดำเนินธุรกิจยางพารา ตลอดจนบทบาทของนายทุนจีนในกิจการยางพาราในมลายา

1. นายทุนจีนในกิจการยางพาราในมลายา

นายทุนจีนที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาแบ่งออกเป็นนายทุน 2 กลุ่มใหญ่ คือ นายทุนจีนรายย่อยและนายทุนจีนรายใหญ่

1.1 นายทุนจีนรายย่อย

นายทุนกลุ่มนี้หมายถึงชาวจีนในมลายาที่มีเงินทุนน้อย โดยมีพื้นฐานจากการเป็นเกษตรกรและเจ้าของที่ดินสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดต่างๆ เช่น กาแฟ อ้อย มันสำปะหลัง ฯลฯ และสั่งสมเงินทุนจากการประกอบอาชีพดังกล่าวเพื่อใช้ในการทำสวนยางพารา

ในทศวรรษ 1900 การทำสวนยางพาราในมลายาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างมาก ทว่าการทำสวนยางพารามีความเสี่ยงสูง เนื่องจากต้องใช้เนื้อที่จำนวนมากและมีระยะเวลานานกว่าจะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ จึงทำให้นายทุนจีนรายย่อยยังไม่กล้าเสี่ยงที่จะลงทุนทำสวนยางพารา ต่อมาเมื่อนายทุนจีนกลุ่มนี้เห็นตัวอย่างการทำสวนยางพาราจากตันเซี่ยน (Tan Chay Yan) ซึ่งเป็นชาวจีนในมลายาคนแรกที่ประสบความสำเร็จในการปลูกยางพาราบนพื้นที่ขนาดใหญ่ จึงเป็นแรงกระตุ้นและจูงใจให้นายทุนจีนรายย่อยซึ่งมีที่ดินจำนวนหนึ่งอยู่แล้วต่างหันมาทำสวนยางพาราและขยายพื้นที่สวนยางพาราเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตามนายทุนจีนรายย่อยเหล่านี้ก็ได้ลงทุนดำเนินธุรกิจอื่นๆที่ต่อเนื่องจากการทำสวนยางพารา อาจด้วยว่านายทุนกลุ่มนี้มีเงินทุนไม่มากพอในการลงทุนดำเนินธุรกิจดังกล่าว และได้สนใจในการดำเนินธุรกิจต่างๆที่เกี่ยวข้องกับยางพารา จึงมุ่งเน้นทำสวนยางพาราขนาดกลางและขนาดเล็กเท่านั้น

เงินทุนที่นายทุนจีนรายย่อยนำมาใช้ในการทำสวนยางพารา ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมพื้นที่ และจัดหาเมล็ดพันธุ์สำหรับปลูกยางพารา ตลอดจนการว่าจ้างแรงงานเพื่อทำสวนยางพารา ล้วนมาจากผลกำไรที่สั่งสมได้จากการค้าพืชเศรษฐกิจชนิดต่างๆ ที่ดำเนินกิจการอยู่แล้ว ส่วนแรงงานที่นายทุนกลุ่มนี้ใช้ในการทำสวนยางพาราก็เป็นแรงงานที่พวกเขาถืออยู่แล้ว ซึ่งเป็นชาวจีนที่มีเชื้อสายกลุ่มเดียวกับตน กล่าวคือ หากนายทุนจีนรายย่อยเป็นชาวจีนเชื้อสายฮกเกี้ยน ก็จะนำชาวจีนที่มีเชื้อสายฮกเกี้ยนมาเป็นแรงงานในสวนยางพาราของตน เป็นต้น

นอกจากนี้ผลผลิตที่ได้จากสวนยางพารา นายทุนจีนรายย่อยก็ส่งจำหน่ายยังโรงงานแปรรูปยางพาราของนายทุนจีนรายใหญ่ที่ตั้งอยู่ในเมืองสำคัญต่างๆ เช่น สิงคโปร์ ฯลฯ นายทุนกลุ่มนี้จึงเป็นฐานการผลิตยางพาราที่สำคัญกลุ่มหนึ่งในการค้ายางพาราในมลายา

1.2 นายทุนจีนรายใหญ่

นายทุนกลุ่มนี้หมายถึงชาวจีนในมลายาที่มีเงินทุนมาก ซึ่งสั่งสมจากการดำเนินธุรกิจต่างๆ เช่น กิจการโรงสีข้าว กิจการสับปะรดกระป๋อง และกิจการเหมืองแร่ เป็นต้น เมื่อการทำสวนยางพาราในมลายาได้รับความนิยมอย่างมาก จึงกระตุ้นให้นายทุนจีนรายใหญ่เหล่านี้เห็นถึงผลกำไรที่จะได้รับจากการลงทุนทำสวนยางพาราและดำเนินธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นนายทุนกลุ่มนี้จึงหันมาลงทุนดำเนินธุรกิจดังกล่าว โดยการบุกเบิกและกว้านซื้อที่ดินจำนวนมากเพื่อทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ อีกทั้งยังดำเนินธุรกิจที่ต่อเนื่องจากการทำสวนยางพารา เช่น การตั้งโรงงานแปรรูปยางพารา บริษัทนายหน้าค้ายางพารา บริษัทส่งออกยางพารา ฯลฯ

การดำเนินธุรกิจยางพาราของนายทุนจีนรายใหญ่จำเป็นต้องใช้เงินทุนจำนวนมากในการดำเนินการ ดังนั้นนายทุนกลุ่มนี้จึงนำผลกำไรที่ได้จากการดำเนินธุรกิจเดิมของตนมาใช้ในการลงทุนดำเนินธุรกิจยางพารา นอกจากนี้นายทุนกลุ่มนี้ก็ยังต้องพึ่งพิงสถาบันการเงินต่างๆ เช่น ธนาคารจีนพาณิชย์ (Chinese Commercial Bank : CCB) ฯลฯ ซึ่งเป็นธนาคารเอกชนของชาวจีนโพ้นทะเลที่ก่อตั้งขึ้นในสิงคโปร์ เมื่อค.ศ. 1912 ธนาคารแห่งนี้เกิดจากการรวมตัวของนายทุนจีนเชื้อสายฮกเกี้ยนในสิงคโปร์¹ ที่ระดมทุนเพื่อต้องการให้พ่อค้าและนายทุนกู้ยืมไปขยายการลงทุนต่างๆ ดังนั้นนายทุนจีนรายใหญ่ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายทุนที่มีเชื้อสายฮกเกี้ยนต่างก็กู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนแห่งนี้ เพื่อขยายพื้นที่สวนยางพารา รวมทั้งตั้งบริษัทและโรงงานแปรรูปยางพาราต่างๆ กระจายครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ที่มีการทำสวนยางพาราในมลายา

¹C. F. Yong. (1987). *Tan Kah-Kee : The Making of an Overseas Chinese Legend.* p. 49.

อนึ่งแม้ว่านายทุนจีนรายย่อยจำนวนมากจะนิยมทำสวนยางพาราและขยายพื้นที่สวนยางพาราเพิ่มขึ้น แต่นายทุนกลุ่มนี้ก็มิชอบจำกัดเรื่องเงินทุน ทำให้การทำสวนยางพาราอยู่ในวงจำกัดต่างจากนายทุนจีนรายใหญ่ที่มีเงินทุนจำนวนมาก สามารถขยายพื้นที่สวนยางพาราได้อย่างกว้างขวาง และการที่นายทุนกลุ่มนี้มีข้อได้เปรียบเรื่องแหล่งเงินทุนที่รองรับการดำเนินธุรกิจต่างๆที่ต่อเนื่องจากการทำสวนยางพารา จึงทำให้นายทุนจีนรายใหญ่เป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจและขยายกิจการยางพาราในมลายูอย่างกว้างขวาง

การศึกษาเรื่องของการขยายกิจการยางพาราในบพนี้จึงเน้นศึกษาภาพของนายทุนจีนรายใหญ่เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของนายทุนจีนรายใหญ่ในการดำเนินธุรกิจยางพาราทุกรูปแบบ ตลอดจนการขยายกิจการยางพาราที่ครอบคลุมพื้นที่สวนยางพาราทั่วมลายู

2. การขยายกิจการยางพาราในมลายูของนายทุนจีน

นายทุนจีนรายใหญ่เป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการค้ายางพาราในมลายู เนื่องจากนายทุนกลุ่มนี้สามารถควบคุมกลไกการค้ายางพาราและเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนให้การดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายูขยายตัวเพิ่มขึ้น กล่าวคือ นายทุนกลุ่มนี้มีฐานกำลังการผลิตยางพาราจำนวนมาก อีกทั้งยังเป็นผู้แปรรูปและผู้ส่งออกยางพารารายใหญ่ ทำให้สัดส่วนการผลิตยางพาราในมลายูอยู่ในมือของกลุ่มนายทุนจีนรายใหญ่ นอกจากนี้นายทุนจีนกลุ่มนี้ยังผสมผสานความร่วมมือในการขยายเครือข่ายการค้ายางพาราของตนอย่างเหนียวแน่น จนเกิดการรวมกลุ่มเป็นองค์กรต่างๆเพื่อปกป้องและรักษาผลประโยชน์ภายในกลุ่มและเครือข่ายการค้ายางพาราของตน เช่น สมาคมพ่อค้ายางพาราชาวจีนแห่งสิงคโปร์ (The Singapore Chinese Rubber Dealer's Association) และสมาคมผู้ประกอบการโรงงานยางพาราแห่งสิงคโปร์ (The Singapore Rubber Millers' Association) เป็นต้น การรวมตัวก่อตั้งสมาคมดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของนายทุนจีนที่สามารถผนึกกำลังร่วมกัน เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มและเครือข่ายการค้ายางพาราของตน อีกทั้งยังใช้เป็นอำนาจต่อรองในการค้ายางพาราในมลายู ไม่ว่าจะเป็นเกณฑ์การกำหนดราคายางพาราและการควบคุมมาตรฐานการผลิตยางพารา

นอกจากนี้นายทุนจีนกลุ่มนี้ยังใช้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการค้ายางพาราที่สำคัญในการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายู ทั้งเป็นฐานการผลิตและการส่งออกยางพาราของบริษัทตน เนื่องจากสิงคโปร์เป็นเมืองท่าที่เป็นศูนย์กลางการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ายางพาราระหว่างกัน ทั้งจากกลุ่มนายทุนจีนกับนายทุนจีน และกับกลุ่มนายทุนชาติอื่นๆ เช่น นายทุนอังกฤษ นายทุนญี่ปุ่น ฯลฯ นายทุนจีนรายใหญ่จึงใช้บทบาทและความสำคัญของสิงคโปร์ในการขับเคลื่อนให้การค้ายางพาราในมลายูขยายตัวออกสู่ทั่วภูมิภาคและทั่วโลก นายทุนจีนกลุ่มนี้จึงมีอิทธิพลและบทบาทในวงจรการค้ายางพาราในมลายูอย่างมาก

หากกล่าวถึงการดำเนินธุรกิจยางพาราของนายทุนจีนในมลายา มีปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมบทบาทนายทุนจีนกลุ่มดังกล่าว คือ การได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 1 และ 2 ของนายทุนอังกฤษ กล่าวคือ การเกิดวิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 1 ส่งผลกระทบต่อการค้ายางพาราทั่วโลก และผลพวงที่เกิดขึ้นภายหลังสงครามยุติ ทำให้ยางพารามีราคาตกต่ำลงอย่างมาก นายทุนอังกฤษจึงประสบปัญหาขาดทุน เพราะการคาดการณ์ทางการค้าผิดพลาดและการกักตุนยางพาราในสต็อกไว้เป็นเวลานานโดยไม่ได้นำออกจำหน่าย วิกฤตการณ์ดังกล่าวทำให้นายทุนอังกฤษที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาจำนวนมากต่างชะลอตัวและถอนตัวจากการลงทุนในการค้ายางพารา

นอกจากนี้วิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 ก็ส่งผลให้ธุรกิจยางพาราของนายทุนอังกฤษในมลายาได้รับความเสียหายจากการบุกทำลายของกองทัพญี่ปุ่น นายทุนอังกฤษจึงต้องละทิ้งธุรกิจต่าง ๆ ออกไป ครั้นเมื่อสงครามยุติลง นายทุนอังกฤษต้องใช้ระยะเวลาในการฟื้นฟูกิจการยางพาราของตนที่ได้รับความเสียหาย ประกอบกับระยะเวลาดังกล่าวนายทุนจีนมีบทบาทสำคัญในการขยายเครือข่ายการค้ายางพาราครอบคลุมทั่วมลายา ทำให้นายทุนอังกฤษขาดเครือข่ายทางการค้าและอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจที่เคยได้รับก่อนเกิดวิกฤตการณ์สงคราม ดังนั้นนายทุนอังกฤษจึงลดบทบาทการค้าดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาลง วิกฤตสงครามโลกครั้งที่ 1 และ 2 จึงเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้นายทุนจีนที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาสามารถพัฒนาบทบาทของตนและก้าวขึ้นมาแทนที่นายทุนอังกฤษ

นายทุนจีนรายใหญ่คนสำคัญที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาได้แก่

ตันกาก็ (Tan Kah Kee) เริ่มลงทุนทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ในค.ศ.1907¹ ต่อมาในค.ศ. 1919 ได้ก่อตั้งบริษัทตันกาก็ (Tan Kah Kee & Co.)² เพื่อดำเนินธุรกิจยางพาราเต็มรูปแบบ ทั้งการตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและผลิตภัณฑ์ยางพารา ดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้ายางพารา ตลอดจนบริษัทส่งออกยางพารา

ตันเอนเคียม (Tan Ean Kiam) ก่อตั้งบริษัทจูกวน (Joo Guan & Co.) ในค.ศ.1909 เพื่อลงทุนทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ และต่อมาได้ขยายกิจการยางพาราโดยการตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราขึ้น คือ โรงงานบิงเซ็ง (Bing Seng & Co.)³

¹W. G. Huff. (1994). **The Economic Growth of Singapore : Trade and Development in the Twentieth Century.** p. 219.

²Bonny Tan. (1999). **Tan Kah Kee.** (Online).

³W. G. Huff. (1994). **op. cit.** p. 220.

ลิมนีซุน (Lim Nee Soon) ก่อตั้งบริษัทลิมนีซุน (Lim Nee Soon & Co.) ในค.ศ.1911 เพื่อลงทุนทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ ต่อมาได้ขยายกิจการยางพาราโดยการตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราขึ้น คือ โรงงานยางพาราทองเอ็ก (Thong Aik Rubber Factory) และโรงงานยางพาราณีซุน (Nee Soon Rubber Factory)¹

อุทงเซิน (Eu Tong Sen) เริ่มลงทุนทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ในทศวรรษ 1910 ต่อมาในค.ศ.1932 ได้ก่อตั้งบริษัทอุทงเซินจำกัด (Eu Tong Sen & Co. Ltd.) ขึ้น เพื่อระดมเงินทุนสำหรับใช้ในการขยายพื้นที่ทำสวนยางพาราขนาดใหญ่จำนวนมากทั่วมลายา²

ตันเซ็งลือค (Tan Cheng Lock) ก่อตั้งบริษัทเซ็งลือคซุ้อคจำกัด (Chenglock Soohock & Co. Ltd.) ในค.ศ.1919 เพื่อดำเนินธุรกิจตัวแทนหน้าค้ายางพารา และลงทุนทำสวนยางพาราขนาดใหญ่³

ตันลากซาย (Tan Lark Sye) ก่อตั้งบริษัทเอ็กโฮ (Aik Hoe & Co.) ในค.ศ.1923 เพื่อดำเนินธุรกิจตัวแทนหน้าค้ายางพารา และแปรรูปยางพาราประเภทต่างๆ ในค.ศ.1933 บริษัทเอ็กโฮเป็นบริษัทส่งออกยางพาราที่ใหญ่ที่สุดในมลายา⁴

ลี้กงเซียน (Lee Kong Chian) ก่อตั้งบริษัทลี้รับเบอร์ (Lee Rubber & Co.) ในต้นทศวรรษ 1930⁵ เพื่อแปรรูปยางพาราและส่งออกยางพาราจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ

ในบรรดานายทุนจีนรายใหญ่ทั้งหมดที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา ตันกาก็และลี้กงเซียนเป็นนายทุนจีนที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจยางพาราทุกรูปแบบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษานายทุนจีนทั้งสองเป็นหลัก เพื่อสะท้อนภาพตัวแทนนายทุนจีนรายใหญ่ที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา ซึ่งทั้งสองมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติในฐานะพ่อตากับลูกเขย การศึกษานักคิดทั้งสองควบคู่กันจะทำให้เห็นความเชื่อมโยงของการสืบทอดในการทำธุรกิจและการขยายกิจการยางพาราในมลายาที่ผูกขาดโดยนายทุนจีน โดยประเด็นสำคัญที่ศึกษาคือ การขยายกิจการยางพาราและวิธีดำเนินธุรกิจยางพารา ตลอดจนบทบาทของตันกาก็และลี้กงเซียนในกิจการยางพาราในมลายา

¹ Vernon Cornelius-Takahama. (2001). **Lim Nee Soon.** (Online).

² Stephanie Po-Yin Chung. (2002). Surviving Economic Crises in Southeast Asia and Southern China : The History of Eu Yan Sang Business Conglomerates in Penang , Singapore and Hong Kong. **Modern Asian Studies.** 36(3): 599-600.; and Lian Kwen Fee; and Koh Keng We. (2004, October). Chinese Enterprise in Colonial Malaya : The Case of Eu Tong Sen. **Journal of Southeast Asian Studies.** 35(3): 431.

³ Khoo Kay Kim. (1988). Chinese Economic Activities in Malaya : A Historical Perspective. In **Economic Performance in Malaysia: The Insiders View.** p. 216.

⁴ W. G. Huff. (1994). **op. cit.** p. 220-221.

⁵ Tong Chee Kiong; and Yong Pit Kee. (2002). Personalism and Paternalism in Chinese Business. In **Chinese Entrepreneurship and Asian Business Networks.** p. 219.

ภาพประกอบ 22 ตันกาก็ (Tan Kah Kee)

ที่มา: C. F. Yong. (1987). **Tan Kah-Kee : The Making of an Overseas Chinese Legend.**
Unpaged.

ภาพประกอบ 23 ตันเซี่ยน (Tan Chay Yan)

ที่มา: Song Ong Siang. (1984). **One Hundred Year's History of the Chinese in Singapore.** p. 290.

ภาพประกอบ 24 ลิมนี่ซุน (Lim Nee Soon)

ที่มา: Song Ong Siang. (1984). **One Hundred Year's History of the Chinese in Singapore.** p. 516.

ภาพประกอบ 25 อูทงเซิน (Eu Tong Sen)

ที่มา: Song Ong Siang. (1984). **One Hundred Year's History of the Chinese in Singapore.** p. 332.

2.1 ต้นกาก็กับกิจการยางพาราในมลายา

ต้นกาก็เป็นชาวจีนเชื้อสายฮกเกี้ยน (Hokkien) เกิดเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม ค.ศ.1874 ที่หมู่บ้านจีเหมย (Jimei) เมืองตงอาน (Tongan) มณฑลฝูเจี้ยน (Fujian) ประเทศจีน เป็นบุตรของตันกีเพ็ก (Tan Kee Peck) ซึ่งประกอบธุรกิจค้าข้าวและสับประรดกระป๋องในสิงคโปร์ ในค.ศ.1890 เมื่อต้นกาก็มีอายุ 16 ปี เขาได้เดินทางจากประเทศจีนไปสิงคโปร์เพื่อช่วยเหลือธุรกิจและสืบทอดกิจการต่างๆของบิดา

ในต้นทศวรรษ 1900 ต้นกาก็ได้ซื้อที่ดินในมลายาจำนวนมากเพื่อปลูกสับประรดและขยายกิจการค้าข้าวและสับประรดกระป๋อง โดยตั้งบริษัทค้าข้าวและโรงงานแปรรูปสับประรดกระป๋องหลายแห่งในมลายา ไทย และจีน พร้อมทั้งส่งจำหน่ายสินค้าไปยังประเทศต่างๆในเอเชียภายใต้ชื่อสินค้า “สุลต่าน” (Sultan)¹ ในระยะเวลาดังกล่าวต้นกาก็ได้รับผลกำไรอย่างมหาศาลจากการดำเนินธุรกิจค้าข้าวและสับประรดกระป๋อง เขาจึงสะสมทุนที่ได้จากกิจการดังกล่าวไปลงทุนทำสวนยางพาราในมลายา²

นอกจากนี้การที่ต้นกาก็ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการบริหารของธนาคารจีนพาณิชย์ (CCB)³ ทำให้เขาใช้ความน่าเชื่อถือในการดำรงตำแหน่งดังกล่าวกู้ยืมเงินเพื่อนำไปใช้ลงทุนและพัฒนากิจการยางพาราของตนให้แผ่ขยายครอบคลุมทั่วมลายา แหล่งเงินทุนต่างๆเหล่านี้จึงเป็นไบเบิกทางสำคัญที่ทำให้การลงทุนดำเนินธุรกิจยางพาราของเขาขยายตัวอย่างรวดเร็ว

2.1.1 การขยายกิจการยางพาราและวิธีดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาของต้นกาก็

ในต้นทศวรรษ 1900 การทำสวนยางพาราในมลายาได้รับความนิยมจากเกษตรกรและเจ้าของที่ดินทั่วไปอย่างมาก ทว่าต้นยางพาราต้องใช้เวลาเจริญเติบโตนานกว่า 6-7 ปี จึงจะสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตที่เป็นน้ำยางพาราได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นสภาพธุรกิจยางพาราก่อนค.ศ. 1907 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ต้นกาก็จะเริ่มลงทุนทำสวนยางพารา จึงยังไม่มีการลงทุนดำเนินธุรกิจยางพาราในด้านต่างๆ มีเพียงการขยายพื้นที่ทำสวนยางพาราเท่านั้น ต่อมาในปลายทศวรรษ 1900 ถึงต้นทศวรรษ 1910 จึงเริ่มมีการตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราขึ้นมาเพื่อรองรับปริมาณยางพาราที่มีในท้องตลาด ต้นกาก็ก็เป็นคนหนึ่งที่ตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราในระยะเวลาดังกล่าว และยังดำเนินธุรกิจยางพาราด้านต่างๆอีกจำนวนมาก เช่น ตั้งโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราและ

¹ Song Ong Siang. (1984). **One Hundred Year's History of the Chinese in Singapore.** p. 430.

² Rajeswary Ampalavanar Brown. (1994). **Capital and Entrepreneurship in South-East Asia.** p. 105.

³ C. F. Yong. (1987). **op. cit.** p. 49.

บริษัทส่งออกยางพารา เป็นต้น ดังนั้นระยะเวลาที่ต้นกาก็ขยายกิจการยางพาราจึงเป็นช่วงเริ่มต้นของการลงทุนดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา

ต้นกาก็เป็นนายทุนจีนในมลายาคนแรกที่บุกเบิกการลงทุนดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา และสามารถขยายกิจการยางพาราของตนครอบคลุมทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นทั้งผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้แปรรูป และผู้ส่งออกยางพารา กิจการยางพาราที่ต้นกาก็ดำเนินธุรกิจแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. การทำสวนยางพาราขนาดใหญ่

ในค.ศ.1907 ต้นกาก็ได้ติดต่อขอซื้อเมล็ดพันธุ์ยางพาราจำนวน 180,000 เมล็ดจากต้นเขยันซึ่งเป็นชาวจีนคนแรกที่บุกเบิกการทำสวนยางพาราในมลายา¹ และปลูกยางพาราบนพื้นที่ส่วนหนึ่งในไร่สับปะรดฮอคชาน (Hock Shan) ของตนในสิงคโปร์ ต่อมาในค.ศ.1909 ต้นกาก็ได้ซื้อที่ดินใกล้บริเวณไร่สับปะรดฮอคชานเพิ่มจำนวนมากกว่า 2,500 ไร่ เพื่อขยายพื้นที่สวนยางพารา² การลงทุนทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ของต้นกาก็ดังกล่าวนับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 ธุรกิจค้าข้าวและสับปะรดกระป๋องของต้นกาก็ประสบปัญหา เนื่องจากไม่สามารถขนส่งสินค้าออกจำหน่ายยังประเทศต่างๆ ได้ ทำให้การดำเนินธุรกิจทั้งสองประเภทหยุดชะงักลง กระทั่งต้องปิดโรงสีข้าวและโรงงานสับปะรดกระป๋องชั่วคราว ในขณะที่เดียวกันเขาสูญเสียรายได้จากการดำเนินธุรกิจดังกล่าวจำนวนมาก³ จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ต้นกาก็หันมาลงทุนในกิจการยางพาราอย่างจริงจังมากขึ้น ประกอบกับความต้องการยางพาราของตลาดโลกในขณะนั้นมีจำนวนมาก เนื่องจากถูกใช้เป็นยุทธปัจจัยสำคัญในสงคราม ทำให้ยางพารามีราคาสูงกว่าพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจยางพาราของต้นกาก็ประสบความสำเร็จและได้รับผลกำไรอย่างมาก⁴ เขาจึงขยายพื้นที่สวนยางพาราเพิ่มขึ้นโดยซื้อที่ดินในรัฐ

¹ W. G. Huff. (1994). *op. cit.* p. 219.

² C. F. Yong. (1987). *op. cit.* p. 47.

³ *Ibid.* p. 50.

⁴ Edmund Terence Gomez; Loh Wei Leng; and Lee Kam Hing. (2001). Malaysia. In **Chinese Business in Southeast Asia : Contesting Cultural Explanations, Researching Entrepreneurship.** p. 75.

ยะโฮร์จำนวนมากกว่า 12,500 ไร่^{1*} และขยายพื้นที่สวนยางพาราครอบคลุมทั่วมาลายาอย่างต่อเนื่อง กระทั่งในทศวรรษ 1920 ดันกาก็มีพื้นที่สวนยางพาราใหม่มาลายาจำนวนมากถึง 28,250 ไร่²

2. การตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทส่งออกยางพารา

เมื่อการลงทุนทำสวนยางพาราใหม่มาลายาของดันกาก็ประสบความสำเร็จและได้รับผลกำไรมหาศาล ดันกาก็จึงรับซื้อน้ำยางพาราและยางพาราชนิดต่างๆจากพ่อค้ายางพาราใหม่มาลายา และแปรรูปเป็นยางประเภทต่างๆเพื่อส่งจำหน่ายยังต่างประเทศโดยตรง ในค.ศ.1916 เขาได้ตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราขึ้นแทนที่โรงงานลับปะรดกระป๋องซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนซัมบาวา (Sumbawa) ในสิงคโปร์³

โรงงานยางพาราของดันกาก็แห่งนี้แปรรูปน้ำยางพาราและเศษยางพาราเป็นยางเครพ โดยยางที่เข้าสู่กระบวนการทำยางเครพต้องเป็นแผ่นยางที่ผ่านการทำความสะอาดจากโรงงานยางพาราเคียมเอ๊ก ** (Kham Aik) ซึ่งมีศักยภาพในการทำความสะอาดแผ่นยางสำหรับแปรรูปจำนวนมากถึง 24,000 กิโลกรัมต่อวัน⁴ เมื่อแปรรูปยางเครพได้ขนาดตามต้องการจึงนำยางดังกล่าวบรรจุหีบห่อเพื่อเตรียมส่งจำหน่ายยังต่างประเทศ

การดำเนินธุรกิจยางพาราของดันกาก็ที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง ทำให้เขาต้องว่าจ้างแรงงานจำนวนมากกว่า 1,000 คน ในค.ศ.1917⁵ และได้รับผลกำไรจำนวนมากถึง 800,000 เหรียญมาลายา ในค.ศ.1918 ดังนั้นในค.ศ.1919 เขาจึงก่อตั้ง “บริษัทดันกาก็” (Tan Kah Kee & Co.) ขึ้น เพื่อรวมกลุ่มธุรกิจยางพาราทั้งหมดของตนในรูปบริษัท ทำให้เขาสามารถควบคุมดูแลกิจการยางพาราทั้งหมดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ถนนซัมบาวา ในสิงคโปร์⁶ นอกจากนี้บริษัทดันกาก็ยังขยายกิจการยางพาราโดยการตั้งบริษัทส่งออกยางพารา และ

¹C. F. Yong. (1987). *op. cit.* p. 52.

* หากกล่าวถึงนายทุนจีนผู้บุกเบิกพื้นที่สวนยางพาราในมะละกา คือ ตันเซียงัน ดันกาก็ก็เป็นนายทุนจีนผู้บุกเบิกพื้นที่สวนยางพาราในสิงคโปร์และยะโฮร์

²Khoo Kay Kim. (1988). Chinese Economic Activities in Malaya : A Historical Perspective. In *op. cit.* p. 214.

³C. F. Yong. (1987). *op. cit.* p. 51.

** โรงงานแห่งนี้ตั้งอยู่ในสิงคโปร์ ก่อตั้งเมื่อค.ศ.1904 ซึ่งดำเนินกิจการโรงสีข้าวมาก่อน และเปลี่ยนเป็นโรงงานยางพาราเมื่อค.ศ.1916

⁴C. F. Yong. (1987). *op. cit.* p. 52.

⁵Lim Chin Lim. (2004). *Pioneers of Singapore : Builders of Our Land.* p. 39.

⁶Bonny Tan. (1999). *op. cit.* (Online).; and Edmund Terence Gomez. (1999). *Chinese Business in Malaysia : Accumulation, Ascendance, Accommodation.* p. 30.

สามารถพัฒนากิจการดังกล่าวให้ก้าวขึ้นเป็นผู้นำในการส่งออกยางพาราไปยังทวีปยุโรปในต้นทศวรรษ 1920¹

ต่อมาในค.ศ.1922 ตันกาก็ได้ขยายโรงงานแปรรูปยางพาราเพิ่มขึ้นโดยครอบคลุมพื้นที่ต่างๆทั่วมาลายาจำนวน 10 แห่ง คือ ปีนัง (Penang) และกลาง (Klang) ในรัฐสลังงอร์ กัวลาปิลลาห์ (Kuala pilah) ในรัฐเนกรีเซมบีลัน บาดูปาห์ท (Batu Pahat) และมัวร์ (Muar) ในรัฐยะโฮร์ บาดูกาจาร์ (Batu Gajah) อีโปห์ (Ipoh) กัวลากังซาร์ (Kuala Kangsar) ซีเทียวัน (Sitiawan) และไทปิง (Taiping) ในรัฐเประ พร้อมกับการติดตั้งเครื่องจักรที่ทันสมัย โดยเฉพาะโรงงานแปรรูปยางพาราในป็นังมีศักยภาพในการผลิตยางพาราเพื่อส่งออกจำนวนมากกว่า 1,800 ตันต่อเดือน² การขยายโรงงานแปรรูปยางพาราในระยะเวลาดังกล่าวทำให้บริษัทตันกาก็ได้รับผลกำไรมากถึง 1 ล้านเหรียญมาลายา³

อเนิงการดำเนินธุรกิจยางพาราของตันกาก็มักอิงอยู่กับกิจการสับปะรดกระป๋อง ซึ่งเป็นกิจการเดิมของเขา ทั้งการใช้เงินทุนที่ได้จากกิจการดังกล่าวมาลงทุนดำเนินธุรกิจยางพารา และยังใช้พื้นที่ในไร่สับปะรดสำหรับปลูกยางพารา นอกจากนี้ยังใช้โรงงานสับปะรดกระป๋องที่ปิดกิจการลงเป็นโรงงานแปรรูปยางพารา ด้วยเหตุนี้จึงเป็นข้อได้เปรียบของตันกาก็ที่มีทั้งแหล่งเงินทุน ที่ดิน รวมถึงสถานที่สำหรับใช้แปรรูปยางพารา ทำให้เขาสามารถใช้ประโยชน์จากสิ่งรอบตัวที่มีประยุกต์ใช้ในการลงทุนดำเนินธุรกิจยางพาราในมาลายา นอกจากนี้เขาก็กังสามารถนำรูปแบบการจัดการทางธุรกิจที่เคยใช้ในกิจการสับปะรดกระป๋องและกิจการโรงสีข้าวมาปรับใช้กับกิจการยางพาราของตน

3. การตั้งโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารา

ภายหลังจากตันกาก็ประสบความสำเร็จทั้งการทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ การตั้งโรงงานแปรรูปยางพารา และบริษัทส่งออกยางพารา เขาจึงขยายกิจการยางพาราเพิ่มขึ้น โดยตั้งโรงงานซัมบาวาร์บเบอร์ (Sumbawa Rubber) ขึ้นในค.ศ.1920 เพื่อแปรรูปยางพาราเป็นผลิตภัณฑ์ยางพาราชนิดต่างๆ เช่น รองเท้ายาง ตุ๊กตายาง และยางล้อรถ⁴ เป็นต้น

ในค.ศ.1923 กิจการโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราในมาลายาของตันกาก็ขยายตัวอย่างมาก และมีสาขาของบริษัทครอบคลุมทั่วทุกประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จีน และอินเดียมากถึง 80 สาขา ทำให้ต้องว่าจ้างคนงานจำนวนมากกว่า 1,000 คน เพื่อผลิตสินค้ายางพาราประเภทต่างๆ⁵ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตภัณฑ์รองเท้ายางซึ่งเป็นสินค้าหลักของโรงงานแปรร

¹W. G. Huff. (1994). *op. cit.* p. 220.

²C. F. Yong. (1987). *op. cit.* p. 55.

³*Ibid.* p. 56.

⁴Bonny Tan. (1999). *op. cit.* (Online).

⁵C. F. Yong. (1987). *loc. cit.*

รูปผลิตภัณฑ์ยางพารา มีปริมาณการผลิตมากถึงร้อยละ 75 ของสินค้าที่ผลิตในโรงงานทั้งหมด และผลิตได้มากถึง 20,000 คู่ต่อวัน และ 7 ล้านคู่ต่อปี¹ การขยายกิจการโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราที่เพิ่มขึ้น ทำให้อัตราการผลิตผลิตภัณฑ์ยางพาราของบริษัทตันกาก็เพิ่มสูงขึ้นตามมา ดังเห็นได้จากตารางดังนี้

ตาราง 10 อัตราการผลิตผลิตภัณฑ์ยางพาราของบริษัทตันกาก็ (ค.ศ.1931-1932 : เฉพาะผลผลิตของโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราในสิงคโปร์ โดยประมาณ)

ผลิตภัณฑ์ยางพารา	ค.ศ.1931	ค.ศ.1932
รองเท้ายาง	300,000	250,000
ยางล้อรถจักรยาน	10,000	70,000
ยางล้อรถยนต์	500	1,000
ยางในรถจักรยาน	10,000	70,000
ยางในรถยนต์	500	1,440
ยางล้อรถลาก (ของประเทศจีน)	2,000	5,000
ยางในทุกชนิด	3,000	6,000
รวม	326,000	403,440

ที่มา: Rajeswary Ampalavanar Brown. (1994). **Capital and Entrepreneurship in South-East Asia**. p. 109.

¹W. G. Huff. (1994). **op. cit.** p. 226.

จากตารางเห็นได้ว่าอัตราการผลิตผลิตภัณฑ์ยางพาราของบริษัทตันกาก็มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เว้นแต่สินค้ารองทำยางเท่านั้นที่มีอัตราการผลิตลดลง จากค.ศ.1931 ปริมาณการผลิตรองทำยางมีจำนวนมากถึง 300,000 ชิ้นต่อปี ในค.ศ.1932 ลดลงเหลือเพียง 250,000 ชิ้นต่อปีเท่านั้น เนื่องจากบริษัทตันกาก็ได้รับผลกระทบจากการแข่งขันกับบริษัทจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยางพาราของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งบุกทำการตลาดใหม่หลายอย่างจริงจังในทศวรรษ 1930

นอกจากนี้บริษัทตันกาก็ยังมีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยางพาราจำนวนมากดังเห็นได้จากตารางดังนี้

ตาราง 11 มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยางพาราของบริษัทตันกาก็ (ค.ศ.1928-1931)

(หน่วย : เซนต์มลายา)

ค.ศ.	จีน	มลายา , พม่า และเกาะ บอร์เนียว (Borneo)	อินโดนีเซีย	ประเทศ อื่นๆ	รวม
1928	1,121,453	1,262,125	884,983	225,927	3,494,488
1929	1,649,207	1,718,248	907,695	326,627	4,601,777
1930	1,683,705	1,296,707	700,246	339,325	4,019,983
1931	1,638,620	719,281	450,441	217,894	3,026,236

ที่มา: Rajeswary Ampalavanar Brown. (1994). **Capital and Entrepreneurship in South-East Asia.** p. 110.

จากตารางเห็นได้ว่ามูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยางพาราของบริษัทตันกาก็ใน ค.ศ.1928-1929 มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ตันกาก็ได้รับผลกำไรจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยางพาราจำนวนมาก ทว่าในค.ศ.1930-1931 บริษัทตันกาก็กลับมีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยางพาราลดลง เนื่องจากผลพวงที่ทั่วโลกต่างได้รับจากวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้ประเทศคู่ค้าของบริษัทตันกาก็ลดจำนวนการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ยางพาราลง ส่งผลให้บริษัทตันกาก็ได้รับผลกระทบและประสบปัญหาอย่างมาก

การขยายกิจการยางพาราของตันกาก็ที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ความจำเป็นในการใช้เครื่องจักรที่มีประสิทธิภาพสำหรับการผลิตสินค้ายางพารามีเพิ่มขึ้นตามลำดับ ดังนั้นในค.ศ.1924 ตันกาก็จึงได้ซื้อเครื่องจักรมือสองที่ยังคงสภาพดีจากโรงงานของชาวดัตช์ในเมืองบันดุง (Bandung) ชวา (Java) สำหรับผลิตยางรถยนต์ และว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญชาวอังกฤษและอิตาลีเป็นผู้ควบคุมดูแลการผลิต¹ ทั้งนี้เพื่อต้องการให้สินค้ามีมาตรฐานทางการผลิตที่มีคุณภาพและมีคุณสมบัติทนทานต่อการใช้งาน

เมื่อกิจการโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราของบริษัทตันกาก็พร้อมด้วยอุปกรณ์และเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับกลยุทธ์ทางการตลาดของบริษัทตันกาก็ที่ขยายกิจการยางพารารอบคลุมทั่วมาเลเซียและประเทศในภูมิภาคเอเชีย อีกทั้งยังเข้าถึงกลุ่มลูกค้าต่างๆ ทำให้บริษัทของเขาสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกค้าได้เป็นอย่างดี จึงส่งผลให้ยอดการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ยางรถยนต์จากโรงงานของตันกาก็ในค.ศ.1929 มีอัตราสูงถึง 60-70 ชิ้นต่อวัน นอกจากนี้ การที่โรงงานซัมบาวาร์รับเบอร์ของตันกาก็มีศักยภาพในการผลิตสินค้าที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันจำนวนมาก เช่น เสื้อกันฝน ลูกเทนนิส รองเท้ากีฬา ของเล่นต่างๆ อุปกรณ์และเครื่องมือทางการแพทย์² เป็นต้น ทำให้เขาต้องการขยายธุรกิจของตนให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น ดังนั้นในค.ศ.1923 เขาจึงดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้าต่างๆ ที่ผลิตจากโรงงานของตน เพื่อเข้าถึงตัวผู้บริโภคโดยตรง และขยายสาขาในกิจการค้าปลีกผลิตภัณฑ์ยางพารารอบคลุมทั่วมาเลเซีย รวมถึงประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และจีนจำนวนกว่า 87 สาขา ในค.ศ.1928³

การขยายกิจการยางพาราในมาเลเซียของตันกาก็ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้บริษัทตันกาก็ต้องใช้คนทำงานและแรงงานจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราซัมบาวาร์รับเบอร์ ซึ่งเป็นฐานการผลิตสินค้ายางพาราที่สำคัญของบริษัทตันกาก็ ในระหว่างค.ศ.1923-1934 บริษัทของเขามีคนทำงานและจำนวนแรงงานเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ดังเห็นได้จากตารางดังนี้

¹ C. F. Yong. (1987). *op. cit.* p. 56.

² *Ibid.* p. 57.

³ *Ibid.* p. 62.

ตาราง 12 จำนวนคณะทำงานและแรงงานในโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราซัมบาวา
รับเบอร์ (ค.ศ.1923-1934) *

ค.ศ.	จำนวนคณะทำงานและแรงงาน
1923	1,000
1925	1,400
1926	3,100
1927	4,000
1929	4,400
1930	5,000
1933	6,400
1934	6,000

ที่มา: ปรับปรุงจาก C. F. Yong. (1987). **Tan Kah-Kee : The Making of an Overseas Chinese Legend.** p. 67.; and Khoo Kay Kim. (1988). Chinese Economic Activities in Malaya : A Historical Perspective. In **Economic Performance in Malaysia: The Insiders View.** p. 214.

* ตัวเลขในค.ศ.1924 , 1928 , 1931 และ 1932 ไม่ปรากฏข้อมูล ส่วนตัวเลขในค.ศ.อื่นๆเป็นจำนวนตัวเลขโดยประมาณ

จากตารางข้างต้นเห็นได้ว่าจำนวนเจ้าหน้าที่และแรงงานในโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราซัมบาวาร์บเบอร์มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากจำนวนบุคลากรที่มีอยู่เพียง 1,000 คน ในค.ศ.1923 มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นกว่า 6 เท่าตัว ในระยะเวลาเพียง 1 ทศวรรษ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการขยายกิจการยางพาราของบริษัทตันกาก็ เพื่อต้องการให้องค์กรของตนมีศักยภาพในการผลิตสินค้ายางพาราเพิ่มสูงขึ้น

การขยายกิจการยางพาราจำนวนมากที่ครอบคลุมทุกรูปแบบ ทั้งการทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ การตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและผลิตภัณฑ์ยางพารา ดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้ายางพารา ตลอดจนเป็นบริษัทส่งออกยางพารารายใหญ่ในมลายู ทำให้คณะทำงานในกิจการยางพาราของตันกาก็ประกอบด้วยบุคลากรหลากหลาย การบริหารและจัดการองค์กรส่วนใหญ่ดำเนินการโดยเครือญาติของเขาและชาวจีนที่มีเชื้อสายฮกเกี้ยนเป็นกำลังสำคัญ บรรดาเครือญาติของตันกาก็ที่ร่วมงานกับบริษัทตันกาก็ประกอบด้วยน้องชาย ลูกชาย และลูกเขยของเขา ซึ่งสามารถจำแนกการปฏิบัติงานของเครือญาติตันกาก็ในส่วนต่างๆได้ดังนี้¹

ตันเค็งเฮียน (Tan Keng Hean) น้องชายตันกาก็ ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยตันกาก็ บริหารงานทั้งหมดในบริษัทตันกาก็

ตันกกเค็ง (Tan Kok Kheng) ตันเซปิง (Tan Chay Bing) ตันควัทเซียง (Tan Khuat Siong) และตันพกอาย (Tan Pok Ai) ลูกชายตันกาก็ ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการและหัวหน้าสำนักงานในโรงงานซัมบาวาร์บเบอร์และสำนักงานที่ตั้งอยู่ที่ถนนริเวอร์วอลเลย์ (River Valley) ในสิงคโปร์

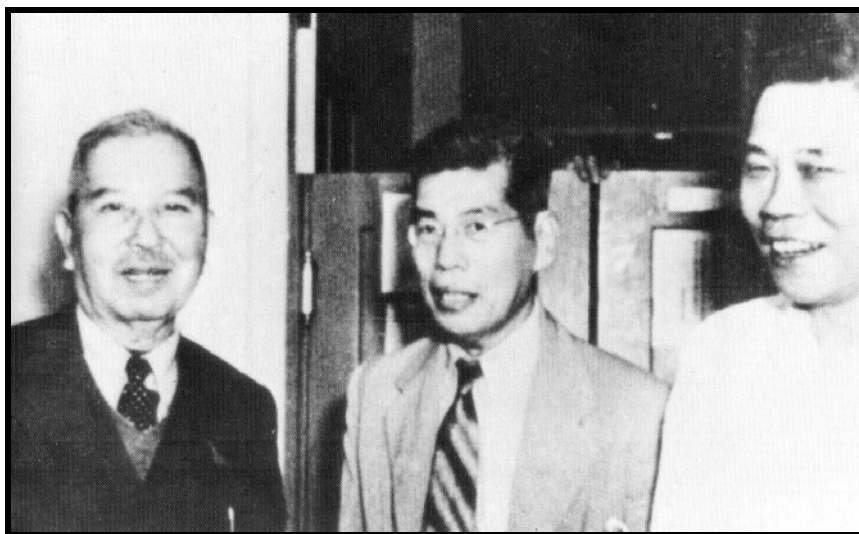
ลือกองเซียง บุตรเขยตันกาก็ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเงิน ทำหน้าที่ด้านการบริหารงานส่วนต่างๆ และเป็นคนที่ปรึกษาด้านการเงินให้กับบริษัทตันกาก็

ออนเคฮง (Oon Khye Hong) ลูกเขยอีกคนหนึ่งของตันกาก็ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านเคมี ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการทั่วไปในโรงงานซัมบาวาร์บเบอร์ และเป็นคนที่ปรึกษาด้านวิทยาศาสตร์ให้กับบริษัทตันกาก็

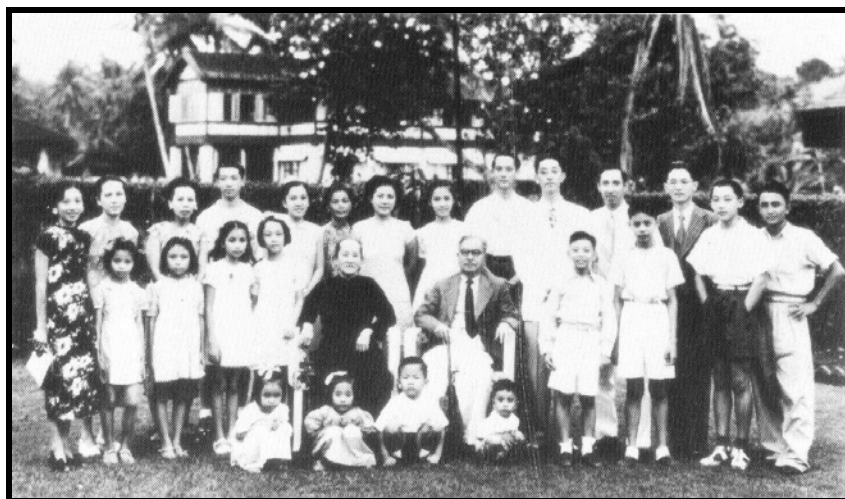
ตันซุเคียก (Tan Soo Kiok) ญาติตันกาก็ ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการโรงงานยางพารา เคี่ยมเอ็ก

ตันลากซาย (Tan Lark Sye) หลานชายตันกาก็ ทำหน้าที่ด้านการขนส่งสินค้าทั้งหมดของบริษัทตันกาก็

¹C. F. Yong. (1987). **op. cit.** pp. 32, 60, 61.; and Rajeswary Ampalavanar Brown. (1994). **op. cit.** p. 110.

ภาพประกอบ 26 ตันกาก็ ลีกงเซี่ยน (Lee Kong Chian) และตันลากซาย (Tan Lark Sye)

ภาพประกอบ 27 ตันกาก็และครอบครัว

ที่มา: C. F. Yong. (1987). **Tan Kah-Kee : The Making of an Overseas Chinese Legend.**

Unpaged.

ภาพประกอบ 28 โรงงานยางพาราของตันกาก็

ภาพประกอบ 29 ห้างค้าปลีก (ค.ศ.1925) และสำนักงานใหญ่ไฉ่ยมเอ็ก (ค.ศ.1910)

ที่มา: **The legacy of Tan Kah Kee & Lee Kong Chain.** (2009). (Online).

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่และแรงงานส่วนต่างๆในกิจการยางพาราทั้งหมดของบริษัท ตันกาก็ส่วนใหญ่ก็เป็นชาวจีนที่มีเชื้อสายฮกเกี้ยน เนื่องจากเป็นชาวจีนกลุ่มเดียวกับตันกาก็ การที่ ตันกาก็นำชาวจีนกลุ่มเดียวกับตนมาร่วมงานนอกจากจะเป็นการขยายโอกาสให้กลุ่มคนเหล่านี้มีงาน ทำแล้ว ยังง่ายต่อการควบคุมและเกณฑ์แรงงานไปทำงานในส่วนต่างๆของกิจการยางพาราที่ ตันกาก็และเครือญาติเป็นผู้บริหาร อีกทั้งการใช้ภาษาเดียวกันยังทำให้สะดวกต่อการติดต่อสื่อสาร

อย่างไรก็ตามตันกาก็ยังผสมผสานความสัมพันธ์กับนายทุนจีนคนสำคัญเพื่อเอื้อต่อ การขยายเครือข่ายธุรกิจยางพาราของตน โดยการให้บุตรธิดาของตนแต่งงานกับบุตรธิดาของ นายทุนจีนที่ดำเนินธุรกิจยางพาราเพื่อผูกสัมพันธ์ทางเครือญาติ เช่นกรณีของตันลายโฮ (Tan Lai Ho) บุตรสาวคนที่ 2 ของตันกาก็ แต่งงานกับลิมชงควอ (Lim Chong Kuo) บุตรชายคนโตของลิมนี้ ชุน¹ นายทุนจีนเชื้อสายแต้จิ๋ว (Teochiu : Tiuchiu) ในสิงคโปร์ ลิมนี้ชุนดำเนินธุรกิจยางพาราในนาม บริษัทลิมนี้ชุน (Lim Nee Soon & Co.) และดำรงตำแหน่งประธานหอการค้าจีนแห่งสิงคโปร์ 2 สมัย คือ สมัยแรกเมื่อค.ศ.1921-1923 และสมัยที่สองเมื่อค.ศ.1925-1927² การที่ตันกาก็มีเครือข่าย การค้ายางพาราที่ว่มาลาจากการผูกสัมพันธ์ในความเกี่ยวข้องทางเครือญาติกับนายทุนจีนคน สำคัญ จึงเกิดการเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินการดำเนินธุรกิจและขยายกิจการยางพารา

การขยายกิจการยางพาราของตันกาก็ที่ครอบคลุมทุกรูปแบบทั่วมาลา เป็น วิธีการดำเนินธุรกิจเพื่อเข้าถึงแหล่งผลิตยางพารา ผู้ค้ายางพารา ตลอดจนผู้บริโภคนิยมยางพารา โดยตรง นับเป็นกลยุทธ์ในการบริหารงานของตันกาก็ที่สามารถพัฒนากิจการยางพาราของบริษัท ตันกาก็ให้แผ่ขยายครอบคลุม และเป็นที่ยึดถือของประชาชนทุกภาคส่วนในมาลา โดยมีสิงคโปร์เป็น ศูนย์กลางการค้ายางพาราที่สำคัญ กล่าวคือ เขาใช้สิงคโปร์เป็นฐานที่ตั้งของสำนักงานใหญ่และ โรงงานแปรรูปยางพาราของบริษัทตันกาก็ ตลอดจนเป็นฐานการส่งออกยางพาราที่สำคัญสู่ตลาด ต่างประเทศ

ต่อมาในต้นทศวรรษ 1930 กิจการยางพาราของตันกาก็ประสบปัญหาและ อุปสรรคสำคัญหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกที่ เกิดขึ้นในค.ศ.1929-1931 ทำให้เขาต้องยุติการดำเนินธุรกิจยางพาราและได้ถ่ายโอนกิจการ ยางพาราของตนให้ลี้กงเซียน บุตรเขย เป็นผู้สืบทอดการดำเนินธุรกิจ และใช้ชีวิตในบั้นปลายโดย อาศัยอยู่ในประเทศจีน จนกระทั่งเสียชีวิตอย่างสงบในเมืองปักกิ่ง เมื่อวันที่ 12 กันยายน ค.ศ.1961 รวมมีอายุ 87 ปี

¹ C. F. Yong. (1987). *op. cit.* p. 111.

² Vernon Cornelius-Takahama. (2001). *op. cit.* (Online).; and Sikko Visscher. (2007). **The Business of Politics and Ethnicity : A History of the Singapore Chinese Chamber of Commerce and Industry.** p. 317.

2.2 ลีกงเซียนกับกิจการยางพาราในมลายา

ลีกงเซียนเป็นชาวจีนเชื้อสายฮกเกี้ยน เกิดเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม ค.ศ.1893 ที่เมืองหนานอาน (Nanan) มณฑลเมืองฝูเจี้ยน ประเทศจีน เป็นบุตรของลีควอชาน (Lee Kuo Chuan) ซึ่งประกอบอาชีพช่างตัดเสื้อ และมีฐานะค่อนข้างยากจน ในค.ศ.1903 ลีกงเซียนและพ่อของเขาได้เดินทางไปสิงคโปร์เพื่อแสวงหาชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีกว่า*

ในปลายทศวรรษ 1910 ลีกงเซียนเข้าสู่วงการธุรกิจค้ายางพาราโดยเข้าร่วมงานกับบริษัทยางพาราของตันกาก็ ต่อมาในทศวรรษ 1920 ลีกงเซียนได้แยกตัวออกไปดำเนินธุรกิจยางพาราของตนเอง กระทั่งในต้นทศวรรษ 1930 เมื่อตันกาก็ประสบปัญหาหนี้สินจำนวนมากซึ่งได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำ ลีกงเซียนจึงรับช่วงการบริหารงานต่อจากตันกาก็

2.2.1 การขยายกิจการยางพาราและวิธีดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาของลีกงเซียน

ลีกงเซียนเริ่มเข้าสู่วงการธุรกิจค้ายางพาราโดยร่วมงานกับบริษัทยางพาราของตันกาก็เมื่อค.ศ.1916 ระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่กิจการยางพาราของตันกาก็ขยายตัวอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการขยายกิจการทั้งในมลายาและต่างประเทศ เมื่อลีกงเซียนเข้าร่วมงานกับตันกาก็เขาได้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานในการติดต่อกับกลุ่มประเทศในยุโรปและอเมริกา¹ ความสามารถด้านภาษาและการบริหารจัดการของลีกงเซียนทำให้การดำเนินการค้ายางพารากับกลุ่มประเทศดังกล่าวประสบความสำเร็จอย่างมาก และส่งผลให้กิจการยางพาราของตันกาก็ได้รับผลกำไรเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสามารถติดต่อทางธุรกิจกับกลุ่มประเทศดังกล่าวโดยตรง ซึ่งไม่ต้องเสียค่านายหน้าให้กับสำนักงานตัวแทนในการเป็นผู้ประสานงานอีกทอดหนึ่ง

ความสามารถในการบริหารงานของลีกงเซียน ทำให้ตันกาก็พอใจอย่างมากและต้องการให้ลีกงเซียนเป็นทายาทผู้สืบทอดการดำเนินธุรกิจยางพาราของตน ซึ่งวิธีเดียวที่ทำให้เป็นเช่นนั้นได้คือความเกี่ยวดองกันทางเครือญาติ ตันกาก็จึงให้บุตรสาวคนโตของตนคือ ตันอายเล (Tan Ai Lay) แต่งงานกับลีกงเซียน เพื่อต้องการให้ลีกงเซียนเข้าไปช่วยบริหารกิจการยางพาราของตนอย่างเต็มตัวมากขึ้น

ทว่าต่อมาเมื่อลีกงเซียนได้รับความรู้ความชำนาญและมีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจยางพาราจากการร่วมงานกับบริษัทตันกาก็ เขาจึงแยกตัวออกไปดำเนินธุรกิจยางพาราเองในปลายทศวรรษ 1920 โดยกิจการยางพาราที่ลีกงเซียนดำเนินธุรกิจแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

---

* ลีกงเซียนเริ่มทำงานด้านการแปลให้กับสำนักพิมพ์เลตโพไซเนส (Lat Pau Chinese Press) และเป็นอาจารย์ประจำสอนหนังสือในโรงเรียนเทานัน (Tao Nan) และชุงเซ็ง (Chung Cheng) ในสิงคโปร์

¹ Nor-Afidah Abd Rahman. (2005). Lee Kong Chian. (Online).

ภาพประกอบ 30 ลีกงเซียน

ที่มา: **The legacy of Tan Kah Kee & Lee Kong Chain.** (2009). (Online).

ภาพประกอบ 31 ลีกงเซียนสมรสกับตันอายเล (Tan Ai Lay) บุตรสาวตันกาก็ เมื่อค.ศ.1920

ที่มา: C. F. Yong. (1987). **Tan Kah-Kee : The Making of an Overseas Chinese Legend.**
Unpaged.

ภาพประกอบ 32 บริษัทลีรับเบอร์ (ทศวรรษ 1930)

ที่มา: Chan Kwok Bun; and Chiang See Ngoh Claire. (1994). **Stepping Out : The Making of Chinese Entrepreneurs.** Unpaged.

ภาพประกอบ 33 โรงงานยางพาราสิรับเบอร์ ในรัฐยะโฮร์ (ค.ศ.1950)

ที่มา: **The legacy of Tan Kah Kee & Lee Kong Chain.** (2009). (Online).

1. การตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทส่งออกยางพารา

ในค.ศ.1927 ลีกงเซียนได้แยกตัวออกจากบริษัทตันกาก็และก่อตั้งโรงงานยางพาราขึ้นในเมืองมัวร์ รัฐยะโฮร์¹ เพื่อนำยางพาราที่รับซื้อจากผู้ผลิตยางพาราและพ่อค้ายางพารามาผ่านการรมควันเป็นยางแผ่นรมควัน และส่งจำหน่ายไปยังต่างประเทศ การดำเนินธุรกิจดังกล่าวของลีกงเซียนถือเป็นจุดเริ่มต้นของการลงทุนดำเนินธุรกิจยางพาราของเขาอย่างจริงจัง

เมื่อกิจการยางพาราของลีกงเซียนดำเนินมาถึงต้นทศวรรษ 1930 ซึ่งเป็นช่วงวิกฤตภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก นายทุนจีนจำนวนมากที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาประสบปัญหาขาดทุน ลีกงเซียนจึงใช้โอกาสดังกล่าวซื้อโรงงานแปรรูปยางพาราทางเอ็ก (Tong Aik) ซึ่งก่อตั้งโดยลิมนี่ซุน นายทุนจีนผู้ประสบปัญหาด้านการเงินในระยะเวลาดังกล่าว และได้เปลี่ยนชื่อโรงงานดังกล่าวเป็น “บริษัทลีรับเบอร์” (Lee Rubber Co.) หรือเลียมเอ็ก (Lam Aik)² โดยมีลีฟี่โซ (Lee Phie Soe) และยับทวี (Yap Twee)³ เพื่อนของเขาเป็นผู้ร่วมลงทุนในการดำเนินกิจการดังกล่าว ต่อมาในค.ศ.1931 บริษัทลีรับเบอร์ได้จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด (บริษัทลีรับเบอร์จำกัด : Lee Rubber Co. Ltd.) เพื่อระดมเงินทุนในการดำเนินกิจการดังกล่าว และเป็นบริษัทส่งออกยางพาราที่สำคัญในมลายา

นอกจากนี้ลีกงเซียนยังก่อตั้ง “กลุ่มบริษัทเลียนฮิน” (Lian Hin Group)⁴ ขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินธุรกิจยางพาราอย่างเต็มที่ โดยทั้งบริษัทลีรับเบอร์จำกัดและกลุ่มบริษัทเลียนฮินดำเนินการรับซื้อยางพาราจากผู้ผลิตยางพารา ตลอดจนพ่อค้ายางพาราและนายทุนมาผ่านกระบวนการการผลิตและแปรรูปเป็นยางประเภทต่าง ๆ เช่น ยางแผ่นรมควันและยางเครพ เป็นต้น และส่งจำหน่ายยังต่างประเทศโดยตรง ทั้งประเทศในทวีปยุโรป อเมริกา และเอเชีย⁵

---

*โรงงานยางพาราเป็นโรงงานแปรรูปยางพาราประเภทหนึ่งที่น่านำยางพารามาผ่านกระบวนการแปรรูปในรูปแบบการรมควัน ซึ่งจะได้ผลผลิตเป็นยางแผ่นรมควัน ยางที่ผ่านการรมควันนี้จะมีคุณภาพสูงกว่ายางแผ่นดิบ ซึ่งเป็นยางที่ไม่ได้ผ่านการรมควัน

¹Tong Chee Kiong; and Yong Pit Kee. (2002). Personalism and Paternalism in Chinese Business. In **op. cit.** p. 219.

²Chan Kwok Bun; and Claire Chiang See Ngoh. (1994). **Stepping Out : The Making of Chinese Entrepreneurs.** No page.; and Vernon Cornelius-Takahama. (2001). **op. cit.** (Online).

³Tong Chee Kiong; and Yong Pit Kee. (2002). **loc. cit.**; and Rajeswary Ampalavanar Brown. (1994). **op. cit.** p. 111.

⁴Tong Chee Kiong; and Yong Pit Kee. (2002). Personalism and Paternalism in Chinese Business. In **op.cit.** p. 220.

⁵Sikko Visscher. (2007). **op. cit.** p. 49.

ในค.ศ.1933 ลีกองเซียนได้เข้าเครื่องจักรจำนวนมากกว่า 200 เครื่อง จากบริษัทตันกาก็* และลิมนิซุน เพื่อปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการแปรรูปยางพาราให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น¹ ส่งผลให้บริษัทลีรับเบอร์สามารถแปรรูปยางแผ่นได้ในปริมาณที่สูงถึง 1,200,000 กิโลกรัมต่อวัน² เห็นได้ว่าลีกองเซียนมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทอย่างมากในการพัฒนากิจการยางพาราของตนให้มีประสิทธิภาพ และยังสามารถขยายกิจการยางพาราครอบคลุมทั่วมาลายา โดยในปีปลายทศวรรษ 1950 บริษัทลีรับเบอร์จำกัดมีโรงงานและสาขาของบริษัททั้งในมาลายาและทั่วโลกจำนวนมากถึง 15 แห่ง และ 20 แห่ง ตามลำดับ³

2. การทำสวนยางพาราขนาดใหญ่

นอกจากการดำเนินธุรกิจยางพาราโดยการตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทส่งออกยางพาราแล้ว ลีกองเซียนยังลงทุนทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ครอบคลุมทั่วมาลายา ทั้งนี้เพื่อเป็นฐานการผลิตที่สำคัญสำหรับป้อนสู่โรงงานแปรรูปยางพาราของตนและส่งจำหน่ายยังต่างประเทศ

ในต้นทศวรรษ 1930 ซึ่งเป็นช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ นายทุนจีนในมาลายาจำนวนมากประสบปัญหาถึงขั้นต้องยกเลิกกิจการต่างๆ ทั้งนี้รวมถึงกิจการยางพาราด้วย ลีกองเซียนจึงใช้ช่วงเวลาดังกล่าวซื้อที่ดินจำนวนมากในราคาถูกจากนายทุนจีนที่ประสบปัญหาขาดทุนในวิกฤตดังกล่าว⁴ นอกจากนี้ลีกองเซียนยังกว้านซื้อโรงงานแปรรูปยางพารา คลังสินค้า ตลอดจนยางพาราที่ตกค้างในคลังสินค้าซึ่งถูกปิดกิจการลง⁵ การซื้อกิจการยางพาราต่างๆของลีกองเซียนจากนายทุนที่ประสบความล้มเหลวและขาดทุนในวิกฤตดังกล่าว ทำให้กิจการยางพาราของเขาขยายตัวอย่างมาก ทั้งนี้เพราะบริษัทของลีกองเซียนไม่ได้รับผลกระทบในช่วงดังกล่าว เนื่องจากกิจการยางพาราของเขา มีขนาดเล็ก ดังนั้นลีกองเซียนจึงสามารถพัฒนาบทบาทและขยายกิจการยางพาราของตนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วท่ามกลางการชะลอตัวของนายทุนจีนจำนวนมาก

---

* ในระยะเวลาดังกล่าวตันกาก็ยังมีได้ยุติการดำเนินธุรกิจยางพารา แต่สภาวะทางการเงินของบริษัทตันกาก็เริ่มฝืดเคือง เนื่องจากประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ กระทั่งในค.ศ.1934 ตันกาก็จึงต้องยุติการดำเนินธุรกิจยางพาราทุกชนิด

¹W. G. Huff. (1994). **op. cit.** p. 211.

²C. F. Yong. (1987). **op. cit.** p. 159.

³Leo Suryadinata, ed. (2002). **Ethnic Chinese in Singapore and Malaysia : A Dialogue between Tradition and Modernity.** p. 187.

⁴Nor-Afidah Abd Rahman. (2005). **op. cit.** (Online).

⁵Rajeswary Ampalavanar Brown. (1994). **op. cit.** p. 112.

ในค.ศ.1934 ลีกงเซียนขยายพื้นที่สวนยางพาราขนาดใหญ่ครอบคลุมทั่วมลายาจำนวนกว่า 10,000 ไร่¹ และภายในระยะเวลากว่า 2 ทศวรรษ พื้นที่สวนยางพาราขนาดใหญ่ของบริษัทลีรับเบอร์มีจำนวนเพิ่มขึ้นมากกว่า 4 เท่าตัว รวมมีเนื้อที่ทั้งหมดจำนวน 46,250 ไร่²

นอกจากนี้ในระยะเวลาดังกล่าวลีกงเซียนยังได้รับการถ่ายโอนกิจการยางพาราทั้งหมดจากต้นกาก็ ซึ่งมีฐานะเป็นพ่อตา ทำให้ธุรกิจยางพาราของเขาขยายตัวเพิ่มขึ้น ทว่ากิจการยางพาราของต้นกาก็ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน ทำให้ลีกงเซียนต้องแบกรับภาระดังกล่าวเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามลีกงเซียนสามารถใช้ความน่าเชื่อถือและเครดิตในการกู้ยืมเงินจากธนาคารจีนพาณิชย์และธนาคารจีนโพ้นทะเล (Oversea-Chinese Banking Corporation : OCBC)* ซึ่งเขาเป็นผู้ร่วมถือหุ้น³ เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากิจการยางพาราของตนให้แผ่ขยายเพิ่มมากขึ้น และดำรงอยู่ได้ท่ามกลางสภาวะทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำ

หนึ่งในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และสงครามเกาหลีตลาดโลกมีความต้องการใช้ยางพาราเป็นยุทธปัจจัยสำคัญในสงครามดังกล่าว ทำให้ลีกงเซียนได้รับผลกำไรจำนวนมากจากการจำหน่ายยางพาราในระยะเวลาดังกล่าว⁴

ในส่วนของ การดำเนินธุรกิจยางพาราของลีกงเซียนนั้นดำเนินการโดยอาศัยเพื่อนสนิทและญาติของเขาเป็นผู้ร่วมบริหารงานคนสำคัญ เช่น ยับเก็กทุย (Yap Geok Tui) ลีพีซู (Lee Pee Soo)⁵ ตันเซปิง⁶ ลีเซิงพิง (Lee Seng Ping) และลีบูนชิม (Lee Boon Chim)⁷ เป็นต้น การใช้ผู้ใกล้ชิดร่วมดำเนินงานในกิจการยางพารา ทำให้ลีกงเซียนสามารถวางใจบุคคลที่เป็นตัวแทนของเขาควบคุมดูแลกิจการยางพาราในบริษัทของตนที่กระจายทั่วมลายาและประเทศต่าง ๆ

¹W. G. Huff. (1994). *op. cit.* p. 222.

²Leo Suryadinata, ed. (2002). *op. cit.* p. 187.

* ธนาคารแห่งนี้เกิดจากการรวมตัวกันของธนาคาร 3 แห่ง ที่ประสบปัญหาในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำเมื่อค.ศ.1932 คือ ธนาคารจีนพาณิชย์ (CCB) ธนาคารโฮฮอง (Ho Hong Bank) และธนาคารจีนโพ้นทะเล (Oversea-Chinese Bank) ต่อมาในค.ศ.1938 ลีกงเซียนได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารธนาคารจีนโพ้นทะเล (Lynn Pan, ed. (1998). *The Encyclopedia of the Chinese Overseas.* p. 208.)

³Rajeswary Ampalavanar Brown. (1994). *op. cit.* p. 112.

⁴โยะชิฮะระ คุนิโอะ. (2544). กำเนิดทุนนิยมเทียมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. แปลโดย รัศมีดารา ชันติกุล; ชูศรี มณีพฤกษ์; และ พรพิมล สันติมณีนรัตน์. หน้า 271.

⁵Nor-Afidah Abd Rahman. (2005). *op. cit.* (Online).

⁶C. F. Yong. (1987). *op. cit.* p. 36.

⁷Tong Chee Kiong; and Yong Pit Kee. (2002). Personalism and Paternalism in Chinese Business. In *op. cit.* p. 220.

ได้* ดังเช่น ลีเซ็งฟิงและลีบุณซิม ซึ่งเป็นเครือญาติของลีกงเซียน ทำหน้าที่บริหารจัดการกลุ่มบริษัทเลียนหินและบริษัทลีรับเบอร์ ในรัฐสลังงอร์¹ ตามลำดับ เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระงานต่างๆได้เนื่องจากความเกี่ยวข้องและความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน

การขยายกิจการยางพาราของต้นกาก็และลีกงเซียนสะท้อนให้เห็นถึงการเป็นภาพตัวแทนของนายทุนจีนรายใหญ่ที่ลงทุนดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา เห็นได้ว่าในทศวรรษ 1910 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 นายทุนจีนในมลายาได้หันมาลงทุนดำเนินธุรกิจยางพารา เพื่อป้อนยางพาราสู่ตลาดโลกที่มีความต้องการใช้ยางพาราจำนวนมาก นอกจากนี้ยังเห็นได้ว่าการดำเนินธุรกิจยางพาราทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ การตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและผลิตภัณฑ์ยางพารา ธุรกิจค้าปลีกสินค้ายางพารา ตลอดจนบริษัทส่งออกยางพารา ล้วนแต่อยู่ในมือของนายทุนจีนซึ่งได้เข้ามาแทนที่นายทุนอังกฤษที่ลดบทบาทในการดำเนินธุรกิจยางพาราลงภายหลังวิกฤตสงครามโลกครั้งที่ 1 การควบคุมวงจรการค้ายางพาราทั้งระบบของนายทุนจีนตั้งแต่การผลิต การแปรรูป การค้า และการส่งออกยางพาราทุกชนิด ทำให้กลุ่มคนดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการค้ายางพาราในมลายาอย่างมาก

แม้ว่าการดำเนินธุรกิจยางพาราของนายทุนจีนจะประสบความสำเร็จและได้รับผลกำไรอย่างมาก ทว่าวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำก็เป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อภาพรวมในกิจการยางพาราของนายทุนจีน เนื่องจากยางพารามีราคาตกต่ำลงอย่างมาก นายทุนจีนจึงได้รับผลกระทบโดยตรงจากวิกฤตการณ์ดังกล่าว ทำให้กิจการยางพาราของนายทุนจีนอยู่ในภาวะซบเซาเป็นเวลานาน อย่างไรก็ตามเมื่อตลาดโลกมีความต้องการใช้ยางพาราเพื่อเป็นยุทธปัจจัยสำคัญในสงครามโลกครั้งที่ 2 และสงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นในระยะเวลาตั้งแต่ทศวรรษ 1940-1950 ก็ทำให้กิจการยางพาราของนายทุนจีนขยายตัวมากขึ้น เนื่องจากเกิดการแข่งขันเพื่อต้องการป้อนผลผลิตยางพาราให้เพียงพอกับความต้องการของประเทศต่างๆ ทว่ามีเพียงบางช่วงเท่านั้นคือในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่กิจการยางพาราในมลายาได้รับผลกระทบจากสงครามที่เกิดขึ้น ทำให้สภาพบ้านเมืองขณะนั้นอยู่ในภาวะชะงักงัน

---

* การบริหารงานของกลุ่มบริษัทลีรับเบอร์ในประเทศต่างๆ เช่น บริษัทเต็กบีหัง (Teck Bee Hang) ในประเทศไทย ดำเนินการโดยลีอินทง (Lee In Tong) ญาติของลีกงเซียน และบริษัทฮอคทง (Hock Tong) และฮอคลี (Hock Lee) ในอินโดนีเซีย ดำเนินการโดยลีพีโซ เพื่อนผู้ร่วมก่อตั้งบริษัทลีรับเบอร์

¹Tong Chee Kiong; and Yong Pit Kee. (2002). Personalism and Paternalism in Chinese Business. In **loc. cit.**

3. ปัจจัยที่ทำให้นายทุนจีนประสบความสำเร็จในการขยายกิจการยางพาราในมลายา

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินธุรกิจยางพาราของนายทุนจีนในมลายาประสบความสำเร็จ คือ การใช้จังหวะและโอกาสที่เหมาะสมแก่การลงทุนในกิจการยางพาราและการดำเนินธุรกิจยางพาราทุกรูปแบบ

3.1 การใช้จังหวะและโอกาสที่เหมาะสมแก่การลงทุนดำเนินธุรกิจยางพารา

การใช้จังหวะและโอกาสดังกล่าวหมายถึง การเลือกใช้เวลาและสถานการณ์ที่เหมาะสมแก่การลงทุนดำเนินธุรกิจยางพารา กล่าวคือ นายทุนจีนในมลายาเลือกที่จะใช้ระยะเวลาในทศวรรษ 1910 ซึ่งเป็นช่วงที่ตลาดโลกมีความต้องการใช้ยางพาราเป็นวัตถุดิบสำคัญในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพื่อลงทุนดำเนินธุรกิจยางพารา ทั้งการขยายพื้นที่สวนยางพารา การตั้งโรงงานแปรรูปยางพารา ฯลฯ การใช้จังหวะและโอกาสที่เหมาะสมนี้ทำให้กิจการยางพาราของนายทุนจีนเป็นแหล่งรับซื้อยางพาราโดยตรงจากผู้ผลิต ทั้งจากเกษตรกรและเจ้าของที่ดินทั่วไป เนื่องจากเวลานั้นเป็นช่วงเริ่มต้นของการทำสวนยางพาราในมลายา ตลาดรับซื้อยางพาราจึงยังมีไม่มากนัก เมื่อนายทุนจีนขยายกิจการยางพาราเพื่อรองรับการเติบโตของต้นยางพาราที่เริ่มให้ผลผลิตได้ ก็ทำให้มลายามีแหล่งรับซื้อยางพาราที่แน่นอน

ดังเช่นกรณีของต้นกาก็ กิจการยางพาราของเขาก็เริ่มลงทุนในช่วงเวลาที่ตลาดโลกมีความต้องการยางพาราจำนวนมาก และผู้ผลิตยางพาราในมลายาเองก็ต้องการแหล่งรับซื้อยางพาราเพื่อรองรับผลผลิตในสวนยางพาราของตน จึงทำให้กิจการยางพาราของต้นกาก็แผ่ขยายออกไปรองรับความต้องการของผู้ผลิตยางพารา และครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ที่มีการทำสวนยางพารา ส่งผลให้บริษัทต้นกาก็ได้รับผลกำไรจากการค้ายางพาราอย่างมาก

นอกจากนี้ในกรณีของลี้กงเซียนก็ใช้จังหวะและโอกาสที่เหมาะสมแก่การลงทุนในกิจการยางพาราเช่นกัน กล่าวคือ เขาเริ่มต้นดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาช่วงปลายทศวรรษ 1920 และขยายกิจการยางพาราอย่างจริงจังในต้นทศวรรษ 1930 ขณะเดียวกันในระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่เศรษฐกิจในมลายาได้รับผลกระทบอย่างหนักจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกที่เกิดขึ้นระหว่างค.ศ. 1929-1931 จากผลกระทบที่เกิดขึ้นนี้เองทำให้นายทุนจีนในมลายาจำนวนมาก เช่น ต้นกาก็ ลิมนี้ซุน ฯลฯ ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการยางพาราประสบปัญหาขาดทุนและมีหนี้สินจำนวนมาก การใช้จังหวะและโอกาสของลี้กงเซียนในการกว้านซื้อกิจการยางพาราต่าง ๆ จากนายทุนจีนเหล่านี้ ทั้งโดยตรงและผ่านการประมูลจากธนาคารในราคาต่ำกว่าท้องตลาดโดยทั่วไป ทำให้ลี้กงเซียนได้รับผลกำไรอย่างมากจากการลงทุนในลักษณะดังกล่าว และส่งผลให้กิจการยางพาราของลี้กงเซียนในมลายาขยายตัวเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การที่ลี้กงเซียนขยายกิจการยางพาราในพื้นที่ที่นายทุนจีนประสบปัญหาหรือปิดกิจการลง ยังทำให้ลูกค้ายางพาราส่วนใหญ่หันมาเป็นลูกค้ายางพารา

ที่สำคัญกับบริษัทลิรับเบอร์ของลีกงเซียนแทนบริษัทยางพาราที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจดังกล่าว

หนึ่งกิจการยางพาราของลีกงเซียนในระยะเวลาดังกล่าวถือว่ามียขนาดเล็กเมื่อเทียบกับกิจการยางพาราของนายทุนจีนคนอื่นๆ เนื่องจากลีกงเซียนเพิ่งเริ่มดำเนินธุรกิจยางพาราเพียงไม่นาน จึงยังมีได้ขยายกิจการยางพาราของตนออกไปในวงกว้าง ดังนั้นเมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำกิจการยางพาราของเขาจึงได้รับผลกระทบน้อยมาก¹ และจากการที่เขาเป็นนายทุนจีนเพียงไม่กี่รายที่สามารถผ่านพ้นการเผชิญวิกฤตสำคัญทางเศรษฐกิจท่ามกลางนายทุนจีนจำนวนมากที่ประสบความล้มเหลว ทำให้ในทศวรรษ 1930 เขาได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นนักธุรกิจที่มีอิทธิพลและบทบาทสำคัญในวงการการค้ายางพาราในมลายา²

3.2 การดำเนินธุรกิจยางพาราทุกรูปแบบ

นอกจากนายทุนจีนจะใช้จังหวะและโอกาสที่เหมาะสมแก่การลงทุนในกิจการยางพาราแล้วยังมีปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้การดำเนินธุรกิจยางพาราของนายทุนจีนประสบความสำเร็จ คือ การดำเนินธุรกิจยางพาราทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นทั้งผู้ผลิต ผู้แปรรูป ผู้ค้า และผู้ส่งออกยางพารา

การดำเนินธุรกิจยางพาราทุกรูปแบบนี้เห็นได้จากกรณีของตันกาก็ ซึ่งเป็นนายทุนจีนผู้บุกเบิกการค้ายางพาราในมลายาอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งการทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ การตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและผลิตภัณฑ์ยางพารา ดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้ายางพารา ตลอดจนเป็นผู้ส่งออกยางพารารายใหญ่ในมลายา ทำให้กิจการยางพาราของเขาเป็นที่รู้จักของผู้ผลิตยางพาราและพ่อค้ายางพารา ตลอดจนนายทุนในวงการการค้ายางพาราอย่างกว้างขวาง การดำเนินธุรกิจยางพาราของตันกาก็อย่างครบวงจรดังที่กล่าวข้างต้น ทำให้เขามีความได้เปรียบพ่อค้าและนายทุนที่มีกิจการยางพาราขนาดเล็ก กิจการยางพาราของเขาจึงครอบครองส่วนแบ่งการตลาดในการค้ายางพาราทุกรูปแบบ และส่งผลให้บริษัทตันกาก็เป็นกลุ่มทุนที่สามารถผูกขาดการค้ายางพาราในมลายาตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นต้นมา

ปัจจัยสำคัญต่างๆ ดังที่กล่าวข้างต้นล้วนมีส่วนส่งเสริมให้การดำเนินธุรกิจยางพาราของนายทุนจีนประสบความสำเร็จ และเป็นที่ยอมรับของกลุ่มพ่อค้าและนายทุนในวงการการค้ายางพาราในมลายา

¹ Sikko Visscher. (2007). *op. cit.* p. 49.

² W. G. Huff. (1994). *op. cit.* p. 221.

4. ปัญหาและอุปสรรคต่อการขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีน

การดำเนินธุรกิจยางพาราของนายทุนจีนในมลายาย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคสำคัญหลายประการ คือ การมีคู่แข่งในกิจการยางพาราเพิ่มขึ้น การนำเข้าสินค้ายางพาราของประเทศญี่ปุ่นในมลายา วิกฤตทางการเงินของบริษัทนายทุนจีนในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ และวิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 ในมลายา

4.1 การมีคู่แข่งในกิจการยางพาราเพิ่มขึ้น

เมื่อการทำสวนยางพาราในมลายาได้รับความนิยมน้อยลงหลาย เนื่องจากยางพารามีราคาสูง ประกอบกับเป็นที่ต้องการของตลาดโลกจำนวนมาก ทำให้พ่อค้าและนายทุนจีนต่าง ๆ เริ่มให้ความสำคัญกับการดำเนินธุรกิจยางพาราเพิ่มมากขึ้น ในทศวรรษ 1920 กลุ่มคนเหล่านี้จึงหันมาลงทุนดำเนินธุรกิจยางพาราโดยการเปิดบริษัทยางพาราและตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นชงจู (Chong Joo) ชิงเซ็งเฮ็ง (Ching Seng Heng) ซีเซ็ง (Chee Seng)^{*1} ฯลฯ การที่พ่อค้าและนายทุนจีนต่าง ๆ ดำเนินธุรกิจยางพาราเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบโดยตรงต่อกิจการยางพาราของนายทุนจีนที่ดำเนินธุรกิจยางพาราอยู่ก่อนแล้ว เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้กลายเป็นคู่แข่งสำคัญในการค้ายางพาราในมลายา

การมีคู่แข่งในกิจการยางพาราเพิ่มขึ้นนับเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่มีต่อการขยายกิจการยางพาราในมลายาของต้นกาก็ เนื่องจากพ่อค้าและนายทุนเหล่านี้มักเข้าไปตั้งโรงงานแปรรูปยางพารากระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ที่มีการทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ เช่น ในรัฐยะโฮร์ เป็นต้น ทำให้เกิดการแย่งชิงพื้นที่การตลาดและลูกค้าซึ่งเป็นผู้ผลิตยางพารา รวมถึงพ่อค้าและนายทุนรายย่อยในท้องถิ่นนั้นๆ

นอกจากนี้การที่คณะผู้ร่วมงานในบริษัทต้นกาก็หลายรายแยกตัวออกไปดำเนินธุรกิจในการกิจการยางพาราของตนเอง เช่น ต้นลากซาย ซึ่งเป็นหลานชายของต้นกาก็ ได้ร่วมมือกับต้นบุนควัก (Tan Boon Khak) แยกตัวออกไปก่อตั้งบริษัทเอ็กโฮ (Aik Ho & Co.) ในค.ศ.1924 โลเกียกซวี (Lau Geok Swee) ได้แยกตัวออกไปก่อตั้งบริษัทเทียนนามรับเบอร์มิล (Tiong Nam Co. Rubber Mill) ในค.ศ.1925 และลีกองเซียน บุตรเขยของต้นกาก็ ได้แยกตัวออกไปก่อตั้งบริษัทลีรับเบอร์ (Lee Rubber Co.) ในค.ศ.1927² ส่งผลให้กิจการยางพาราของต้นกาก็ขาดผู้ร่วมงานที่มีความสามารถและความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการองค์กร อีกทั้งยังขาดกำลังสำคัญในการช่วยบริหารและขยายกิจการยางพาราออกสู่พื้นที่ต่างๆในมลายา บริษัทต้นกาก็จึงประสบปัญหาอย่างหนัก ด้วยเหตุ

* ต่อมาในต้นทศวรรษ 1930 นายทุนจีนเหล่านี้ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจยางพาราของพวกเขาหยุดชะงักลงเช่นเดียวกับกิจการยางพาราของต้นกาก็

¹ C. F. Yong. (1987). *op. cit.* p. 75.

² *Ibid.* pp. 73-74.

นี้ต้นงาก็จึงต้องฝึกฝนคณะทำงานชุดใหม่แทนกลุ่มบุคคลดังกล่าวที่มีฝีมือ แต่ก็ต้องใช้ระยะเวลา

อนึ่งการตั้งบริษัทยางพาราของสิงคโปร์และต้นยางในเขตพื้นที่ต่าง ๆ ที่บริษัทต้นงาก็ดำเนินกิจการ ทำให้เกิดการแย่งชิงพื้นที่และลูกค้ายางพาราซึ่งเคยทำการค้ายางพารา ระหว่างกัน กล่าวคือ บริษัทรีบบเบอร์และบริษัทเอ็กโฮต่างก็แข่งขันในการค้ายางพารา โดยการดึงลูกค้ายางพาราจากบริษัทต้นงาก็เพื่อเป็นลูกค้าใหม่ในบริษัทตน นอกจากนี้บริษัทเอ็กโฮยังสามารถพัฒนาบทบาทในการค้ายางพาราจนกลายเป็นบริษัทส่งออกยางพาราที่สำคัญและรายใหญ่ที่สุดในมลายาในช่วงปลายทศวรรษ 1930¹ ด้วยเหตุนี้บริษัทต้นงาก็ซึ่งเคยครอบครองส่วนแบ่งในการส่งออกยางพาราจำนวนมากจึงได้รับผลกระทบตามมา

การที่กิจการยางพาราของต้นงาก็มีคู่แข่งทางธุรกิจเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่เคยร่วมงานกับต้นงาก็หรือพ่อค้าและนายทุนจีนในมลายารายอื่น ๆ ล้วนส่งผลกระทบต่อกิจการยางพาราของเขามาก จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการขยายกิจการยางพาราในมลายาของต้นงาก็

4.2 การนำเข้าสินค้ายางพาราของประเทศญี่ปุ่นในมลายา

ตั้งแต่ทศวรรษ 1920 ถึงทศวรรษ 1930 บริษัทยางพาราจากประเทศญี่ปุ่นได้ขยายทำการตลาดสินค้ายางพาราในมลายาอย่างมาก ประกอบกับมลายาก็นำเข้าสินค้ายางพาราจากประเทศญี่ปุ่นในปริมาณที่สูง ทั้งที่มลายาเป็นแหล่งผลิตสินค้ายางพารารายใหญ่ในเอเชีย ปริมาณการนำเข้าสินค้ายางพาราของประเทศญี่ปุ่นในค.ศ.1934 เช่น รองเท้ายาง ยางในรถยนต์ และล้อรถจักรยานยนต์ มีจำนวนมากถึงร้อยละ 85.2 78.4 และ 58.8 ตามลำดับ² การที่ประเทศญี่ปุ่นบุกทำการตลาดสินค้ายางพาราในมลายาจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อธุรกิจยางพาราของนายทุนจีนที่ผลิตสินค้ายางพาราดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราของต้นงาก็ได้รับผลกระทบจากการนำเข้าสินค้ายางพาราของประเทศญี่ปุ่นโดยตรง เนื่องจากผู้บริโภคนำเข้าต่าง ๆ เช่น รองเท้ายาง ยางล้อรถจักรยานยนต์ ฯลฯ มีตัวเลือกในการซื้อสินค้ายางพาราเพิ่มขึ้น

¹ Sikko Visscher. (2007). *op. cit.* p. 84.

² Rajeswary Ampalavanar Brown. (1994). *op. cit.* p. 111.

นอกจากนี้บริษัทยางพาราของประเทศญี่ปุ่นยังใช้กลยุทธ์สำคัญในการจำหน่ายสินค้ายางพาราในมลายา กล่าวคือ ใช้วิธีการจำหน่ายสินค้ายางพาราในราคาถูกลงกว่าสินค้าของต้นงาก็ เช่น บริษัทยางพาราของประเทศญี่ปุ่นจำหน่ายรองเท้ายางในราคาคู่ละ 30-35 เซนต์มลายา ในขณะที่บริษัทต้นงาก็จำหน่ายในราคาคู่ละ 65 เซนต์มลายา¹ ส่วนยางล้อรถจักรยานยนต์ บริษัทยางพาราของประเทศญี่ปุ่นจำหน่ายในราคาเส้นละ 40 เซนต์มลายา และบริษัทต้นงาก็จำหน่ายในราคาที่สูงกว่าคือเส้นละ 45 เซนต์มลายา² เป็นต้น การที่บริษัทยางพาราของประเทศญี่ปุ่นใช้วิธีตัดราคาสินค้ายางพาราของบริษัทต้นงาก็ มีผลให้ผู้บริโภคในมลายานิยมซื้อสินค้ายางพาราของประเทศญี่ปุ่นมากกว่า จึงส่งผลกระทบต่อกิจการการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราและธุรกิจขายปลีกสินค้ายางพาราของต้นงาก็อ่างมาก

อย่างไรก็ดีต้นงาก็ไม่สามารถลดราคาสินค้ายางพาราของตนให้มีราคาเทียบเท่าหรือถูกกว่าสินค้าของประเทศญี่ปุ่นได้ เนื่องจากมีต้นทุนในการผลิตค่อนข้างสูง อีกทั้งถ้าลดราคาก็จะทำให้สินค้าของตนลดคุณภาพลงตามราคา แต่ต้นงาก็ต้องการรักษาคุณภาพสินค้าของตนให้มีมาตรฐานตามนโยบายของบริษัท ดังนั้นบริษัทยางพาราของประเทศญี่ปุ่นจึงกลายเป็นคู่แข่งที่สำคัญกับกิจการยางพาราของต้นงาก็ และนับเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญอีกประการหนึ่งที่ต้นงาก็ต้องเผชิญในระยะดังกล่าว

4.3 วิฤตทางการเงินของบริษัทนายทุนจีนในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่

วิฤตเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ในค.ศ.1929-1931 ส่งผลกระทบต่อธุรกิจยางพาราทั่วโลกอย่างมาก เนื่องจากราคายางพาราในตลาดโลกตกต่ำลงอย่างรวดเร็ว จากราคายางพาราปอนด์ละ 4 ชิลลิง 8 เพนนี ในค.ศ.1925 เหลือเพียงราคาปอนด์ละ 1 ชิลลิง 1 เพนนี และ 3 เพนนี ในค.ศ.1929 และ 1932 ตามลำดับ³ ผลพวงของราคายางพาราที่ตกต่ำดังกล่าวทำให้กิจการยางพาราของนายทุนจีนในมลายาจำนวนมากประสบปัญหาขาดทุน เนื่องจากการเก็งราคาที่มีผิดพลาดจึงทำให้ต้องจำหน่ายยางพาราที่ค้างสต็อกในราคาต่ำกว่าทุนที่รับซื้อ

¹Denis Koh Soo Jin; and Tanaka Kyoko. (1984, March). Japanese Competition in the Trade of Malaya in the 1930s. **Southeast Asian Studies**. 21(4): 379.

²Ibid. p. 377.

³Andrew Mcfadyean, ed. (1944). **The History of Rubber Regulation 1934-43**. p. 239. (citing John H. Drabble. (1991). **Malayan Rubber : The Interwar Years**. p. 306.)

กิจการยางพาราของตันกาก็ได้รับผลกระทบจากวิกฤตดังกล่าวเช่นกัน เนื่องจากประเทศคู่ค้าของบริษัทตันกาก็ต่างลดกำลังการสั่งซื้อสินค้ายางพาราจากบริษัทของเขา ทำให้สินค้ายางพาราของบริษัทตันกาก็ตกค้างในสต็อกจำนวนมาก อีกทั้งโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราของบริษัทตันกาก็ยังผลิตรองเท้ายางออกจำหน่ายเกินความต้องการของตลาด¹ ทำให้ต้องจำหน่ายรองเท้ายางพาราในราคาถูกลงกว่าเดิมอย่างมาก จากราคาคู่ละ 1 เหรียญมลายา ในค.ศ.1928 เหลือเพียงราคาคู่ละ 20 เซนต์มลายา² ดังนั้นบริษัทตันกาก็จึงประสบวิกฤตทางการเงินอย่างหนัก ตันกาก็จึงขอรับความช่วยเหลือทางการเงินจากธนาคารต่างๆทั้งในและต่างประเทศ แต่มูลค่าหนี้สินที่มีอยู่เดิมจำนวนมากที่ใช้ในการลงทุนขยายกิจการยางพาราในปลายทศวรรษ 1920 ที่มีจำนวนมากกว่า 9.93 ล้านเหรียญมลายา³ ทำให้ตันกาก็ไม่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากธนาคารเท่าไรนัก* ด้วยเหตุนี้ตันกาก็จึงจดทะเบียนบริษัทตันกาก็เป็น “บริษัทตันกาก็จำกัด” (Tan Kah Kee Co. Ltd.) ในค.ศ.1931 เพื่อระดมเงินทุนสำหรับใช้ในการบริหารกิจการยางพาราของตนให้ดำรงอยู่ได้ โดยตันกาก็เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่จำนวนร้อยละ 95 ส่วนอีกร้อยละ 5 ตันเค็งเฮียน น้องชายของเขาเป็นผู้ร่วมถือหุ้น⁴

อย่างไรก็ตามปัญหาทางการเงินที่รุมเร้าบริษัทตันกาก็ในค.ศ.1929-1931 ประกอบกับหนี้สินที่เกิดจากการกู้ยืมเงินจากธนาคารหลายแห่งทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำไปลงทุนขยายกิจการยางพาราในระแวกดังกล่าว ทำให้กิจการยางพาราของตันกาก็ประสบปัญหาขาดทุนและมีหนี้สินพอกพูนขึ้น ส่งผลให้เขาตัดสินใจปิดโรงงานแปรรูปยางพาราและโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารา รวมถึงร้านค้าจำหน่ายสินค้าขายปลีกสาขาต่างๆในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1934 และในเดือนเมษายนของปีเดียวกัน ตันกาก็ได้ยุติการดำเนินธุรกิจในการยางพาราทั้งหมด⁵ การยุติดำเนินธุรกิจยางพาราของตันกาก็นับเป็นผลพวงที่เกิดจากปัญหาทางการเงิน ซึ่งตันกาก็ไม่สามารถบริหารจัดการให้บริษัทของตนผ่านพ้นวิกฤตไปได้

¹W. G. Huff. (1994). *op. cit.* p. 227.

²C. F. Yong. (1987). *op. cit.* p. 75.

³*Ibid.* p. 64.

* ระยะเวลาดังกล่าวธนาคารเงินพาณิชย์ (CCB) ซึ่งตันกาก็เป็นหนึ่งในผู้ร่วมก่อตั้งก็ประสบปัญหาทางการเงินเช่นกัน ทำให้เขาไม่สามารถขอรับความช่วยเหลือทางการเงินจากธนาคารแห่งนี้ได้

⁴W. G. Huff. (1994). *loc. cit.*

⁵C. F. Yong. (1987). *op. cit.* p. 69.

อึ้งตันกาก็ได้นำเงินจำนวนมากกว่า 10 ล้านเหรียญมลายา ไปใช้ในการบริจาคสร้างโรงเรียนและมหาวิทยาลัยหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยเซี่ยเหมิน (Xiamen University) และโรงเรียนจีเหมย (Jimei) ในประเทศจีน โรงเรียนเทาหนัน (Tao Nan) โรงเรียนอายทง (Ai Tong) และโรงเรียนหญิงซุงฟูก (Chung Fook Girls) ในสิงคโปร์¹ เพื่อต้องการส่งเสริมการศึกษาให้กับประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว และด้วยสำนึกของความเป็นจีนที่ต้องการนำเงินที่ได้จากการดำเนินธุรกิจกลับไปพัฒนาประเทศแผ่นดินเกิด อีกทั้งยังให้เงินทุนสนับสนุนพรรคก๊กมินตั๋ง (Kuomintang) และพรรคคอมมิวนิสต์จีน (Chinese Communist Party) ในประเทศจีนจำนวนมาก* จึงเป็นสาเหตุประการสำคัญที่ทำให้สภาพคล่องทางการเงินในการบริหารและจัดการกิจการยางพาราของเขาอยู่ในภาวะฝืดเคือง เนื่องจากต้องนำเงินจำนวนมากไปใช้ในกิจกรรมดังกล่าว

วิกฤตทางการเงินของบริษัทตันกาก็จำกัดส่งผลกระทบต่อกิจการยางพาราของตันกาก็อย่างมาก จนเป็นสาเหตุประการสำคัญที่ทำให้เขาต้องยุติการดำเนินธุรกิจยางพารา และนำไปสู่การถ่ายโอนกิจการยางพาราของตนทั้งหมดให้ลีกงเซี่ยนและตันลากชาย บุตรเขยและหลานชายของตน ในรูปแบบต่างๆไม่ว่าจะเป็นการให้เช่าโรงงานแปรรูปยางพารา** และขายสวนยางพาราขนาดใหญ่ รวมถึงขายหุ้นของบริษัทตันกาก็จำกัดให้กับบุคคลทั้งสอง² เป็นต้น นอกจากนี้บริษัทตันกาก็จำกัดยังได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นบริษัทลีรับเบอร์ (Lee Rubber Bhd.) โดยมีลีกงเซี่ยนเป็นผู้บริหารงานคนสำคัญ

¹Tan Kah Kee. (2009). (Online).

*ในระยะแรกตันกาก็บริจาคเงินเพื่อช่วยเหลือพรรคก๊กมินตั๋ง แต่ต่อมาได้เปลี่ยนไปให้การสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์จีนจำนวนมากเพื่อต่อต้านการรุกรานกองทัพญี่ปุ่นในประเทศจีน กระทั่งได้รับสมญานามจากสื่อมวลชนตะวันตกว่าเป็น “ผู้ประกอบการธุรกิจแดง” (Red Entrepreneur) (กวาดล ทรงประเสริฐ. (2545). **THE OVERSEAS CHINESE : ลอดลายมังกรโพ้นทะเล**. หน้า 127.) อย่างไรก็ตามผู้วิจัยยังไม่พบข้อมูลว่าตันกาก็ให้เงินสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์จีนในมลายาขณะนั้นหรือไม่และมากน้อยเพียงใด

อึ้งตันกาก็บริจาคเงินเพื่อสร้างโรงเรียนและมหาวิทยาลัยหลายแห่ง รวมถึงให้เงินทุนสนับสนุนพรรคก๊กมินตั๋ง นอกจากจะเกิดจากสำนึกของความเป็นจีนแล้ว ยังเป็นการผูกสัมพันธ์กับพรรคการเมืองในประเทศจีนเพื่อหวังผลทางธุรกิจ เนื่องจากการที่เขาเป็นผู้สนับสนุนเงินทุนรายใหญ่ของพรรคก๊กมินตั๋งเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ว่าเขาเป็นผู้ใจบุญและรักประเทศแผ่นดินเกิดของตน ส่งผลให้ประชาชนต่างๆเกิดความเชื่อมั่นและเชื่อถือในตัวตันกาก็และธุรกิจของเขา ทว่าต่อมาเมื่อตันกาก็เปลี่ยนไปให้เงินทุนสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์จีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังการปฏิวัติจีน (Chinese Revolution) ในค.ศ.1949 เป็นการกระทำที่แสดงให้เห็นว่านักธุรกิจจีนโพ้นทะเลผู้นี้ต้องการสานสัมพันธ์กับผู้นำพรรคการเมืองในประเทศแผ่นดินเกิดที่มีบทบาทระดับโลกเพื่อเอื้อต่อการดำเนินธุรกิจต่างๆของเขาทั้งในประเทศจีนและมลายา

** ในทศวรรษ 1930 บริษัทลีรับเบอร์ของลีกงเซี่ยนและบริษัทเอ็กโฮของตันลากชายได้เช่าโรงงานแปรรูปยางพาราหลายแห่งจากตันกาก็

²C. F. Yong. (1987). **op. cit.** p. 70.

ภาพประกอบ 34 ตันกาก็กับคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์จีน
 (ณ เมืองปักกิ่ง ประเทศจีน เมื่อวันที่ 19 กันยายน ค.ศ.1949 :
 แถวหน้านับจากซ้าย คนที่สี่ เหมาเจ๋อตง (Mao Ze Dong) , คนที่เจ็ด ตันกาก็)

ภาพประกอบ 35 โจวเินไหล (Zhou En Lai) นายกรัฐมนตรีประเทศจีน ร่วมเคารพศพตันกาก็
 เมื่อวันที่ 12 กันยายน ค.ศ.1961 ณ เมืองปักกิ่ง ประเทศจีน

ที่มา: C. F. Yong. (1987). **Tan Kah-Kee : The Making of an Overseas Chinese Legend.**

Unpaged.

วิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ในค.ศ.1929-1931 ส่งผลให้นายทุนจีนในมลายาจำนวนมากประสบปัญหาขาดทุนจนต้องยุติการดำเนินธุรกิจยางพาราลง ทว่ากิจการยางพาราของลี้กงเซียนกลับมิได้รับผลกระทบเท่าไรนัก เนื่องจากเมื่อเทียบกับกิจการยางพาราของนายทุนจีนรายอื่นๆ กิจการยางพาราของเขามีขนาดเล็กเพราะเพิ่งก่อร่างสร้างตัวได้ไม่นาน ลี้กงเซียนจึงไม่มียางพาราอยู่ในมือมากนัก ต่างจากนายทุนจีนรายใหญ่อื่นๆ ที่มียางพาราในสต็อกจำนวนมาก เมื่อราคายางพาราตกต่ำลงอย่างรวดเร็ว นายทุนจีนรายใหญ่เหล่านั้นก็ไม่สามารถจำหน่ายยางพาราและสินค้ายางพาราได้ทันเวลาที่ ประกอบกับการคาดการณ์ที่ผิดพลาด จึงทำให้ต้องจำหน่ายยางพาราและสินค้ายางพาราในราคาต่ำกว่าต้นทุน กระทั่งประสบปัญหาขาดทุนอย่างหนัก จากวิกฤตดังกล่าวนี้เองทำให้ลี้กงเซียนรีบกว้านซื้อกิจการยางพารา ตลอดจนยางพาราที่ตกค้างในคลังสินค้าของนายทุนจีนต่างๆ ที่ประสบปัญหาขาดทุน และกักตุนสินค้ายางพาราเหล่านั้นไว้รอจนกระทั่งสถานการณ์ยางพาราเริ่มดีขึ้นจึงนำออกจำหน่าย ส่งผลให้เขาได้รับกำไรอย่างมากจากการลงทุนดำเนินการดังกล่าว

4.4 วิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 ในมลายา

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อกองทัพญี่ปุ่นบุกยึดครองดินแดนต่างๆ ในมลายา กิจการยางพาราของนายทุนจีนได้รับความเสียหายอย่างมาก เนื่องจากการบุกทำลายของกองทัพญี่ปุ่น นอกจากนี้ธุรกิจยางพาราในมลายาก็ตกอยู่ในภาวะชะงักงัน เนื่องจากไม่สามารถซื้อขายยางพาราได้ตามปกติ วิกฤตการณ์ดังกล่าวจึงเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการค้ายางพาราของนายทุนจีนในมลายา

การดำเนินธุรกิจยางพาราของลี้กงเซียนในระยะเวลาดังกล่าวก็ได้รับผลกระทบอย่างมาก เนื่องจากกิจการยางพาราของลี้กงเซียนได้รับความเสียหายจากการบุกทำลายของกองทัพญี่ปุ่น ทำให้การดำเนินงานในกิจการยางพาราต่างๆ ของเขาต้องหยุดชะงักและปิดตัวลงชั่วคราว บริษัทลิรับเบอร์จำกัดของลี้กงเซียนจึงสูญเสียรายได้จำนวนมาก นอกจากนี้เขายังได้เดินทางไปอาศัยอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา^{*1} เนื่องจากเกรงกลัวภัยอันตรายจากภาวะสงครามในระยะเวลาดังกล่าว ต่อมาเมื่อเหตุการณ์จลาจลจากภาวะสงครามยุติลง ลี้กงเซียนได้เดินทางกลับจากประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อปรับปรุงกิจการยางพาราที่ได้รับความเสียหายอันเกิดจากภัยสงครามให้คงสภาพ

* ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ลี้กงเซียนหลบหนีการตามล่าของกองทัพญี่ปุ่นไปอาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากกองทัพญี่ปุ่นเห็นว่าเขามีความเกี่ยวข้องกับตนกาก็ ในฐานะที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือพรรคคอมมิวนิสต์จีน ซึ่งถือเป็นศัตรูคนสำคัญของประเทศญี่ปุ่น ในขณะที่ตนกาก็หลบหนีกองทัพญี่ปุ่นไปอาศัยอยู่ในชวา

¹ C. M. Turnbull. (1977). **A History of Singapore 1819-1975.** p. 194.

เป็นปกติ โดยลี้กงเซียนได้กู้ยืมเงินจากธนาคารต่างๆทั้งในและต่างประเทศจำนวนมากเพื่อใช้ในการดำเนินงานดังกล่าว¹ พร้อมกับขยายกิจการยางพาราของบริษัทตนให้แผ่ขยายและครอบคลุมพื้นที่ต่างๆทั่วมลายา

แม้ว่าวิกฤตการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นทำให้กิจการยางพาราของลี้กงเซียนได้รับความเสียหายอย่างมาก แต่เมื่อเหตุการณ์เลวร้ายผ่านพ้นไป ลี้กงเซียนสามารถฟื้นวิกฤตให้เป็นโอกาสอันดีในการปรับปรุงกิจการยางพาราของตนให้ดีขึ้นตามลำดับ นับเป็นความสามารถอันโดดเด่นของลี้กงเซียนที่นำพากิจการยางพาราของตนผ่านพ้นวิกฤตไปได้ และการที่ลี้กงเซียนดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงของธนาคารจีนโพ้นทะเล (OCBC) ทำให้เขาสามารถใช้เครดิตในการกู้ยืมเงินจำนวนมากไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากิจการยางพาราของตนให้ดำรงอยู่ได้หลังเกิดวิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2

ปัญหาและอุปสรรคต่างๆต่อการขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีนดังกล่าว แม้ว่าจะส่งผลกระทบต่อกิจการยางพาราของนายทุนจีนจำนวนหนึ่งอย่างมาก แต่ก็ยังเป็นบทเรียนที่มีค่าและสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจยางพาราของนายทุนจีนรุ่นต่อๆมา เนื่องจากนายทุนจีนรุ่นหลังสามารถใช้เป็นแบบอย่างและเรียนรู้จากสิ่งที่เกิดขึ้นกับนายทุนจีนรุ่นก่อนหน้า เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง รวมถึงประยุกต์ใช้ในธุรกิจหรือองค์กรของตนให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพได้

5. บทบาทนายทุนจีนในการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา

การศึกษาบทบาทนายทุนจีนในการดำเนินธุรกิจยางพาราในส่วนนี้เน้นพิจารณาบทบาทของต้นกาก็และลี้กงเซียนเป็นหลัก ซึ่งบุคคลทั้งสองเป็นนายทุนจีนรายใหญ่ที่มีบทบาทสำคัญในฐานะผู้นำการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา

5.1 ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาทนายทุนจีนในการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา

การผสมความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ การที่นายทุนจีนผสมความร่วมมือกับองค์กรต่างๆที่ก่อตั้งในมลายา ทั้งองค์กรทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้นายทุนจีนมีบทบาทในการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา องค์กรดังกล่าวได้แก่ องค์กรที่ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวมกลุ่มด้านเชื้อชาติ เช่น สมาคมจีนฮกเกี้ยน (Hokkien Pang) สมาคมจีนแต้จิ๋ว (Teochiu Pang) ฯลฯ และองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เน้นความร่วมมือด้านการค้า เช่น หอการค้าจีนแห่งสิงคโปร์ (The Singapore Chinese Chamber of Commerce) สมาคมการค้า

¹ Lee Kong Chian. (2009). (Online).

ยางพาราแห่งสิงคโปร์ (The Rubber Trade Association of Singapore) สมาคมพ่อค้ายางพาราชาวจีนแห่งสิงคโปร์* (The Singapore Chinese Rubber Dealer's Association) สมาคมผู้ประกอบการโรงงานยางพาราแห่งสิงคโปร์** (The Singapore Rubber Millers' Association) ฯลฯ

นายทุนจีนที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาได้ประสานความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ เพื่อขยายเครือข่ายการค้ายางพารา รวมทั้งปกป้องและรักษาผลประโยชน์ภายในกลุ่มการค้าของตนอย่างเหนียวแน่น การรวมตัวในการก่อตั้งสมาคมดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงบทบาทและความสัมพันธ์ของนายทุนจีนที่สามารถผนึกกำลังร่วมกัน เพื่อใช้เป็นอำนาจต่อรองในการค้ายางพาราในมลายา

ต้นกาก็และลิกองเซียนเป็นนายทุนจีนผู้มีบทบาทสำคัญและโดดเด่นในการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา ทั้งการเป็นผู้ผลิต ผู้แปรรูป ผู้ส่งออก และผู้ค้ายางพาราทุกชนิด การดำเนินธุรกิจยางพาราของบุคคลทั้งสองไม่สามารถดำเนินอยู่ได้เพียงลำพัง หากแต่ยังต้องประสานความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ เพื่อเสริมสร้างบทบาทและเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจยางพาราของกลุ่มตน การที่ต้นกาก็และลิกองเซียนเป็นสมาชิกและมีบทบาทสำคัญในองค์กรต่างๆ ทำให้พวกเขาใช้ประโยชน์ดังกล่าวเอื้อต่อการดำเนินธุรกิจยางพาราและการค้ายางพาราในมลายา องค์กรที่นายทุนจีนทั้งสองมีบทบาทสำคัญ ได้แก่ สมาคมจีนฮกเกี้ยน หอการค้าจีนแห่งสิงคโปร์ และสมาคมการค้ายางพาราแห่งสิงคโปร์

---

* ก่อตั้งในค.ศ.1919 โดยมีพ่อค้ายางพาราชาวจีนฮกเกี้ยนในสิงคโปร์เป็นผู้ก่อตั้ง

** ก่อตั้งในค.ศ.1926 โดยมีพ่อค้าและนายทุนจีนที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในสิงคโปร์เป็นผู้ก่อตั้ง

1. สมาคมจีนฮกเกี้ยน

ฮกเกี้ยน* เป็นกลุ่มชาวจีนเชื้อสายหนึ่งที่อาศัยอยู่ในมณฑลฝูเจี้ยน ประเทศจีน ในคริสต์ศตวรรษ 19 ชาวจีนฮกเกี้ยนจำนวนมากอพยพจากประเทศจีนเข้าไปตั้งหลักแหล่งในมลายา และเป็นกลุ่มชาวจีนที่อาศัยในมลายามากที่สุด โดยส่วนใหญ่นิยมประกอบอาชีพทำการเกษตร ในต้นทศวรรษ 1900 ชาวจีนฮกเกี้ยนรวมตัวกันจัดตั้งสมาคมจีนฮกเกี้ยนขึ้น เพื่อประสานความร่วมมือด้านต่างๆระหว่างกันในกลุ่มชาวจีนที่มีเชื้อสายฮกเกี้ยน การที่ชาวจีนฮกเกี้ยนเป็นกลุ่มชาวจีนที่อาศัยในมลายามากที่สุดทำให้ชาวจีนกลุ่มนี้มีบทบาทในกิจกรรมทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในมลายาอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทการค้าขายพาราในมลายา¹ ซึ่งมีสมาชิกในตระกูลตัน คือ ตันกาก็ และตระกูลลี คือ ลีกองเซียน เป็นผู้มืบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจ พารา²

* ฮกเกี้ยนเป็นกลุ่มชาวจีนที่อาศัยในมลายามากเป็นอันดับหนึ่ง เห็นได้จากตารางแสดงจำนวนชาวจีนเชื้อสายต่างๆที่อาศัยในมลายา ดังนี้

ตาราง 13 จำนวนชาวจีนเชื้อสายต่างๆที่อาศัยในมลายา (ค.ศ.1921 และ 1931)

กลุ่มชาวจีน	ค.ศ.1921	ค.ศ.1931
ฮกเกี้ยน (Hokkien)	380,656	540,736
กวางตุ้ง (Cantonese)	332,307	418,298
แคะ (Hakka)	218,139	318,739
แต้จิ๋ว (Teochiu)	130,231	209,004
ไหหลำ (Hailam)	68,393	97,894
ฮกจิ๋ว (Hokchiu)	13,821	31,971
อื่นๆ	31,230	92,750
รวม	1,174,777	1,709,392

ที่มา: ปรับปรุงจาก Victor Purcell. (1967). **The Chinese in Malaya**. APPENDIX V.

¹ Sikko Visscher. (2007). **op. cit.** p. 18.

² Janet T. Landa. (1983). The Political Economy of the Ethnically Homogeneous Chinese Middleman Group in Southeast Asia : Ethnicity and Entrepreneurship in a Plural Society. In **The Chinese in Southeast Asia : Volume 1 Ethnicity and Activity**. p. 89.

ตันกาก็และลีกองเขียนเป็นหนึ่งในสมาชิกของสมาคมจีนฮกเกี้ยน บุคคลทั้งสองใช้ประโยชน์จากการเป็นสมาชิกในองค์กรนี้ผสานผลประโยชน์และความร่วมมือกับนายทุนจีนที่มีเชื้อสายกลุ่มเดียวกับตน เพื่อเอื้อต่อการขยายกิจการและการค้าทางพาราในมลายา ทำให้การผสานความร่วมมือในการดำเนินธุรกิจทางพารากับนายทุนจีนต่าง ๆ ง่ายขึ้น ดังเช่นกรณีของตันกาก็ที่ติดต่อขอซื้อเมล็ดพันธุ์ยางพาราจากตันเซย์น นายทุนจีนที่มีเชื้อสายฮกเกี้ยน ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มปลูกยางพาราอย่างจริงจังคนแรกในมลายา รวมถึงการขอรับคำแนะนำจากตันเซย์นที่เกี่ยวกับการลงทุนทำสวนยางพาราในมลายา เห็นได้ว่าตันกาก็ใช้ความสัมพันธ์ที่มีเชื้อสายกลุ่มเดียวกับตันเซย์นในการแสวงหาโอกาสการลงทุนทำสวนยางพารา เพื่อให้ตนได้รับผลประโยชน์มากที่สุด นอกจากนี้จากบทบาทในการเป็นผู้นำของสมาคมจีนฮกเกี้ยน ทำให้ตันกาก็มีอำนาจในการติดต่อประสานงานกับชาวจีนฮกเกี้ยนในประเทศจีน เพื่อนำแรงงานชาวจีนไปเป็นแรงงานในกิจการยางพาราของตนในมลายา

2. หอการค้าจีนแห่งสิงคโปร์

หอการค้าจีนแห่งสิงคโปร์ก่อตั้งเมื่อค.ศ.1906 มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนส่งเสริมและผสานความร่วมมือทางการค้าของชาวจีนโพ้นทะเลในสิงคโปร์¹ องค์กรแห่งนี้เป็นแหล่งรวมตัวของพ่อค้าและนายทุนชาวจีนในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่ดำเนินธุรกิจสิงคโปร์ รวมถึงนายทุนที่ดำเนินธุรกิจทางพารา สมาชิกผู้ก่อตั้งส่วนใหญ่ประกอบด้วยชาวจีนที่มีเชื้อสายฮกเกี้ยน ตันกาก็เป็นหนึ่งในผู้ร่วมก่อตั้งและเป็นสมาชิกคนสำคัญที่มีบทบาทในองค์กรแห่งนี้ เพียงแต่เขามีได้รับตำแหน่งใดๆ ในองค์กร

บทบาทของตันกาก็ในหอการค้าจีนแห่งสิงคโปร์เห็นได้จากการเคลื่อนไหวในการผลักดันให้ลีกองเขียนและตันลากซาย บุตรเขยและหลานของตน ได้รับเลือกเป็นประธานหอการค้าจีนแห่งสิงคโปร์ จนในที่สุดลีกองเขียนได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานหอการค้าจีนแห่งสิงคโปร์ถึง 2 สมัย คือ สมัยแรก เมื่อค.ศ.1939-1941 และสมัยที่สอง เมื่อค.ศ.1946-1947 ส่วนตันลากซายได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งรองประธานหอการค้าจีนแห่งสิงคโปร์ ในค.ศ.1941-1946 และดำรงตำแหน่งประธานหอการค้าจีนแห่งสิงคโปร์ ในค.ศ.1950-1952² โดยได้รับแรงสนับสนุนจากกลุ่มสมาชิกที่มีเชื้อสายฮกเกี้ยน³

¹ C. F. Yong. (1968, September). A Preliminary Study of Chinese Leadership in Singapore, 1900-1941. *Journal of Southeast Asian History*. 9(2): 271-272.

² Sikko Visscher. (2007). *op. cit.* p. 317.

³ C. F. Yong. (1987). *op. cit.* p. 151.

การดำรงตำแหน่งประธานหอการค้าจีนแห่งสิงคโปร์ของลีกองเซียนจึงเอื้อประโยชน์ต่อเครือข่ายการค้าและกิจการยางพาราของตน รวมถึงกิจการอื่นๆที่เขาดำเนินธุรกิจในมลายา เช่น กิจการลับปะรดและธุรกิจธนาคาร เป็นต้น

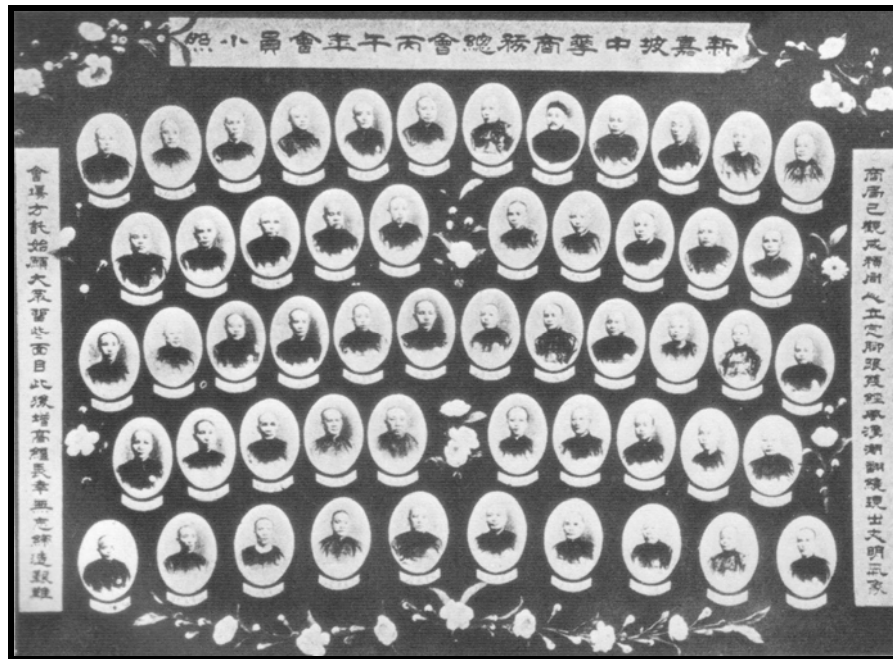
3. สมาคมการค้ายางพาราแห่งสิงคโปร์

สมาคมการค้ายางพาราแห่งสิงคโปร์เป็นองค์กรที่ผสมความร่วมมือระหว่างผู้ค้ายางพาราและเอื้อประโยชน์ต่อกันในการค้ายางพาราในมลายา ก่อตั้งโดยกลุ่มพ่อค้าและนายทุนที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา ในต้นทศวรรษ 1940 ลีกองเซียนได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมการค้ายางพาราแห่งสิงคโปร์¹ การมีบทบาทสำคัญของลีกองเซียนในองค์กรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการค้ายางพาราในมลายา ทำให้เขาสามารถขยายเครือข่ายธุรกิจการค้ายางพาราในมลายาได้อย่างกว้างขวาง และใช้ตำแหน่งดังกล่าวเป็นช่องทางสำคัญในการเอื้อผลประโยชน์ต่อเครือข่ายการค้ายางพาราของตน อีกทั้งยังใช้เป็นอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจที่สำคัญกับรัฐบาลมลายา ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดราคายางพาราและโควตาการส่งออกหรือนำเข้ายางพาราให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มตน

อนึ่งการดำรงตำแหน่งนายกสมาคมการค้ายางพาราแห่งสิงคโปร์และประธานหอการค้าจีนแห่งสิงคโปร์ของลีกองเซียน ทำให้เขามีเครดิตในการกู้ยืมเงินจากธนาคารทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำไปพัฒนาและขยายอาณาจักรธุรกิจยางพาราของตนให้ครอบคลุมทั่วทั้งในมลายาและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การที่ตันกาก็และลีกองเซียนมีบทบาทสำคัญในสมาคมและองค์กรต่างๆ ทำให้พวกเขาสามารถใช้อิทธิพลจากตำแหน่งที่สำคัญนี้ ผสานความร่วมมือระหว่างกลุ่มหรือคณะของตนในองค์กรนั้นๆ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อกันหรือคณะของตน และสร้างความน่าเชื่อถือในการติดต่อเจรจาผลประโยชน์ทางธุรกิจในการยางพารา ทำให้ทั้งสองเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีอิทธิพลในธุรกิจการค้ายางพาราในมลายาอย่างมาก

¹Nor-Afidah Abd Rahman. (2005). *op. cit.* (Online).

ภาพประกอบ 36 คณะกรรมการหอการค้าจีนแห่งสิงคโปร์ ค.ศ.1906

ที่มา: Song Ong Siang. (1984). **One Hundred Year's History of the Chinese in Singapore.** p. 387.

ภาพประกอบ 37 คณะกรรมการหอการค้าจีนแห่งสิงคโปร์ ทศวรรษ 1930-1940 (แถวหน้านับจากซ้าย คนที่หกคือ ลีกองเซียน ประธานหอการค้าจีนแห่งสิงคโปร์)

ที่มา: **The legacy of Tan Kah Kee & Lee Kong Chain.** (2009). (Online).

5.2 บทบาทนายทุนจีนในการดำเนินธุรกิจยางพาราครบวงจร

การที่ต้นกาก็เป็นนายทุนจีนในมลายาคนแรกที่บุกเบิกดำเนินธุรกิจยางพาราครบวงจร ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การเป็นเจ้าของสวนยางพาราขนาดใหญ่ ผู้แปรรูปยางพาราและผลิตภัณฑ์ยางพารา ดำเนินธุรกิจค้าปลีก ตลอดจนเป็นผู้ส่งออกยางพารารายใหญ่ในมลายา ทำให้เขาเป็นผู้ทรงอิทธิพล และมีบทบาทสำคัญต่อวงการการค้ายางพาราในมลายาอย่างมาก ทั้งยังทำให้เขามีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการค้ายางพาราในกลุ่มเครือข่ายตน

นอกจากนี้การที่ต้นกาก็เป็นผู้นำในการแปรรูปยางพาราและผลิตภัณฑ์ยางพาราเป็นสินค้าประเภทต่าง ๆ เช่น รองเท้ายางและยางล้อรถ เป็นต้น ทำให้เขาได้รับการขนานนามว่า “เฮนรีฟอร์ดแห่งมลายา” (Henry Ford of Malaya)¹ เนื่องจากเป็นผู้ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในการแปรรูปยางพาราเป็นสินค้าหลากหลายชนิด อีกทั้งยังมีโรงงานยางพาราที่มีศักยภาพในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราได้อย่างมีคุณภาพ เห็นได้จากการเป็นเจ้าของสิทธิบัตรในการผลิตสินค้ายางพาราจำนวนมาก เช่น การคิดค้นและปรับปรุงการผลิตพื้นรองเท้ายางและยางในรถยนต์ให้มีประสิทธิภาพ เป็นต้น รวมทั้งยังได้รับการยกย่องจากประเทศอังกฤษว่าเป็นนักอุตสาหกรรมที่สำคัญที่สุดในมลายาในทศวรรษ 1920 ถึงต้นทศวรรษ 1930²

การเป็นผู้บุกเบิกดำเนินธุรกิจยางพาราของต้นกาก็ทุกรูปแบบจนประสบความสำเร็จ ทำให้พ่อค้า ผู้ประกอบการ และนายทุนจีนในมลายาจำนวนมากยึดเป็นแบบอย่าง และต่างลงทุนในกิจการยางพาราต่าง ๆ เช่นเดียวกับเขา ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ ตลอดจนถึงการก่อตั้งโรงงานแปรรูปยางพารา และบริษัทส่งออกยางพารา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดการตื่นตัวด้านการลงทุนและการแข่งขันในวงการการค้ายางพาราในมลายาอย่างกว้างขวาง

นอกจากนี้การแผ่ขยายอาณาจักรการค้ายางพาราของต้นกาก็ที่ครอบคลุมทั้งในมลายา และทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยังทำให้เขาได้รับสมญานามว่า “ราชายางพาราแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” (Rubber King of Southeast Asia)³

¹ Sikko Visscher. (2007). *op. cit.* p. 30.

² C. F. Yong. (1987). *op. cit.* pp. 58-59.

³ Lynn Pan, ed. (1998). *op. cit.* p. 207.

5.3 บทบาทนายทุนจีนในการผูกขาดการค้ายางพาราในมลายา

การขยายเครือข่ายอาณาจักรธุรกิจยางพาราในมลายาจากรุ่นสู่รุ่น กล่าวคือ จากรุ่นต้นทากี้ ผู้บุกเบิกการค้ายางพาราอย่างครบวงจรและแผ่ขยายอาณาจักรธุรกิจยางพาราครอบคลุมทั่วมลายา สู่นลีกงเซียน บุตรเขย ผู้สานต่อเจตนารมณ์และสืบทอดการดำเนินธุรกิจยางพารา ทำให้กิจการยางพาราของทั้งสองภายใต้ชื่อบริษัทต้นทากี้จำกัดและบริษัทลีรับเบอร์จำกัด สามารถผงาดและมีอิทธิพลต่อวงการการค้ายางพาราในมลายาอย่างยิ่งใหญ่ รวมทั้งยังสามารถผูกขาดและควบคุมกลไกการค้ายางพาราทุกชนิด เนื่องจากอาณาจักรธุรกิจยางพาราของทั้งสองครอบคลุมทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ส่งผลให้ทั้งบริษัทต้นทากี้จำกัดและบริษัทลีรับเบอร์จำกัดเป็นบริษัทยางพาราชั้นนำในมลายาที่ดำเนินกิจการยางพาราครบวงจร

กลยุทธ์ในการผูกขาดการค้ายางพาราในมลายาของบริษัทต้นทากี้จำกัดและบริษัทลีรับเบอร์จำกัด ดำเนินการโดยตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทยางพาราของกลุ่มบริษัททั้งสองใกล้แหล่งปลูกยางพารา และเส้นทางคมนาคมสายสำคัญต่าง ๆ ทั้งทางถนนและทางรถไฟทั่วมลายา เป็นวิธีการดำเนินธุรกิจที่ต้องการเข้าถึงกลุ่มผู้ผลิตยางพาราและพ่อค้ายางพาราโดยตรง ทำให้เกษตรกรและพ่อค้ายางพาราสามารถจำหน่ายยางพาราให้กับบริษัททั้งสองได้สะดวก ทั้งยังช่วยลดต้นทุนให้แก่ผู้ค้ายางพาราในการขนส่งยางพาราไปจำหน่ายยังโรงงานและบริษัทยางพาราที่ตั้งอยู่ในเมืองใหญ่ แต่ในทางกลับกันการที่บริษัททั้งสองมีโรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทยางพาราใกล้กับแหล่งปลูกยางพาราทั่วมลายา ก็เป็นวิธีการกันหรือสกัดไม่ให้กลุ่มลูกค้าหรือผู้ค้ายางพาราจำหน่ายยางพาราให้กับโรงงานและบริษัทยางพารารายอื่นที่มีไซในเครือบริษัทของตน

วิธีการดังกล่าวถือเป็นลักษณะการผูกขาดการรับซื้อยางพาราจากผู้ผลิตยางพาราและพ่อค้ายางพาราในท้องถิ่นนั้น ๆ เนื่องจากผู้ผลิตยางพาราและพ่อค้ายางพาราในท้องถิ่นไม่มีตัวเลือกหรือมีตัวเลือกน้อยในการขายยางพาราให้กับโรงงานและบริษัทยางพารารายอื่น เพราะกลุ่มบริษัทต้นทากี้และลีรับเบอร์ตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทยางพาราจำนวนมากครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ในมลายา จึงทำให้ผู้ผลิตยางพาราและพ่อค้ายางพาราในท้องถิ่นต้องจำหน่ายยางพาราให้กับเครือข่ายของทั้งสองบริษัท ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับพื้นที่สวนยางพาราของตน

อย่างไรก็ดีบริษัทต้นทากี้จำกัดยังผูกขาดการจำหน่ายและส่งออกสินค้าแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารารายใหญ่ในมลายา เช่น รองเท้ายาง เป็นต้น โดยครอบครองส่วนแบ่งทางการตลาดในการจำหน่ายรองเท้ายางจำนวนมาก เห็นได้จากอัตราการผลิตในค.ศ.1923 ที่มีจำนวนมากถึง 7 ล้านคู่ต่อปี¹

¹W. G. Huff. (1994). *op. cit.* p. 226.

นอกจากนี้การดำเนินธุรกิจยางพาราครบวงจรของต้นงากีและลีกองเซียน ก็ทำให้กลุ่มบริษัทของบุคคลทั้งสองมีบทบาทในการควบคุมกลไกการค้ายางพาราในมลายาทุกชนิด ทั้งด้านการผลิต การแปรรูป การจำหน่าย และการส่งออกยังตลาดต่างประเทศ อีกทั้งยังมีอำนาจต่อรองกับภาครัฐในการกำหนดหรือเสนอราคาขายพาราและสินค้ายางพาราให้เป็นไปตามความพึงพอใจ และสอดคล้องกับความต้องการของเครือข่ายการค้ายางพาราในกลุ่มตน

บทบาทด้านการเป็นผู้บุกเบิกดำเนินธุรกิจยางพาราครบวงจรและการผูกขาดการค้ายางพาราในมลายาของต้นงากีและลีกองเซียน แสดงให้เห็นความสำคัญและศักยภาพในการดำเนินธุรกิจยางพาราของบุคคลทั้งสองต่อวงการการค้ายางพาราในมลายาอย่างมาก อีกทั้งนายทุนทั้งสองยังพัฒนาบทบาทของตนเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ จากการเป็นตัวแทนสมาคมและองค์กรต่างๆ เข้าร่วมประชุมในเวทีระดับโลกหลายแห่ง¹ จึงส่งเสริมให้ต้นงากีและลีกองเซียนเป็นนายทุนเงินที่มีบทบาทสำคัญในวงการการค้ายางพาราทั้งในระดับประเทศและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาทุกรูปแบบ ทั้งการทำสวนยางพารา การตั้งโรงงานแปรรูปยางพารา ตลอดจนการเป็นผู้ส่งออกยางพารา ล้วนแต่มีนายทุนจีนทั้งนายทุนรายย่อยและนายทุนรายใหญ่เป็นผู้ดำเนินการ นายทุนจีนจึงเป็นกลุ่มนายทุนที่มีบทบาทสำคัญในการค้ายางพาราในมลายา โดยนายทุนเหล่านี้ยังได้ผสานความร่วมมือและรวมกลุ่มเป็นองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็องค์กรทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อเอื้อประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจยางพาราและขยายเครือข่ายการค้ายางพาราภายในกลุ่มและคณะของตน นอกจากนี้นายทุนจีนยังใช้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางสำคัญในการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา ทั้งด้านการผลิต การแปรรูป และการส่งออกยางพารา

อนึ่งการที่นายทุนจีนสามารถสร้างฐานอำนาจและเครือข่ายธุรกิจยางพาราอย่างเหนียวแน่น อีกทั้งยังดำเนินธุรกิจและขยายกิจการยางพาราเข้าถึงกลุ่มพ่อค้ายางพาราทั้งในระดับเมืองและท้องถิ่น ตลอดจนผู้ผลิตยางพารา ทำให้นายทุนจีนสามารถผูกขาดการค้ายางพาราได้อย่างเบ็ดเสร็จ การที่นายทุนชาติอื่นๆ จะเข้าไปมีส่วนแบ่งในการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาจึงเป็นไปได้ยากยิ่งนัก

ในบรรดานายทุนจีนทั้งหมดที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา ต้นงากีและลีกองเซียนเป็นนายทุนเงินที่มีบทบาทสำคัญ และเป็นผู้นำในการดำเนินธุรกิจดังกล่าวทุกรูปแบบ ดังนั้นภาพของบุคคลทั้งสองจึงสะท้อนภาพตัวแทนนายทุนจีนทั้งหมดที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาตั้งแต่ทศวรรษ 1900 ถึงทศวรรษ 1950

¹Nor-Afidah Abd Rahman. (2005). *op. cit.* (Online).

บทที่ 4

ผลจากการขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีน

การขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีน ส่งผลให้เกิดการขยายตัวในการดำเนินธุรกิจและการค้ายางพาราของนายทุนจีนในมลายาและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งทำให้สิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลางการค้ายางพาราที่สำคัญ อีกทั้งยังส่งผลให้เกษตรกรและแรงงานในมลายาจำนวนมากขยายตัวเข้าไปทำสวนยางพาราในประเทศไทย

1. การดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาขยายตัว

การขยายกิจการยางพาราของนายทุนจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการยางพาราของตันกาก็และลีกองเซียนที่ครอบคลุมทุกรูปแบบ ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาขยายตัวอย่างมาก เนื่องจากพ่อค้า ผู้ประกอบการ ตลอดจนนายทุนจีนในมลายารุ่นหลังจำนวนมากเกิดความสนใจและตื่นตัวดำเนินธุรกิจยางพาราตามอย่างนายทุนจีนทั้งสองและนายทุนรายอื่นๆ ด้วยเหตุนี้กลุ่มคนดังกล่าวจึงต่างหันมาดำเนินธุรกิจยางพาราเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ การตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทยางพารา เป็นต้น นอกจากนี้การตื่นตัวในการแข่งขันและการลงทุนดำเนินธุรกิจยางพาราของพ่อค้า ผู้ประกอบการ และนายทุนจีนในมลายาจำนวนมากก็นำมาซึ่งการรวมตัวเพื่อคิดค้นและพัฒนากรรมวิธีการผลิตกับการแปรรูปยางพาราในรูปแบบใหม่ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

1.1 การลงทุนทำสวนยางพาราในมลายาขยายตัว

เมื่อการดำเนินธุรกิจยางพารามีการแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ผู้คนจำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนายทุนที่ต้องการแสวงหารายได้จากการค้ายางพารา ต่างจับจองพื้นที่ที่กว้างขวางเปล่าและกว่านซื้อที่ดินเพื่อทำสวนยางพาราทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่จำนวนมาก ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้พื้นที่ที่มีลักษณะดินดีและตั้งอยู่ใกล้เส้นทางการคมนาคมที่สะดวกเป็นที่หมายปองของกลุ่มคนที่ต้องการลงทุนทำสวนยางพาราจำนวนมาก เนื่องจากอำนวยความสะดวกให้การปลูกยางพารามีประสิทธิภาพดี อีกทั้งยังสะดวกต่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตและการขนส่งเพื่อจำหน่าย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ที่ดินซึ่งเช่าขายในลักษณะดังกล่าวมีราคาปรับสูงขึ้นตามอุปสงค์ของผู้ที่ต้องการที่ดินเพื่อทำสวนยางพาราซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การที่พ่อค้า ผู้ประกอบการ นายทุนจีน ตลอดจนเกษตรกรจำนวนมากต่างหันมาลงทุนขยายพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ส่งผลให้พื้นที่การทำสวนยางพาราของชาวจีนในมลายาขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมาก ดังเห็นได้จากตารางดังนี้

ตาราง 14 พื้นที่สวนยางพาราของชาวจีนในมลายา (ค.ศ.1932 และ 1953)
(หน่วย : ไร่)

รัฐ	ค.ศ.1932	ค.ศ.1953
สิงคโปร์	32,500	-
ยะโฮร์	362,500	477,500
เนกรีเซมบีลัน	-	145,000
รวม	395,000	622,500

ที่มา: ปรับปรุงจาก W. G. Huff. (1992, July). Sharecroppers, Risk, Management, and Chinese Estate Rubber Development in Interwar British Malaya. **Economic Development and Cultural Change**. 40(4): 747.; and Lim Chong Yah. (1967). **Economic Development of Modern Malaya**. p. 111.

จากตาราง 14 เห็นได้ว่าในระยะเวลากว่า 2 ทศวรรษ พื้นที่การทำสวนยางพาราของชาวจีนในรัฐยะโฮร์มีจำนวนเพิ่มขึ้นถึงเกือบเท่าตัว และเห็นได้ว่าในทศวรรษ 1930 พื้นที่ที่ชาวจีนนิยมปลูกยางพาราส่วนใหญ่กระจายตัวและหนาแน่นอยู่ในสิงคโปร์และยะโฮร์ แต่ในทศวรรษ 1950 การทำสวนยางพาราขยายตัวไปยังรัฐที่มีเนื้อที่ขนาดใหญ่ เช่น ยะโฮร์และเนกรีเซมบีลัน ซึ่งเป็นรัฐที่เป็นแหล่งปลูกยางพาราที่ใหญ่ที่สุดของชาวจีนในมลายา ทั้งนี้เมื่อมีการลงทุนทำสวนยางพาราเพิ่มขึ้น การขยายตัวของการใช้พื้นที่ในการทำสวนยางพาราจึงเพิ่มขึ้นตามมา ทำให้รัฐที่มีเนื้อที่ขนาดเล็กมีพื้นที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการขยายพื้นที่ทำสวนยางพารา ดังนั้นผู้ที่ต้องการลงทุนทำสวนยางพาราจึงต้องแสวงหาเนื้อที่ที่มีขนาดใหญ่เพื่อรองรับการทำสวนยางพาราที่เพิ่มสูงขึ้น

การลงทุนทำสวนยางพาราจึงเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการดำเนินธุรกิจยางพาราของพ่อค้า ผู้ประกอบการ และนายทุนจีน อีกทั้งยังเป็นแรงจูงใจที่ทำให้กลุ่มคนดังกล่าวดำเนินธุรกิจที่ต่อเนื่อง จากการทำสวนยางพาราจำนวนมาก เช่น การตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทยางพารา เป็นต้น

1.2 การตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทยางพาราในมลายูขยายตัว

การขยายกิจการยางพาราของนายทุนจีนในมลายูที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้พ่อค้า ผู้ประกอบการ ตลอดจนนายทุนจีนจำนวนมากหันมาสนใจดำเนินธุรกิจยางพารา ทำให้การตั้ง โรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทยางพาราได้รับความนิยมจากกลุ่มคนดังกล่าว และขยายตัว ครอบคลุมทั่วมลายู อีกทั้งยังกระจุกตัวในเขตพื้นที่ที่มีการทำสวนยางพารา ซึ่งเป็นการแข่งขันใน การดำเนินธุรกิจยางพาราของพ่อค้า ผู้ประกอบการ และนายทุนต่างๆ เพื่อต้องการเข้าถึงผู้ผลิตและ ผู้ค้ายางพาราในพื้นที่นั้นๆ โดยตรง

อย่างไรก็ตามการขยายตัวของกิจการยางพาราที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ผู้ผลิตและผู้ค้ายางพารา มีตัวเลือกในการซื้อขายยางพารากับโรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทยางพารามากขึ้นตามความ พึงพอใจในราคารับซื้อยางพาราและบริการ ซึ่งต่างจากเดิมที่การซื้อขายยางพาราในท้องถิ่นมัก ผูกขาดกับโรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทยางพาราเพียงบางแห่งเท่านั้น

สิงคโปร์ซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าและการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายู เป็นพื้นที่สำคัญ แห่งหนึ่งที่มีอัตราการขยายตัวของ การตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราเพิ่มสูงขึ้นจำนวนมาก (ดังเห็นได้ จากตาราง 15) พ่อค้า ผู้ประกอบการ และนายทุนจีนในมลายู ต่างเลือกที่จะขยายกิจการยางพารา ของตนในพื้นที่แห่งนี้ เพราะสะดวกต่อการขนส่งและลำเลียงสินค้ายางพาราเพื่อจำหน่ายยังตลาด ต่างประเทศโดยตรงหรือผ่านบริษัทผู้ส่งออกยางพารา

ตาราง 15 จำนวนการตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราในสิงคโปร์ (ค.ศ.1913-1939)

ค.ศ.	1913	1918	1923	1926	1929	1934	1939
จำนวน โรงงาน แปรรูป ยางพารา	1	25	22	26	38	33	24

ที่มา: W. G. Huff. (1994). **The Economic Growth of Singapore : Trade and Development in the Twentieth Century.** p. 211.

จากตาราง 15 เห็นได้ว่าอัตราการขยายตัวของการตั้งโรงงานแปรรูปยางพารามีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว จากค.ศ.1913 มีจำนวนการตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราเพียง 1 แห่ง เพิ่มขึ้นมากถึง 25 และ 38 แห่ง ในค.ศ.1918 และ 1929 ตามลำดับ ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของสิงคโปร์ในฐานะเป็นศูนย์กลางการค้าและการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาของกลุ่มคนต่าง ๆ ทั้งพ่อค้า ผู้ประกอบการ และนายทุนจีนจำนวนมาก ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้เลือกสิงคโปร์เป็นฐานที่ตั้งในการดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา

อย่างไรก็ตามการขยายตัวของการตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราที่เพิ่มสูงขึ้น ก็ส่งผลให้อัตรากำลังการผลิตยางพาราสำหรับใช้ในประเทศและส่งออกยังต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นตามมา ดังเห็นได้จากตาราง 16 และ 17

ตาราง 16 ปริมาณการผลิตยางพาราในมลายา (ค.ศ.1907-1957)

ค.ศ.	ปริมาณยางพารา (ตัน)
1907	1,000
1908	1,000
1909	3,000
1910	6,000
1911	11,000
1912	21,000
1913	34,000
1914	48,000
1915	72,000
1916	99,000
1917	137,000
1918	110,000
1919	203,000
1920	177,000

ตาราง 16 (ต่อ)

ค.ศ.	ปริมาณยางพารา (ตัน)
1921	153,000
1922	215,000 *
1923	185,000
1924	179,000
1925	214,000
1926	281,000
1927	235,000
1928	299,000
1929	463,000
1930	450,000
1931	429,000
1932	411,000

* เป็นที่น่าสังเกตว่าปริมาณการผลิตยางพาราในมลายูค.ศ.1922 มีจำนวนเพิ่มสูงถึง 215,000 ตัน ซึ่งสอดคล้องกับข่าวลือเรื่องการขาดแคลนยางพาราในตลาดโลก ทำให้มีการเร่งผลิตยางพาราเพิ่มขึ้น รายละเอียดในส่วนนี้ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 2

ตาราง 16 (ต่อ)

ค.ศ.	ปริมาณยางพารา (ตัน)
1933	452,000
1934	488,000
1935	376,000
1936	365,000
1937	500,000
1938	351,000
1939	368,000
1940	550,000
1941	508,000
1942	157,000
1943	76,000
1944	25,000

ตาราง 16 (ต่อ)

ค.ศ.	ปริมาณยางพารา (ตัน)
1945	9,000*
1946	410,000
1947	656,000
1948	709,000
1949	683,000
1950	705,000
1951	615,000
1952	593,000
1953	583,000
1954	595,000
1955	649,000
1956	636,000

* เป็นที่น่าสังเกตว่าในค.ศ.1945 ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง ปริมาณการผลิตยางพาราในมลายาลดลงเหลือเพียง 9,000 ตัน เนื่องจากในระยะเวลาที่เกิดวิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 กองทัพญี่ปุ่นได้บุกยึดครองมลายา ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจและการทำสวนยางพาราในมลายายู่ในภาวะชะงักงัน

ตาราง 16 (ต่อ)

ค.ศ.	ปริมาณยางพารา (ตัน)
1957	648,000

ที่มา: Colin Barlow. (1978). **The Natural Rubber Industry : Its Development, Technology, and Economy in Malaysia.** p. 34.

จากตาราง 16 เห็นได้ว่าปริมาณการผลิตยางพาราในมลายา ค.ศ.1907-1957 มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการขยายตัวของ การตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราที่เพิ่มสูงขึ้น เมื่อมีโรงงานแปรรูปยางพาราจำนวนมาก ผลผลิตยางพาราที่ได้จากโรงงานแปรรูปยางพาราก็เพิ่มมากขึ้นตามมา จึงทำให้ปริมาณการผลิตยางพาราเพิ่มสูงขึ้นถึงกว่า 600 เท่าตัว จาก ค.ศ.1907 มีปริมาณยางพาราเพียง 1,000 ตัน เพิ่มสูงขึ้นถึง 648,000 ตัน ในค.ศ.1957

ตาราง 17 ปริมาณการส่งออกยางพาราของมลายา (ค.ศ.1907-1954)

ค.ศ.	ปริมาณยางพารา (ตัน)
1907	885
1908	1,639
1909	3,331
1910	6,500
1911	10,800

ตาราง 17 (ต่อ)

ค.ศ.	ปริมาณยางพารา (ตัน)
1912	20,300
1913	33,600
1914	47,000
1915	70,200
1916	96,000
1917	129,000
1918	112,000
1919	204,000
1920	181,000
1921	151,000
1922	214,000
1923	181,698
1924	175,996
1925	210,915

ตาราง 17 (ต่อ)

ค.ศ.	ปริมาณยางพารา (ตัน)
1926	276,996
1927	232,402
1928	294,446
1929	455,545
1930	449,400
1931	432,700
1932	415,300
1933	458,000
1934	479,369
1935	378,381
1936	365,005
1937	502,894
1938	360,898
1939	361,484

ตาราง 17 (ต่อ)

ค.ศ.	ปริมาณยางพารา (ตัน)
1940	549,327
1941	575,000
1942-1947	-
1948	680,000
1949	679,000
1950	658,000
1951	609,000
1952	672,000
1953	569,000
1954	571,000

ที่มา: J. H. Drabble. (1973). **Rubber in Malaya 1876 - 1922 : The genesis of the Industry.** p. 220.; G. C. Allen; & Audrey G. Donnithorne. (1962). **Western Enterprise in Indonesia and Malaysia : A Study in Economic Development.** p. 295.; and John H. Drabble. (1991). **Malayan Rubber : The Interwar Years.** p. 309.

จากตาราง 17 เห็นได้ว่าปริมาณการส่งออกยางพาราของมลายา ค.ศ.1907-1954 มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับปริมาณการผลิตยางพาราในระยะเวลาดังกล่าว ปริมาณการผลิตยางพาราที่มีอัตราเพิ่มมากขึ้น ได้ส่งผลให้ปริมาณการส่งออกยางพาราเพิ่มสูงขึ้นตามมา เนื่องจากการผลิตยางพาราในมลายาส่วนใหญ่มุ่งเน้นเพื่อการส่งออก หนึ่งปริมาณการส่งออกยางพาราของมลายาในค.ศ.1931-1954 มีจำนวนมากกว่าปริมาณการผลิตยางพาราของช่วงเวลาเดียวกัน เนื่องจากมียางพาราคั่งอยู่ในสต็อกจำนวนมาก

ปริมาณการผลิตและการส่งออกยางพาราของมลายาที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มลายาเป็นประเทศที่มีปริมาณการผลิตและการส่งออกยางพารามากเป็นอันดับหนึ่งของโลกตั้งแต่กลางทศวรรษ 1910 เป็นต้นมา หนึ่งในค.ศ.1942-1945 การผลิตและการส่งออกยางพาราของมลายาอยู่ในภาวะชะงักงัน อันเนื่องมาจากวิกฤตสงครามโลกครั้งที่ 2 อย่างไรก็ตามภายหลังจากสงครามดังกล่าวยุติลง อัตราการขยายตัวทั้งปริมาณการผลิตและการส่งออกยางพาราของมลายาก็กลับสู่ภาวะปกติและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

ปริมาณการผลิตและการส่งออกยางพาราของมลายาที่มีจำนวนมากนับเป็นผลพวงสำคัญที่เกิดจากการขยายตัวของการตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทยางพาราที่เพิ่มสูงขึ้น ขณะเดียวกันการขยายตัวของการทำสวนยางพารา รวมถึงการตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทยางพารา ก็เป็นผลสืบเนื่องประการสำคัญที่เกิดจากการขยายกิจการยางพาราในมลายาของนายทุนจีน ทั้งนี้ผลที่เกิดขึ้นก็เชื่อว่ามิใช่เพียงอัตราการขยายตัวที่เพิ่มสูงขึ้นเท่านั้น ทว่ายังก่อให้เกิดแรงจูงใจทั้งจากพ่อค้า ผู้ประกอบการ และนายทุนจีน เพื่อร่วมกันพัฒนารูปแบบการค้ายางพาราในมลายาให้มีศักยภาพและเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มคนดังกล่าว ซึ่งล้วนสัมพันธ์กันในวงจรการค้ายางพารา

1.3 การคิดค้นเทคโนโลยีการผลิตยางพาราให้มีประสิทธิภาพ

การตื่นตัวในการแข่งขันและการลงทุนดำเนินธุรกิจยางพาราของพ่อค้า ผู้ประกอบการ และนายทุนจีนในมลายาจำนวนมาก นำมาซึ่งการรวมตัวเพื่อคิดค้นและพัฒนากรรมวิธีการผลิตกับการแปรรูปยางพาราในรูปแบบใหม่ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น นั่นคือ การคิดค้นกรรมวิธีผลิตยางแท่ง (Block Rubber หรือ Standard Malaysian Rubber : SMR) ขึ้นในค.ศ.1965 ซึ่งเป็นวิธีการปรับปรุงรูปแบบการผลิตยางธรรมชาติเพื่อแข่งขันกับยางสังเคราะห์ โดยให้มีขนาดที่เหมาะสมต่อการนำไปใช้และการขนส่งเพื่อจำหน่ายยังต่างประเทศ นอกจากนี้ยังเอื้อต่อการกำหนดคุณภาพมาตรฐานทางเทคนิคได้ตามความต้องการของผู้ใช้ การคิดค้นและพัฒนายางพาราในรูปแบบดังกล่าวส่งผลให้ประเทศผู้ผลิตยางพาราในภูมิภาคเอเชีย เช่น ประเทศจีน ศรีลังกา อินโดนีเซีย และไทย เป็นต้น ต่างให้ความสนใจและกำหนดมาตรการการผลิตยางแท่งขึ้นโดยอิงจากมาตรการที่มลายาได้กำหนด

แนวทางไว้^{*1} มลายาจึงเป็นประเทศต้นแบบทางด้านการแปรรูปยางพาราให้กับประเทศผู้ผลิตยางพาราในภูมิภาคเอเชีย

การคิดค้นเทคโนโลยีการผลิตยางพาราให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น จึงเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของกลุ่มคนต่าง ๆ ในวงการการค้ายางพาราที่ต่างต้องพึ่งพิงและพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ต่างฝ่ายต่างได้รับจากการผูกสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

2. สิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลางการค้ายางพาราในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ในทศวรรษ 1900 สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการค้ายางพาราที่สำคัญในมลายา เนื่องจากเป็นแหล่งรวมตัวของพ่อค้า ผู้ประกอบการ และนายทุนจีนที่ดำเนินธุรกิจยางพาราจำนวนมาก โดยกลุ่มคนดังกล่าวใช้สิงคโปร์ซึ่งเป็นเมืองท่าสำคัญในมลายา เป็นศูนย์กลางการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ายางพาราระหว่างกันทั้งในและต่างประเทศ

การรวมตัวของพ่อค้า ผู้ประกอบการ ตลอดจนนายทุนจีนที่ดำเนินธุรกิจยางพารา ส่งผลให้สิงคโปร์ทวีความสำคัญในฐานะเป็นศูนย์กลางการค้ายางพาราซึ่งมีบทบาทและความสำคัญมากที่สุด ในมลายา เนื่องจากสิงคโปร์เป็นแหล่งรวมตัวของกลุ่มคนที่สัมพันธ์กับการค้ายางพารา อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางการซื้อขายยางพารา และศูนย์รวมของวิทยาการ ตลอดจนเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ทำให้สิงคโปร์ซึ่งเดิมทำหน้าที่เป็นเพียงตลาดกลางยางพาราภายในประเทศ ได้ขยายตัวและพัฒนาเป็นตลาดกลางยางพาราของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้ไม่เพียงแต่พ่อค้า ผู้ประกอบการ ตลอดจนนายทุนจีนที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาเท่านั้นที่ต่างต้องพึ่งพิงสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการค้ายางพารา ทั้งการอิงราคากลางยางพาราและการขนส่งลำเลียงสินค้ายางพาราเพื่อจำหน่ายยังต่างประเทศ แต่พ่อค้า ผู้ประกอบการ ตลอดจนนายทุนที่ดำเนินธุรกิจยางพาราทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น อินโดนีเซียและไทย ต่างก็ต้องพึ่งพิงสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการค้ายางพาราที่สำคัญเช่นกัน

ต้นกาก็และสีกองเซียนซึ่งเป็นนายทุนจีนที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายา ใช้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางสำคัญในการดำเนินธุรกิจยางพาราทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนทำสวนยางพาราขนาดใหญ่จำนวนมากในพื้นที่ครอบคลุมทั่วสิงคโปร์ การก่อตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและผลิตภัณฑ์ยางพารา ตลอดจนบริษัทส่งออกยางพารา โดยมีสำนักงานใหญ่และสาขาต่าง ๆ กระจายตัวอยู่ในสิงคโปร์ การที่ต้นกาก็และสีกองเซียนใช้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการค้ายางพาราที่สำคัญในมลายาทั้งด้านการผลิตและการค้ายางพารา ทำให้พวกเขาสามารถสร้างเครือข่ายการค้ายางพาราร่วมกับพ่อค้า ผู้ประกอบการ ตลอดจนนายทุนจีนจำนวนมากที่ดำเนินธุรกิจยางพาราทั้งในมลายา

^{*} ในระยะเวลาดังกล่าวมลายาได้รับเอกราชจากประเทศอังกฤษแล้ว เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ. 1957 และมีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย (Federation of Malaysia) แต่ในเนื้อหาส่วนดังกล่าวจะขอเรียกว่า *มลายา* ตามเดิม

¹ วราภรณ์ ขจรไชยกูล. (2549). ยางธรรมชาติ : การผลิตและการใช้งาน. หน้า 69.

และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กระทบได้รับความน่าเชื่อถือและไว้วางใจจากกลุ่มคนต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการค้ายางพาราในมลายา

อีกหนึ่งการที่ต้นงากีและลิกองเซียนเข้าร่วมสมาชิกในองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจยางพารา เช่น สมาคมการค้ายางพาราแห่งสิงคโปร์ (The Rubber Trade Association of Singapore) เป็นต้น ก็ทำให้พวกเขาสามารถขยายความสัมพันธ์กับกลุ่มพ่อค้าและนายทุนจีนต่างๆ ที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในสิงคโปร์ ส่งผลให้กิจการยางพาราของพวกเขามีเครือข่ายการค้ายางพาราเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมให้บุคคลทั้งสองมีอิทธิพลรอบวงการค้ายางพาราในสิงคโปร์

นอกจากนี้พ่อค้าและนายทุนจีนทั้งหลายที่รวมตัวกันดำเนินธุรกิจยางพาราโดยใช้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการค้ายางพารา ยังได้ร่วมมือกันขับเคลื่อนและผลักดันให้สิงคโปร์ทวีบทบาทและความสำคัญในฐานะศูนย์กลางการค้ายางพาราในมลายาและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แทนที่ตลาดกลางยางพาราลอนดอนในประเทศอังกฤษ ซึ่งลดบทบาทและความสำคัญลงภายหลังวิกฤตสงครามโลกครั้งที่ 1 การที่สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการค้ายางพาราที่สำคัญของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้ส่งผลดีต่อพ่อค้าและนายทุนจีนในมลายา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นงากีและลิกองเซียน เพราะทำให้พวกเขาสามารถเข้าไปครอบงำตลาดกลางยางพาราสิงคโปร์ เพื่อผูกขาดการค้ายางพาราทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3. ต้นงากีและลิกองเซียนผูกขาดการค้ายางพาราในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เมื่อการดำเนินธุรกิจยางพาราของต้นงากีและลิกองเซียนประสบความสำเร็จอย่างมากในมลายา บุคคลทั้งสองได้ขยายอาณาจักรการค้ายางพาราของกลุ่มตนเองไปที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยการตั้งบริษัทยางพาราและโรงงานแปรรูปยางพาราขนาดใหญ่จำนวนมากในประเทศผู้ผลิตยางพารารายใหญ่ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ อินโดนีเซีย* และไทย

ในทศวรรษ 1930 ต้นงากีและลิกองเซียนขยายกิจการยางพาราเข้าไปในอินโดนีเซีย โดยตั้งบริษัทยางพารา 5 แห่ง คือ บริษัทฮับทง (Hap Tong) บริษัทฮอคทง (Hock Tong) บริษัทฮอคลี (Hock Lee) บริษัทฮอคเซ็งลี (Hock Seng Lee) และบริษัทเซ็งลี (Seng Lee) บริษัทยางพาราดังกล่าวบริหารงานโดยเครือญาติและเพื่อนของลิกองเซียน เช่น ลีฟีโซ (Lee Phie Soe) ผู้ร่วมก่อตั้งบริษัทลีรับเบอร์ (Lee Rubber) ในมลายา เป็นต้น บริษัทยางพาราทั้ง 5 แห่งนี้ทำหน้าที่รับซื้อยางพาราจากพ่อค้าคนกลางมาแปรรูปในโรงงานยางพาราของบริษัท ซึ่งกระจายตัวครอบคลุมทั่ว

---

*ในระบอบเวลาดังกล่าวอินโดนีเซีย (Netherlands East Indies : NEI) คือดินแดนที่อยู่ภายใต้การปกครองของประเทศเนเธอร์แลนด์ ได้รับเอกราชเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม ค.ศ.1949 และมีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า ประเทศสาธารณรัฐอินโดนีเซีย (Republic of Indonesia) เพื่อให้เกิดความเข้าใจในที่นี้จึงขอเรียกว่าอินโดนีเซีย

เกาะสุมาตรา (Sumatra) และชวา (Java) ต่อมาในค.ศ.1939 บริษัทยางพาราทั้ง 5 แห่ง ได้รวมตัวเข้าด้วยกันเป็น “กลุ่มฮอคทง” (Hock Tong Group)¹

การขยายกิจการยางพาราของกลุ่มบริษัทฮอคทงในอินโดนีเซียขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในทศวรรษ 1930 บริษัทกลุ่มนี้มีโรงงานแปรรูปยางพาราในอินโดนีเซียทั้งหมดเพียง 5 แห่ง² ภายในระยะเวลาเพียง 1 ทศวรรษ ในค.ศ.1941 กลุ่มบริษัทฮอคทงมีโรงงานแปรรูปยางพาราเพิ่มขึ้นในเมืองปาเล็มบัง (Palembang) และเมดัง (Medan) ในเกาะสุมาตราถึง 12 แห่ง³

การดำเนินธุรกิจยางพาราของกลุ่มบริษัทฮอคทงที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง ส่งผลให้กลุ่มบริษัทยางพาราในเครือของตันกาก็และลีกงเซียสามารถผูกขาดการค้ายางพาราในอินโดนีเซีย ทั้งนี้เห็นได้จากปริมาณการผลิตและมูลค่าการส่งออกยางพาราที่มีมากถึง 31,000 ตันในปาเล็มบัง และอีกมากถึงครึ่งหนึ่งของผลผลิตยางพาราทั้งหมดในเกาะสุมาตรา (Sumatra)⁴ อีกทั้งบริษัทดังกล่าวยังเป็นผู้ส่งออกยางพารารายใหญ่ที่สำคัญแห่งหนึ่งของอินโดนีเซีย

การขยายกิจการยางพาราในอินโดนีเซียของกลุ่มบริษัทฮอคทงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เงินทุนจำนวนมากเช่นเดียวกับการขยายกิจการยางพาราในมลายู เงินทุนที่เพียงพอและการบริหารงานโดยผู้ที่มีประสบการณ์และทักษะในการดำเนินธุรกิจยางพาราของกลุ่มบริษัทนี้ ทำให้มีข้อได้เปรียบบริษัทยางพาราอื่นๆในอินโดนีเซีย นอกจากนี้การที่บริษัทฮอคทงนำวิทยาการด้านเทคโนโลยีการผลิตยางพารามาปรับใช้ให้สอดคล้องกับท้องถิ่นนั้นก็นับเป็นจุดเด่นสำคัญที่ทำให้การผลิตยางพาราของกลุ่มบริษัทแห่งนี้มีประสิทธิผลสูงกว่าบริษัทยางพารารายอื่นในอินโดนีเซีย

---

¹Rajeswary Ampalavanar Brown. (1994). **Capital and Entrepreneurship in South-East Asia**. pp. 111, 268.; and Tong Chee Kiong; and Yong Pit Kee. (2002). Personalism and Paternalism in Chinese Business. In **Chinese Entrepreneurship and Asian Business Networks**. p. 220.

²Tong Chee Kiong; and Yong Pit Kee. (2002). Personalism and Paternalism in Chinese Business. In **op. cit.** p. 220.

³Rajeswary Ampalavanar Brown. (1994). **op. cit.** p. 112.

⁴**Ibid.** pp. 111, 112.

ตาราง 18 เครือข่ายบริษัทยางพาราของต้นกาก็และสีกองเซียนที่จดทะเบียนดำเนินกิจการ
ยางพาราในอินโดนีเซีย (ค.ศ.1930-1939)

บริษัทยางพารา	ปีที่จดทะเบียนก่อตั้ง
บริษัทฮับทง	1930
บริษัทฮอคทง	1932
บริษัทฮอคลี	1933
บริษัทฮอคเซ็งลี	1935
บริษัทเซ็งลี	1939

ที่มา: ปรับปรุงจาก Rajeswary Ampalavanar Brown. (1994). **Capital and Entrepreneurship in South-East Asia.** pp. 111, 268.

นอกจากนี้ในปลายทศวรรษ 1940 ต้นกาก็และสีกองเซียนยังได้ขยายเครือข่ายการค้ายางพาราเข้าไปในประเทศไทย โดยการตั้งโรงงานแปรรูปยางพารา บริษัทยางพารา ตลอดจนบริษัทส่งออกยางพารา ในนามบริษัทสยามปักซี่ใต้ (หรือน้ำเชื่อม : Nam Siam) บริษัทไต้ตอง (Tai Tong) และบริษัทไทยปักซี่ใต้ (หรือน้ำไถ่ : Nam Tai) บริษัทยางพาราทั้ง 3 แห่งนี้บริหารงานโดยเครือญาติของต้นกาก็และสีกองเซียน (ดูตาราง 19) ซึ่งเคยมีประสบการณ์ในการบริหารงานจากบริษัทยางพาราในมลายูมาก่อน บริษัททั้ง 3 แห่งนี้ตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราในเขตพื้นที่ที่มีการทำสวน

ยางพาราจำนวนมาก เช่น จังหวัดนราธิวาส ยะลา ตรัง และอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และ กว๊านซื้อยางพาราจากพ่อค้าคนกลางชาวจีนในประเทศไทย โดยเฉพาะจากชาวจีนที่มีเชื้อสาย ฮกเกี้ยน (Hokkien) และฮกจิ๋ว (Hokchiu) *¹

กลยุทธ์สำคัญของบริษัทดังกล่าวที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในประเทศไทยคือ ขยายโรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทยางพาราให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่มีการทำสวนยางพารา โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ที่มีเส้นทางคมนาคมสะดวก และเป็นศูนย์กลางการค้ายางพาราในท้องถิ่นนั้นๆ การขยายกิจการยางพาราที่เข้าถึงกลุ่มผู้ผลิตยางพาราและพ่อค้าคนกลาง ทำให้บริษัทในเครือข่ายของตนงอกและสีกองเขียนสามารถผูกขาดการค้ายางพารากับกลุ่มคนดังกล่าวได้จำนวนมาก ซึ่งนับเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงมาแล้วจากการขยายกิจการยางพาราในมลายู

ต่อมาในค.ศ.1954 บริษัทสยามปักษ์ใต้ บริษัทใต้ตอง และบริษัทไทยปักษ์ใต้ ได้รวมเข้าด้วยกันและเปลี่ยนชื่อบริษัทเป็น “บริษัทเต็กบีหังจำกัด” (Teck Bee Hang Co. Ltd.) และในค.ศ.1974 ก็ได้เปลี่ยนชื่ออีกครั้งเป็น “บริษัทยางไทยปักษ์ใต้จำกัด”² การรวมตัวบริษัททั้ง 3 แห่งเข้าด้วยกัน ทำให้การบริหารงานของบริษัทยางไทยปักษ์ใต้จำกัดมีความเป็นเอกภาพมากขึ้น และสามารถขยายกิจการยางพาราของบริษัทครอบคลุมทั่วทุกจังหวัดทางภาคใต้และบางจังหวัดในภาคตะวันออก เช่น จังหวัดระยองและจันทบุรี ต่อมาในค.ศ.1989 บริษัทยางไทยปักษ์ใต้จำกัดสามารถขยายเครือข่ายธุรกิจของบริษัทโดยการตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราทั่วประเทศไทยจำนวนมากถึง 45 แห่ง³

---

* ฮกจิ๋วเป็นกลุ่มชาติพันธุ์จีนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีถิ่นฐานตั้งอยู่ในเมืองฝูโจว (Fuchou) มณฑลฝูเจี้ยน (Fujian) ประเทศจีน ชาวจีนที่มีเชื้อสายฮกจิ๋วในประเทศไทยเป็นชาวจีนกลุ่มเล็กๆ กลุ่มหนึ่ง มีการตั้งชุมชนอยู่ในพื้นที่อำเภอนาบอนและอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่มักประกอบอาชีพการทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลัก ซึ่งมีน้อยคนนักที่จะรู้จักกลุ่มชาติพันธุ์จีนกลุ่มนี้

¹ ภูวดล ทรงประเสริฐ. (2535). *ทุนสังคมโปร่ง: การผูกขาดตลาดยางพาราและดีบุกไทย*. หน้า 75.

² บริษัท ยางไทยปักษ์ใต้ จำกัด (เต็กบีหัง). (Online).

³ ภูวดล ทรงประเสริฐ. (2535). *เล่มเดิม*. หน้า 176-178. (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน ภูวดล ทรงประเสริฐ. (2535). *หน้าเดิม*.)

นอกจากศักยภาพของบริษัทยางไทยปักษ์ใต้จำกัดที่สามารถขยายกิจการยางพาราได้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ที่มีการทำสวนยางพาราแล้ว ปัจจัยสำคัญที่ทำให้บริษัทแห่งนี้ประสบความสำเร็จในการค้ายางพาราในประเทศไทยคือ เงินทุนจำนวนมาก ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากบริษัทแม่ในมลายา เนื่องจากการดำเนินธุรกิจยางพาราจำเป็นต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก ทั้งด้านการบริหารงานและการขยายกิจการยางพารา เป็นต้น บริษัทยางไทยปักษ์ใต้จำกัดใช้เงินซื้อเครื่องจักรที่ทันสมัยจำนวนมาก เพื่อพัฒนาการผลิตยางพาราให้เจริญรุดหน้ากว่าบริษัทยางพารารายอื่น ประสิทธิภาพของเครื่องจักรเหล่านั้นทำให้บริษัทยางไทยปักษ์ใต้จำกัดมีกำลังการผลิตยางพาราประเภทต่างๆจำนวนมากและหลากหลาย เช่น ยางแผ่นรมควัน ยางเครพ และยางแท่ง เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้อัตราการผลิตยางพาราของบริษัทแห่งนี้มีจำนวนสูงกว่าผู้ผลิตยางพารารายอื่นๆในประเทศไทย ในทศวรรษ 1970 อัตราการส่งออกยางพาราของบริษัทยางไทยปักษ์ใต้จำกัดมีจำนวนมากกว่าร้อยละ 65 ของผลผลิตยางพาราทั้งหมด ส่งผลให้การส่งออกยางพาราของประเทศไทยถูกผูกขาดโดยบริษัทยางไทยปักษ์ใต้จำกัด ซึ่งเป็นเครือข่ายของกลุ่มนายทุนเงินต้นกาก็และลีกองเซียน¹

อนึ่งบริษัทยางไทยปักษ์ใต้จำกัดยังเป็นผู้นำเทคโนโลยีการผลิตยางพาราในรูปแบบต่างๆ จากมลายามาใช้ในประเทศไทยจนประสบความสำเร็จ เช่น การแปรรูปยางแผ่นรมควัน ยางเครพ และยางแท่ง เป็นต้น ทำให้บริษัทยางพาราในประเทศไทยต่างพัฒนาและเรียนรู้รูปแบบการแปรรูปยางพาราต่างๆจากบริษัทแห่งนี้

---

¹ ภาวดี ทรงประเสริฐ. (2535). เล่มเดิม. หน้า 169, 176, 183.

ตาราง 19 เครือข่ายบริษัทยางพาราของต้นกาก็และลีกงเซียนที่จดทะเบียนดำเนินกิจการ
ยางพาราในประเทศไทย (ค.ศ.1947-1953)

บริษัทยางพารา	ปีที่จดทะเบียน ก่อตั้ง	ผู้จัดการ	สถานที่ตั้ง
บริษัทไต้ต๋อง	1947	นายกิมเหยียบ แซ่ตัน	ต.สะเตง อ.เมือง จ.ยะลา
บริษัทไต้ต๋อง	1948	นายกักไต้ แซ่ตัน	ต.เบตง อ.เบตง จ.ยะลา
บริษัทไทยปักษ์ใต้	1948	นายจินไท้ แซ่หลี่	ต.เบตง อ.เบตง จ.ยะลา
บริษัทสยามปักษ์ใต้	1948	นายเซ่งโพ แซ่หลี่	ต.สะเตง อ.เมือง จ.ยะลา
บริษัทไทยปักษ์ใต้	1948	นายอินต๋อง แซ่หลี่	ต.หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
บริษัทไทยปักษ์ใต้	1952	นายฮุยเส็ง แซ่หลี่	ต.ปะลูลู อ.สุไหงปาดี จ.นราธิวาส
บริษัทไทยปักษ์ใต้	1953	นายบุญปิ่น แซ่หลี่	ต.บางรัก อ.เมือง จ.ตรัง

ที่มา: กรมการสนเทศ กระทรวงเศรษฐกิจ. (2497). **พานิชย์สงเคราะห์พ.ศ.2496-2497**. หน้า 45-179. (ปรับปรุงและอ้างอิงจาก ภูวดล ทรงประเสริฐ. (2535). **ทุนสิ่งโคปรี: การผูกขาดตลาดยางพาราและดีบุกไทย**. หน้า 84.)

จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่ากิจการยางพาราของต้นกาก็และลีกงเซียนที่ขยายเครือข่ายเข้าไปในอินโดนีเซียและไทย สามารถผูกขาดการค้ายางพาราในประเทศนั้นๆได้ เนื่องจากบริษัทเหล่านี้มีข้อได้เปรียบทางด้านเงินทุน บุคลากร และเทคโนโลยีการผลิต ประกอบกับความน่าเชื่อถือของบริษัทก็ช่วยให้บริษัทยางพาราของต้นกาก็และลีกงเซียนในอินโดนีเซียและไทย ซึ่งเป็นเครือข่ายลูกบริษัทยางพาราในมลายาได้รับความไว้วางใจจากผู้ผลิตยางพารา พ่อค้า ผู้ประกอบการ ตลอดจนนายทุนในท้องถิ่นจำนวนมาก และสามารถดำเนินธุรกิจยางพาราทั้งในอินโดนีเซียและไทยได้ก้าวหน้ารุ่งเรืองสืบเนื่องจนถึงปัจจุบัน

4. เกษตรกรและแรงงานใหม่ขยายตัวเข้าไปทำสวนยางพาราในประเทศไทย

ตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 เมื่อกิจการยางพาราของนายทุนจีนใหม่ขยายตัวอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายตัวของการทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ ทำให้มีการเกณฑ์แรงงานชาวจีนโพ้นทะเลจำนวนมากเข้าไปเป็นแรงงานรับจ้างในสวนยางพาราขนาดใหญ่ของนายทุนจีนต่าง ๆ แรงงานชาวจีนเหล่านี้มักเป็นกลุ่มเชื้อสายเดียวกันกับเจ้าของสวนยางพาราหรือบริษัทยางพาราผู้ว่าจ้าง เช่น บริษัทยางพาราของตันกาก็มักจ้างแรงงานชาวจีนที่มีเชื้อสายฮกเกี้ยนจากประเทศจีนไปเป็นแรงงานในกิจการยางพาราของตน

แม้ว่าการขยายกิจการยางพาราของนายทุนจีนใหม่จะทำให้พ่อค้าและผู้ประกอบการต่าง ๆ จำนวนมากเกิดความสนใจและตื่นตัวในการดำเนินธุรกิจยางพารา หากแต่ยังมีกลุ่มคนอีกกลุ่มหนึ่งที่หันมาตื่นตัวในการทำสวนยางพาราเพิ่มขึ้นไม่แพ้กัน นั่นคือ เกษตรกรและเจ้าของที่ดินในมลายู ทั้งชาวจีน ชาวมลายู และชาวอินเดียน เกษตรกรและเจ้าของที่ดินเหล่านี้ได้หันมาปลูกยางพาราเป็นพืชเสริม โดยการปลูกแซมพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นที่ปลูกอยู่ก่อนแล้ว เช่น กาแฟ และมันสำปะหลัง เป็นต้น ขณะที่บางรายก็ปลูกยางพาราเพียงอย่างเดียว เนื่องจากเกิดความมั่นใจและมีความเชื่อมั่นในการทำสวนยางพารา ซึ่งเป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้ปลูกยางพาราในระยะเวลาสั้นกว่าพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นนับสิบปี

เมื่อยางพารากลายเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของมลายู ประกอบกับมีพ่อค้า ผู้ประกอบการตลอดจนนายทุนจีนจำนวนมาก ขยายกิจการโรงงานแปรรูปยางพาราและบริษัทรับซื้อยางพาราครอบคลุมทั่วทุกภาคส่วนในมลายู ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตและจำหน่ายให้กับกลุ่มคนดังกล่าวได้อย่างสะดวก จึงเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้เกษตรกรในมลายูต่างหันมาปลูกยางพาราจำนวนมาก

การขยายตัวของการปลูกยางพาราในมลายู ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราและแรงงานในสวนยางพาราของนายทุนจีนมีประสบการณ์และทักษะในการทำสวนยางพารา ต่อมาเมื่อเกิดปัญหาคนล้นงานในมลายู ทำให้กลุ่มคนดังกล่าวจำนวนหนึ่งทั้งชาวจีนและชาวมลายูอพยพไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ไทย เพื่อแสวงหางานทำและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เกษตรกรและแรงงานเหล่านี้นิยมเข้าไปทำสวนยางพาราในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชาวจีนในมลายูซึ่งมีเชื้อสายแคะ (Hakka) และฮกจิว

ในทศวรรษ 1900 รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับยางพาราซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของโลก จึงมีการนำพันธุ์ยางพาราจากศรีลังกาและมลายูเข้าไปขยายพันธุ์เพื่อส่งเสริมการปลูกยางพาราในประเทศไทย การทำสวนยางพาราในประเทศไทยระยะเริ่มแรกดำเนินการโดยนายทุนจีนที่ดำเนินกิจการเหมืองแร่ดีบุกในมณฑลกุ๊กเจี๊ยะและเจ้าของสวนพริกไทยในเมืองตรัง เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่มีเงินทุนจำนวนมากสำหรับใช้ในการบุกเบิกพื้นที่รกร้างว่างเปล่าเพื่อทำสวนยางพารา นอกจากนี้รัฐบาลไทยยังส่งเสริมให้กลุ่มนายทุนจีนสามารถจับจองที่ดินเพื่อทำสวนยางพาราได้อย่าง

เสรี เพราะต้องการสกัดกั้นกลุ่มนายทุนอังกฤษที่พยายามขยายตัวเข้าไปลงทุนบุกเบิกสวนยางพาราในพื้นที่สองข้างทางรถไฟสายใต้ตั้งแต่บริเวณชุมทางหาดใหญ่จนจรดพรมแดนมลายู

กลุ่มนายทุนจีนในประเทศไทยที่มีเชื้อสายแคะ ซึ่งเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างทางรถไฟสายใต้-กรุงเทพฯ เล็งเห็นโอกาสและช่องทางในการบุกเบิกพื้นที่ที่รกร้างว่างเปล่าเพื่อทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ จึงได้ระดมทุนตั้งบริษัทยางพาราขึ้น 2 แห่ง คือ บริษัทเจงเจงแพลนเทชัน (The Jeng Jeng Plantation Co.) และบริษัทเวชางเยนแพลนเทชัน (The Wae Chang Yen Plantation Co.) โดยขยายพื้นที่สวนยางพาราขนาดใหญ่บริเวณรอยต่อตำบลปาดังเบซาร์ และอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา นอกจากนี้บริษัททั้งสองยังได้นำแรงงานชาวจีนแคะ ซึ่งเคยเป็นแรงงานในการสร้างทางรถไฟรถไฟสายใต้มาเป็นแรงงานในการบุกเบิกสวนยางพารา อีกทั้งยังระดมแรงงานชาวจีนแคะในมลายูให้อพยพเข้าไปเป็นแรงงานในการขยายพื้นที่สวนยางพาราของบริษัท ซึ่งมีเนื้อที่จำนวนมากกว่า 50,000 ไร่ นอกจากนี้ชาวจีนแคะในมลายูจำนวนมากที่เป็นแรงงานสำคัญให้กับบริษัทยางพาราดังกล่าวแล้ว ชาวจีนแคะบางส่วนยังบุกเบิกพื้นที่สวนยางพาราเป็นของตนเอง โดยสวนใหญ่มักสร้างสวนยางพาราอยู่บริเวณอำเภอเบตง จังหวัดยะลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และอำเภอหรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส¹

ในปลายทศวรรษ 1920 ยังมีชาวจีนอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งอพยพเข้าไปในประเทศไทยเพื่อจับจองพื้นที่และบุกเบิกสวนยางพาราจำนวนมาก นั่นคือ กลุ่มชาวจีนเชื้อสายฮกจิว ชาวจีนกลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มคนที่เป็นแรงงานในสวนยางพาราของนายทุนจีนและนายทุนอังกฤษในมลายู เมื่อชาวจีนกลุ่มนี้ทราบข่าวว่ารัฐบาลไทยเปิดโอกาสให้มีการจับจองที่ดินเพื่อทำสวนยางพาราอย่างเสรี จึงอพยพเข้าไปในประเทศไทยจำนวนมาก เพื่อบุกเบิกสวนยางพาราบริเวณสองข้างทางรถไฟในเขตพื้นที่ตำบลนาบอนและตำบลฉวาง* อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยนำประสบการณ์และทักษะในการทำสวนยางพาราในมลายูมาประยุกต์ใช้กับสวนยางพาราในประเทศไทย² การบุกเบิกสวนยางพาราของชาวจีนฮกจิวในประเทศไทย ทำให้กลุ่มคนดังกล่าวสามารถเลื่อนฐานะจากแรงงานในสวนยางพาราขึ้นมาเป็นเจ้าของสวนยางพาราได้ ทำให้เกิดการบอกกล่าวปากต่อปาก ส่งผลให้ชาวจีนฮกจิวในมลายูอพยพเข้าไปในประเทศไทยจำนวนมาก และเกิดการตั้งชุมชนชาวจีนฮกจิวอย่างถาวรในพื้นที่ดังกล่าว นอกจากนี้เมื่อชาวจีนกลุ่มดังกล่าวขยายตัวเข้าไปอาศัยในพื้นที่จังหวัดอื่น เช่น จังหวัดตรัง สุราษฎร์ธานี ชุมพร ระนอง กระบี่ พังงา และภูเก็ต เป็นต้น ก็ได้นำทักษะและความชำนาญในการทำสวนยางพาราติดตัวไปพร้อมกับการขยายพื้นที่สวนยางพาราทั่วภาคใต้ของประเทศไทย

¹ ภาวดี ทรงประเสริฐ. (2535). เล่มเดิม. หน้า 70-72.

* ปัจจุบันคืออำเภอนาบอนและอำเภอฉวาง

² ประวัติศาสตร์คนฮกจิว (ฟูโจว) ในประเทศไทย. (ซีดี).

นอกจากนี้ชาวจีนฮกจิวยังพัฒนาตัวเองเป็นพ่อค้า ผู้ประกอบการ ตลอดจนนายทุนที่ดำเนินธุรกิจยางพารา โดยชาวจีนเหล่านี้เมื่อทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลัก ก็ได้สะสมเงินเพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินธุรกิจโดยการเปิดร้านรับซื้อยางพาราและตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราประเภทต่างๆ เป็นต้น

นายศ พันธุ์พิพัฒน์ เป็นนายทุนจีนเชื้อสายฮกจิวรุ่นแรกที่ดำเนินธุรกิจยางพารา โดยเปิดร้านรับซื้อยางพาราและตั้งโรงรมยางพาราขึ้นในอำเภอนาบอน จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อค.ศ. 1944 ต่อมาในค.ศ. 1964 ได้ก่อตั้งห้างหุ้นส่วนจำกัดมิตรไทยนคร โดยร่วมหุ้นกับนายเมธา เอื้อนนทซ์ และนายอารี พันธุ์พิพัฒน์ พี่เขยและน้องชาย เพื่อรับซื้อยางพารามาแปรรูปเป็นยางประเภทต่างๆ¹ การดำเนินธุรกิจของนายศ พันธุ์พิพัฒน์ ทำให้นายทุนจีนฮกจิวรุ่นต่อๆมาต่างดำเนินธุรกิจยางพาราโดยการตั้งบริษัทยางพาราเพิ่มมากขึ้น อาทิ บริษัทไทยฮั้วยางพาราจำกัด (มหาชน) บริหารงานโดยนายหลักชัย กิตติพล² บริษัททองไทยรับเบอร์จำกัด บริหารงานโดยนางนวลศรี ศิริสุขวัฒน์³ บริษัทศรีเจริญรับเบอร์จำกัด บริหารงานโดยนายอภิชาติ สินธุพนธ์⁴ และบริษัทเอ.ที.เอส.รับเบอร์จำกัด บริหารงานโดยนายประภาส เอื้อนนทซ์⁵ เป็นต้น

การขับเคลื่อนดำเนินธุรกิจยางพาราของนายทุนจีนฮกจิวกลุ่มนี้ แสดงให้เห็นถึงผลสืบเนื่องในการขยายตัวของกลุ่มชาวจีนในมลายาที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย และสามารถพัฒนาตนเองจากกลุ่มคนเล็กๆที่ประกอบอาชีพผู้ใช้แรงงานและเกษตรกรในมลายา กระทั่งเลื่อนฐานะตนกลายเป็นเจ้าของสวนยางพารา ตลอดจนเจ้าของกิจการยางพาราต่างๆในประเทศไทยจำนวนมาก นอกจากนี้กลุ่มคนดังกล่าวยังมีบทบาทและความสำคัญต่อวงการการค้ายางพาราในประเทศไทยอย่างมาก เนื่องจากโรงงานแปรรูปยางพาราของนายทุนดังกล่าวตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการทำสวนยางพาราจำนวนมาก ทั้งทางภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีผลผลิตยางพารารวมกันในปริมาณที่สูง อีกทั้งการดำรงตำแหน่งนายกสมาคมยางพาราไทยของนายหลักชัย กิตติพล* ก็ทำให้เกิดการประสานความร่วมมือและเอื้อประโยชน์ต่อกันในการขยายเครือข่ายการค้ายางพารา จึงกล่าวได้ว่านายทุนจีนฮกจิวเป็นนายทุนกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการบุกเบิกสวนยางพาราและการดำเนินธุรกิจยางพาราในประเทศไทย

¹ สุวัจนพงศ์ พงศ์ไพบูลย์; ดิลก วุฒิปาณิชย์; และ ประสิทธิ์ ชินการณ. (2544). *จีนทักษิณ : วิถีและพลัง*. หน้า 261, 262.

² บริษัท ไทยฮั้วยางพารา จำกัด (มหาชน). (Online).

³ บริษัท ทองไทยรับเบอร์ จำกัด. (Online).

⁴ บริษัท ศรีเจริญรับเบอร์ จำกัด. (Online).

⁵ บริษัท เอ.ที.เอส.รับเบอร์ จำกัด. (Online).

* ปัจจุบันนายหลักชัย กิตติพล ยังดำรงตำแหน่งนายกสมาคมพื้ใจ (ฮกจิว) แห่งประเทศไทยอีกด้วย

นอกจากชาวจีนในมลายาจำนวนมากที่อพยพเข้าไปทำสวนยางพาราในประเทศไทยแล้ว ยังมีชาวมลายูจำนวนหนึ่งเช่นกันที่อพยพจากรัฐกลันตันเข้าไปอาศัยอยู่ในบริเวณชายแดนไทย-มลายา ในระหว่างค.ศ.1948-1956 จำนวนมากกว่า 20,000 คน เพื่อเป็นแรงงานในสวนยางพารา สาเหตุที่ชาวมลายูเหล่านี้อพยพเข้าไปในประเทศไทย เนื่องจากขาดแคลนที่ดินทำกินในประเทศของตน จึงต้องการแสวงหาชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีกว่า¹ เมื่อเข้าไปอาศัยในประเทศไทยก็ได้นำทักษะการทำสวนยางพาราในมลายามาใช้เป็นอาชีพหลักในการดำรงชีวิต

ที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าทั้งชาวจีนและชาวมลายูในมลายา เมื่ออพยพเข้าไปอาศัยในประเทศไทย ก็ได้นำทักษะและความชำนาญที่มีเมื่อครั้งเป็นเกษตรกรและแรงงานในสวนยางพาราของนายทุนจีนและนายทุนอังกฤษในมลายาติดตัวไปใช้ในการประกอบอาชีพทำสวนยางพาราในประเทศไทย ดังนั้นการขยายตัวในการทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ของนายทุนจีนในมลายา จึงมีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้เกษตรกรและแรงงานในสวนยางพาราของนายทุนดังกล่าว มีประสบการณ์และความชำนาญในการประกอบอาชีพทำสวนยางพารา และเมื่อกลุ่มเกษตรกรและแรงงานเหล่านี้ อพยพเคลื่อนย้ายเข้าไปยังประเทศเพื่อนบ้านในไทย ก็สามารถใช้ความชำนาญที่มีประยุกต์ใช้กับการบุกเบิกสวนยางพาราในประเทศไทยระยะเริ่มแรกได้

การขยายกิจการยางพาราของนายทุนจีนในมลายาก่อให้เกิดการขยายตัวในการดำเนินธุรกิจยางพารา และส่งผลให้สิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลางการค้ายางพาราที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผลต่างๆที่เกิดขึ้นล้วนเชื่อมโยงและเอื้อประโยชน์ให้นายทุนจีนในมลายาสามารถผูกขาดการค้ายางพาราครอบคลุมทั่วทั้งในมลายาและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้ผลพวงที่ตามมาก็ยังทำให้เกษตรกรและแรงงานในมลายาจำนวนมาก มีประสบการณ์ ทักษะ และความชำนาญในการทำสวนยางพารา อีกทั้งยังสามารถขยายตัวเข้าไปบุกเบิกการทำสวนยางพาราและเข้าไปตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในประเทศไทย กระทั่งกลายเป็นกลุ่มคนที่เป็นกำลังสำคัญในระยะเริ่มแรกของการทำสวนยางพาราในประเทศไทย

¹Jobless Malays Migrate to Siam. (1956, 9 July). **The Straits Times.**

บทที่ 5

บทสรุป

ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 อังกฤษเป็นผู้วางรากฐานการบุกเบิกสวนยางพารา รวมถึงวางโครงสร้างต่างๆทั้งด้านการผลิตและการค้ายางพาราในมลายูอย่างจริงจัง ในระยะเริ่มแรกการค้ายางพาราดำเนินการโดยนายทุนอังกฤษ โดยการประสานความร่วมมือและระดมเงินทุนจากมหาชนชาวอังกฤษ ในประเทศอังกฤษ เพื่อนำไปลงทุนทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ในมลายูจำนวนมาก ซึ่งมีพ่อค้าและนายทุนจีนทำหน้าที่เป็นตัวกลางและนายหน้าในการติดต่อ ประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้แก่ นายทุนอังกฤษในการค้ายางพาราในมลายู ต่อมาเมื่อพ่อค้าและนายทุนจีนได้พัฒนาบทบาทเป็นผู้ค้ายางพาราอย่างเต็มรูปแบบ โดยการลงทุนดำเนินธุรกิจยางพาราไม่ว่าจะเป็นการทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ การตั้งโรงงานแปรรูปยางพารา ตลอดจนบริษัทส่งออกยางพารา ฯลฯ ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้สามารถพัฒนาบทบาทและทวีความสำคัญขึ้นเทียบเท่ากับกลุ่มนายทุนอังกฤษ กระทั่งในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นต้นมา พ่อค้าและนายทุนจีนในมลายูได้กลายเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการค้าและการดำเนินธุรกิจยางพาราแทนที่นายทุนอังกฤษ

นายทุนจีนที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายูประกอบด้วยนายทุน 2 กลุ่ม คือ นายทุนจีนรายย่อยและนายทุนจีนรายใหญ่ นายทุนจีนรายย่อยเป็นกลุ่มนายทุนที่มีเงินทุนน้อย จึงดำเนินกิจการยางพาราเพียงแต่ทำสวนยางพาราขนาดกลางและขนาดเล็ก ต่างจากนายทุนจีนรายใหญ่ซึ่งมีเงินทุนจำนวนมาก เป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจยางพาราทุกชนิด และขยายกิจการยางพาราครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ที่มีการทำสวนยางพาราในมลายู

ในบรรดานายทุนจีนรายใหญ่ทั้งหมดที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายู ตันกาก็และ ลีกงเซียนเป็นนายทุนจีนที่มีบทบาทสำคัญและประสบความสำเร็จอย่างสูงในการดำเนินธุรกิจยางพาราที่ครอบคลุมทุกรูปแบบทั่วมลายู ไม่ว่าจะเป็นการทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ การตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราและผลิตภัณฑ์ยางพารา ดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้ายางพารา ตลอดจนการตั้งบริษัทส่งออกยางพารา นอกจากนี้ยังสามารถผูกขาดและควบคุมกลไกการค้ายางพาราทุกชนิด โดยขยายกิจการยางพาราเข้าถึงผู้ผลิตยางพาราและพ่อค้ายางพาราทั้งระดับท้องถิ่นและในเมือง อีกทั้งยังมีอำนาจต่อรองกับภาครัฐในด้านต่างๆ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการค้ายางพาราของกลุ่มบริษัทตน ทว่าในทศวรรษ 1930 ตันกาก็ต้องเผชิญกับวิกฤตและปัญหานานัปการ ซึ่งส่งผลให้เขาต้องยุติการดำเนินธุรกิจยางพาราทั้งหมด และต้องถอยโอนธุรกิจและกิจการยางพาราทั้งหมดให้กับลีกงเซียน บุตรเขยของตน อย่างไรก็ตามบทบาทของตันกาก็มิได้เสื่อมคลายลงไปเช่นเดียวกับกิจการยางพาราที่ถูกปิดตัวลง หากแต่ตันกาก็ยังมีเครือข่ายการค้ายางพาราจำนวนมากที่พร้อมสนับสนุนและช่วยเหลือเพื่อเอื้อต่อผลประโยชน์ในกลุ่มตนทุกเมื่อ ดังเช่นกรณีการสนับสนุนให้ลีกงเซียน

ได้รับเลือกดำรงตำแหน่งประธานหอการค้าจีนแห่งสิงคโปร์ถึง 2 สมัย คือ สมัยแรกเมื่อค.ศ.1939-1941 และสมัยที่สองเมื่อค.ศ.1946-1947 เป็นต้น

อย่างไรก็ตามจากบทบาทและความสามารถของลีกงเซียน ก็พิสูจน์ให้พ่อค้าและนายทุนจีนจำนวนมากเห็นถึงศักยภาพของเขาในการนำอาณาจักรการค้ายางพาราของกลุ่มตนผงาดเป็นผู้นำในกิจการและการค้ายางพาราทั้งในมลายาและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยการขยายกิจการยางพาราครอบคลุมทั้งในมลายาและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีกทั้งบริษัทยางพาราของเขายังสามารถผูกขาดการค้ายางพาราไว้แต่เพียงผู้เดียว ทั้งในมลายา อินโดนีเซีย และไทย ภายใต้ชื่อกลุ่มบริษัทยางพารา “ลีรับเบอร์” (Lee Rubber) “ฮอคทง” (Hock Tong) และ “เต็กบีหัง” (Teck Bee Hang) หรือบริษัทยางไทยปักษ์ใต้จำกัด ตามลำดับ

การขยายกิจการยางพาราของนายทุนจีนได้ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายาขยายตัวอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนทำสวนยางพาราขนาดใหญ่ การตั้งโรงงานแปรรูปยางพารา และบริษัทส่งออกยางพาราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้มลายาสามารถผลิตยางพาราสำหรับใช้ในประเทศและส่งออกยังต่างประเทศจำนวนมาก นอกจากนี้การที่นายทุนจีนได้ผสมผสานความร่วมมือและรวมกลุ่มอย่างเหนียวแน่นผ่านตลาดค้ายางพาราสิงคโปร์ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ก็ทำให้เกิดแรงผลักดันสำคัญซึ่งส่งผลให้สิงคโปร์กลายเป็นตลาดกลางยางพาราที่มีฐานะเป็นศูนย์กลางการค้ายางพาราที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แทนที่ตลาดกลางยางพาราลอนดอน ในประเทศอังกฤษ อีกทั้งยังทำให้เกิดการคิดค้นเทคโนโลยีการผลิตยางแท่งขึ้น ซึ่งเป็นกรรมวิธีการผลิตและแปรรูปยางพาราในรูปแบบใหม่ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้การอพยพเคลื่อนย้ายของเกษตรกรและแรงงานชาวจีนจากมลายาเข้าไปทำสวนยางพาราในประเทศไทย ก็เป็นผลพวงมาจากการขยายตัวในการทำสวนยางพาราขนาดใหญ่จำนวนมากของนายทุนจีนในมลายา กลุ่มคนเหล่านี้ได้นำประสบการณ์จากการทำสวนยางพาราในมลายามาปรับใช้ในการบุกเบิกสวนยางพาราในประเทศไทย อีกทั้งกลุ่มคนดังกล่าวก็ยังเข้าไปตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในประเทศไทย จนเกิดการผสมผสานทางชาติพันธุ์และกลืนกลายเป็นพลเมืองของประเทศไทย ทว่าเกษตรกรและแรงงานชาวจีนเหล่านี้ก็ยังคงอ้างไว้ซึ่งการเป็นลูกหลานชาวจีนโพ้นทะเล และยึดการประกอบอาชีพทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลักในการดำรงชีวิตในประเทศไทย

อย่างไรก็ตามกลุ่มคนดังกล่าวก็ยังสามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองจากการเป็นเกษตรกรและแรงงานในสวนยางพารากลายเป็นพ่อค้า ผู้ประกอบการ ตลอดจนนายทุนที่มีบทบาทสำคัญในการค้ายางพาราในประเทศไทย อีกทั้งยังเรียนรู้และนำรูปแบบตลอดจนวิธีการต่างๆ ของนายทุนจีนที่ดำเนินธุรกิจยางพาราในมลายามาปรับใช้ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพกิจการยางพาราของตนในประเทศไทยให้รุดหน้าหรือเท่าเทียมกับกิจการยางพาราของนายทุนจีนในมลายา

ดังนั้นการขยายกิจการยางพาราของนายทุนจีนในประเทศไทย จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการหยิบยกเพื่อศึกษาเรื่องดังกล่าวให้รอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับการขยายกิจการยางพาราของนายทุนจีนในมลายา เพื่อเป็นการขยายขอบเขตความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจยางพาราของนายทุนจีนโพ้นทะเลอีกด้านหนึ่ง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

เอกสารภาษาไทย

หนังสือ

- คุณิโอะ, โยะชิฮะระ. (2537). **กำเนิดทุนนิยมเทียมในเอเชียอาคเนย์**. แปลโดย รัศมีดาราทา ชันติกุล; ชูศรี มณีพฤกษ์; และ พรพิมล สันติมณีรัตน์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เทิร์นบูลล์, ซี. แมรี. (2540). **ประวัติศาสตร์มาเลเซีย สิงคโปร์ และบรูไน**. แปลโดย ทองสุขเกตุโรจน์. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- นิโคลาส ทาร์ลิ่ง. (2552). **ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ฉบับเคมบริดจ์ : เล่มสอง จากประมาณคริสต์ศักราช 1500 ถึงประมาณคริสต์ศักราช 1800**. แปลโดย มัทนา เกษกมล; และ มัทนี เกษกมล. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ภูวดล ทรงประเสริฐ. (2535). **ทุนสิงคโปร์ : การผูกขาดตลาดยางพาราและดีบุกไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2545). **THE OVERSEAS CHINESE : ลอดลายมังกรโพ้นทะเล**. กรุงเทพฯ: Thaicoon Book.
- _____. (2547). **จีนโพ้นทะเลสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ: แปรนต์เอจ.
- วราภรณ์ ขจรไชยกูล. (2549). **ยางธรรมชาติ : การผลิตและการใช้งาน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์; ดิลก วุฒิพาณิชย์; และ ประสิทธิ์ ชินการณ. (2544). **จีนทักษิณ : วิถีและพลัง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- อันดา ยา, บาร์บารา วัตสัน; และ อันดา ยา, ลีโอนาร์ต วาย. (2549). **ประวัติศาสตร์มาเลเซีย**. แปลโดย พรรณี ฉัตรพลรักษ์. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

บทความ

- กอบแก้ว สุวรรณทัต-เพียร. (2517, สิงหาคม). **จดหมายจากมาเลเซีย**. **สังคมศาสตร์ปริทัศน์**.

วิทยานิพนธ์

กรุณา กาญจนประภากุล. (2537). วิวัฒนาการของความคิดเกี่ยวกับคำว่า “เมอลายู” ในประวัติศาสตร์มลายู. สารนิพนธ์ อ.ม.(ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

เอกสารภาษาอังกฤษ

หนังสือ

- Allen, G. C.; & Donnithorne, Audrey G. (1962). **Western Enterprise in Indonesia and Malaysia : A Study in Economic Development.** London: George Allen & Unwin.
- Barlow, Colin. (1978). **The Natural Rubber Industry : Its Development, Technology, and Economy in Malaysia.** Kuala Lumpur: Oxford University Press.
- Bauer, P. T. (1948). **The Rubber Industry : A Study in Competition and Monopoly.** London: The London School of Economics and Political Science, University of London.
- Brown, Rajeswary Ampalavanar. (1994). **Capital and Entrepreneurship in South-East Asia.** New York: St.Martin's Press.
- Chan, Kwok Bun; and Chiang, See Ngoh Claire. (1994). **Stepping Out : The Making of Chinese Entrepreneurs.** Singapore: Prentice Hall.
- Coates, Austin. (1987). **The Commerce in Rubber : The First 250 Years.** Singapore: Oxford University Press.
- Drabble, J. H. (1973). **Rubber in Malaya 1876 - 1922 : The Genesis of the Industry.** Kuala Lumpur: Oxford University Press.
- Drabble, John H. (1983). The Rubber Industry in Melaka. In **Melaka : The Transformation of a Malay Capital c.1400-1980, Volume One.** Kuala Lumpur: Oxford University Press.
- _____. (1991). **Malayan Rubber : The Interwar Years.** Hong Kong: Macmillan Academic and Professional.
- Gomez, Edmund Terence. (1999). **Chinese Business in Malaysia : Accumulation, Ascendance, Accommodation.** Surrey (England) : Curzon.

- Gomez, Edmund Terence; Loh, Wei Leng; and Lee, Kam Hing. (2001). **Malaysia. In Chinese Business in Southeast Asia : Contesting Cultural Explanations, Researching Entrepreneurship.** London: Curzon.
- Huff, W. G. (1994). **The Economic Growth of Singapore : Trade and Development in the Twentieth Century.** Wiltshire (England): Cambridge University Press.
- International Rubber Research and Development Board (IRRDB). (2006). **Portrait of the Global Rubber Industry : Driving the Wheel of the World Economy.** Kuala Lumpur: International Rubber Research and Development Board (IRRDB).
- Jackson, James C. (1968). **Planters and Speculators : Chinese and European Agricultural Enterprise in Malaya 1786-1921.** Singapore: University of Malaya Press.
- Khoo, Kay Kim. (1988). Chinese Economic Activities in Malaya : A Historical Perspective. In **Economic Performance in Malaysia: The Insiders View.** New York: Professors World Peace Academy.
- Landa, Janet T. (1983). The Political Economy of the Ethnically Homogeneous Chinese Middleman Group in Southeast Asia : Ethnicity and Entrepreneurship in a Plural Society. In **The Chinese in Southeast Asia : Volume 1 Ethnicity and Activity.** Singapore: Maruzen Asia.
- Lim, Chin Lim. (2004). **Pioneers of Singapore : Builders of Our Land.** Singapore: Asiapac Books.
- Lim, Chong Yah. (1967). **Economic Development of Modern Malaya.** Kuala Lumpur: Oxford University Press.
- _____. (1973). **Economic Structure and Organization.** Singapore: Oxford University Press.
- Lim, Mah Hui. (1981). **Ownership and Control of the One Hundred Largest Corporations in Malaysia.** Kuala Lumpur : Oxford University Press.
- Lynn, Pan, editor. (1998). **The Encyclopedia of the Chinese Overseas.** Singapore: Chinese Heritage Centre.
- McHale, T. R. (1966). **Rubber and the Malaysian Economy.** Singapore: M.P.H. Printers Sendirian Berhad.
- Purcell, Victor. (1967). **The Chinese in Malaya.** Kuala Lumpur : Oxford University Press.
- Puthucheary, J. J. (1960). **Ownership and Control in the Malayan Economy.** Singapore: Eastern University Press.

- Sandhu, Kernial Singh. (1969). **Indians in Malaya : Some Aspects of their Immigration and Settlement (1786-1957)**. Great Britain: Cambridge University Press.
- Song, Ong Siang. (1984). **One Hundred Year's History of the Chinese in Singapore**. Singapore: Oxford University Press.
- Sundaram, Jomo Kwame. (1986). **A Question of Class : Capital, The State, And Uneven Development in Malaya**. Singapore: Oxford University Press.
- Suryadinata, Leo (ed). (2002). **Ethnic Chinese in Singapore and Malaysia : A Dialogue between Tradition and Modernity**. Singapore: Times Academic.
- Tate, Muzaffar D. J. (1987). **Kuala Lumpur in postcards 1900-1930 : From the Collections of Major David Ng (Rtd) and Steven Tan**. Petaling Jaya (Selangor) : Penerbit Fajar Bakti.
- Tong, Chee Kiong; and Yong, Pit Kee. (2002). Personalism and Paternalism in Chinese Business. In **Chinese Entrepreneurship and Asian Business Networks**. London: Routledge Curzon.
- Turnbull, C. M. (1977). **A History of Singapore 1819-1975**. Kuala Lumpur: Oxford University Press.
- Visscher, Sikko. (2007). **The Business of Politics and Ethnicity : A History of the Singapore Chinese Chamber of Commerce and Industry**. Singapore: NUS Press.
- Wilson, Joan. (1958). **The Singapore Rubber Market**. Singapore: Eastern University Press.
- Wright, Arnold. (1908). **Twentieth Century Impressions of British Malaya : Its History, People, Commerce, Industries, and Resources**. London: Lloyd's Greater Britain Publishing.
- Yong, C. F. (1987). **Tan Kah-Kee : The Making of an Overseas Chinese Legend**. Singapore: Oxford University Press.

บทความ

- Huff, W. G. (1992, July). Sharecroppers, Risk, Management, and Chinese Estate Rubber Development in Interwar British Malaya. **Economic Development and Cultural Change**. 40(4): 747.
- Jobless Malays Migrate to Siam. (1956, 9 July). **The Straits Times**.
- Kaur, Amarjit. (1980, August). The Impact of Railroads on the Malayan Economy, 1874-1941. **Journal of Asian Studies**. 34(4): 701.
- Kellet, W.G.G. (1949). The Sources and Nature of Statistical Information in Special Fields of Statistics : International Rubber Statistics. **Journal of the Royal Statistical Society**. Series A (General). 112(4): 427.
- Koh, Soo Jin Denis; and Kyoko, Tanaka. (1984, March). Japanese Competition in the Trade of Malaya in the 1930s. **Southeast Asian Studies**. 21(4): 379.
- Leinbach, Thomas R.. (1975, January). Transportation and the Development of Malaya. **Annals of the Association of American Geography**. 65(2): 273, 275.
- Leng, Yuen Choy. (1974, March). Japanese Rubber and Iron Investments in Malaya, 1900-1941. **Journal of Southeast Asian Studies**. 5(1): 18-23.
- Lian, Kwen Fee; and Koh, Keng We. (2004, October). Chinese Enterprise in Colonial Malaya : The Case of Eu Tong Sen. **Journal of Southeast Asian Studies**. 35(3): 431.
- Lim, Teck Ghee. (1974). Malayan Peasant Samllholders and the Stevenson Restriction Scheme, 1922-28. **Journal of the Malaysian Branch of the Royal Asiatic Society**. 47(Part 2): 121.
- Po-Yin, Chung Stephanie. (2002). Surviving Economic Crises in Southeast Asia and Southern China : The History of Eu Yan Sang Business Conglomerates in Penang , Singapore and Hong Kong. **Modern Asian Studies**. 36(3): 599-600.
- Rudner, Martin. (1976, September). Malayan Rubber Policy : Development and Anti-Development during the 1950s. **Journal of Southeast Asian Studies**. 7(2): 237.
- Yong, C. F. (1968, September). A Preliminary Study of Chinese Leadership in Singapore, 1900-1941. **Journal of Southeast Asian History**. 9(2): 271-272.

แหล่งข้อมูลออนไลน์

- บริษัท เอ.ที.เอส.รับเบอร์ จำกัด. (2552). สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2552, จาก
http://www.thainr.com/th/detail_member/ats-rubber.php
- บริษัท ไทยฮ้วยางพารา จำกัด (มหาชน). (2552). สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2552, จาก
http://www.thainr.com/th/detail_member/thaihua-yangpara.php
- บริษัท ทองไทยรับเบอร์ จำกัด. (2552). สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2552, จาก
http://www.thainr.com/th/detail_member/togthai-rubber.php
- บริษัท ยางไทยปักษ์ใต้ จำกัด (เต็กบีห้าง). (2552). สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2552, จาก
http://www.ftiprovince.or.th/province/ftimember_info.aspx?id=645
- บริษัท ศรีเจริญรับเบอร์ จำกัด. (2552). สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2552, จาก
http://www.thainr.com/th/detail_member/sricharan.php
- Abd Rahman, Nor-Afidah. (2005). **Lee Kong Chian**. Retrieved July 30, 2009, from
http://infopedia.nl.sg/articles/SIP_978_2006-06-16.html
- Boon, Weng Siew. (n.d.). **The Malaysian Plantation Industry, 1880-1921**. Retrieved May 18, 2009, from www.mpoa.org.my/v2/images/boon_article01.pdf
- Chia, Joshua Yeong Jia. (2006). **Gutrie & Company**. Retrieved May 28, 2009, from
http://infopedia.nl.sg/articles/SIP_1238_2008-12-12.html
- Cornelius-Takahama, Vernon. (2001). **Lim Nee Soon**. Retrieved May 28, 2009, from
http://infopedia.nl.sg/articles/SIP_526__2009-01-07.html
- Lee Kong Chian**. (2009). Retrieved July 30, 2009, from
<http://www.thelegacy.nl.sg/home.html>
- Tan Kah Kee**. (2009). Retrieved July 30, 2009, from
<http://www.tkk.wspc.com.sg/tkk/index.html>
- Tan, Bonny. (1999). **Tan Kah Kee**. Retrieved July 30, 2009, from
http://infopedia.nl.sg/articles/SIP_839_2004-12-28.html
- The legacy of Tan Kah Kee & Lee Kong Chain**. (2009). Retrieved July 30, 2009, from
http://www.thelegacy.nl.sg/exh_entrepreneurs.html
- The legacy of Tan Kah Kee & Lee Kong Chain**. (2009). Retrieved July 30, 2009, from
http://www.thelegacy.nl.sg/exh_community.html

แหล่งข้อมูลอื่น ๆ

ประวัติศาสตร์คนฮกจิว (ฟูโจว) ในประเทศไทย. (2551). (ซีดี). กรุงเทพฯ: บริษัทนาบอน
มายด์.

ภาคผนวก

ตาราง 20 พื้นที่สวนยางพาราของชาวอังกฤษและชาวจีนในมลายา (ค.ศ.1898-1922)

(หน่วย : '000 ไร่)

ค.ศ.	ชาวอังกฤษ	ชาวจีน	รวม
1898	5	-	5
1899	10	-	10
1900	15	-	15
1901	27.5	-	27.5
1902	37.5	-	37.5
1903	50	-	50
1904	70	-	70
1905	115	-	115
1906	242.5	-	242.5
1907	420	5	470
1908	592.5	45	637.5
1909	722.5	112.5	835

ตาราง 20 (ต่อ)

ค.ศ.	ชาวอังกฤษ	ชาวจีน	รวม
1910	942.5	410	1,352.5
1911	1,235	640	1,875
1912	1,477.5	877.5	2,355
1913	1,615	1,070	2,685
1914	1,680	1,240	2,920
1915	1,780	1,445	3,225
1916	1,955	1,620	3,575
1917	2,370	1,775	4,145
1918	2,625	2,090	4,715
1919	2,802.5	2,350	5,152.5
1920	2,955	2,497.5	5,452.5
1921	3,050	2,550	5,600
1922	3,075	2,575	5,650

ที่มา: ปรับปรุงจาก J. H. Drabble. (1973). **Rubber in Malaya 1876 - 1922 : The Genesis of the Industry.** p. 216.

ตาราง 21 ตัวเลขส่งออกยางพาราผ่านเมืองท่าต่างๆในมลายา (ค.ศ.1909-1914)

(หน่วย : ตัน)

เมืองท่า/ค.ศ.	1909	1910	1911	1912	1913	1914
สเวตเทนแฮม (Swettenham)	1,322	3,482	5,066	8,910	12,525	12,852
สิงคโปร์	1,077	1,597	2,812	6,535	12,849	19,336
ปีนัง	932	977	2,346	4,324	7,113	9,799
มะละกา	-	-	-	-	3,204	5,470
รวม	3,331	6,056	10,224	19,769	35,691	47,457

ที่มา: J. H. Drabble. (1973). **Rubber in Malaya 1876 - 1922 : The Genesis of the Industry.** p. 104.

ตาราง 22 พื้นที่สวนยางพาราและปริมาณการผลิตยางพาราในมลายา (ค.ศ.1922-1957)

ค.ศ.	พื้นที่สวนยางพารา ('000 ไร่)			ปริมาณการผลิตยางพารา ('000 ตัน)		
	สวน ยางพารา ขนาด ใหญ่	สวน ยางพารา ขนาดเล็ก	รวม	สวน ยางพารา ขนาด ใหญ่	สวน ยางพารา ขนาดเล็ก	รวม
1922	3,525	2,295	5,820	-	-	212.4
1923	3,580	2,347.5	5,927.5	-	-	183.8
1924	3,637.5	2,380	6,017.5	-	-	152.3
1925	3,700	2,437.5	6,137.5	-	-	210
1926	3,807.5	2,480	6,500	-	-	286
1927	4,060	2,440	6,775	-	-	242
1928	4,240	2,535	7,360	-	-	299
1929	4,550	2,810	7,427.5	245	212	457
1930	4,690	2,932.5	7,622.5	237	215	452
1931	4,835	3,045	7,880	239.4	195.5	434.9
1932	4,847.5	3,190	8,037.5	240.1	177	417.1
1933	4,867.5	3,152.5	8,020	241	218.8	459.8

ตาราง 22 (ต่อ)

ค.ศ.	พื้นที่สวนยางพารา ('000 ไร่)			ปริมาณการผลิตยางพารา ('000 ตัน)		
	สวน ยางพารา ขนาด ใหญ่	สวน ยางพารา ขนาดเล็ก	รวม	สวน ยางพารา ขนาด ใหญ่	สวน ยางพารา ขนาดเล็ก	รวม
1934	5,025	3,180	8,205	262.4	217	479.4
1935	5,040	2,907.5	7,947.5	242.3	134.5	376.8
1936	5,037.5	3,012.5	8,050	232.6	130.9	363.9
1937	5,052.5	3,170	8,222.5	313.9	187.9	501.1
1938	5,065	3,135	8,200	245.7	113.8	359.5
1939	5,250	3,315	8,565	244.4	115.7	360.1
1940	5,282.5	3,377.5	8,660	333.6	213.6	547.2
1941-45	-	-	-	-	-	-
1946	4,740	3,750	8,490	173.5	229.7	403.2
1947	4,835	3,750	8,585	359.9	285.3	645.2
1948	4,882.5	3,750	8,632.5	402.9	294.1	697
1949	4,925	3,750	8,675	400	270.3	670.3

ตาราง 22 (ต่อ)

ค.ศ.	พื้นที่สวนยางพารา (’000 ไร่)			ปริมาณการผลิตยางพารา (’000 ตัน)		
	สวน ยางพารา ขนาด ใหญ่	สวน ยางพารา ขนาดเล็ก	รวม	สวน ยางพารา ขนาด ใหญ่	สวน ยางพารา ขนาดเล็ก	รวม
1950	4,910	3,750	8,660	375.9	316.7	692.6
1951	4,910	3,750	8,660	328	275.9	603.9
1952	4,992.5	3,750	8,742.5	341.1	241.5	582.6
1953	5,075	3,750	8,825	341.1	341.7	572.8
1954	5,045	3,750	8,795	344.9	240.2	585.1
1955	5,037.5	3,750	8,787.5	351.8	285.3	637.1
1956	5,020	3,750	8,770	350.8	273.4	624.2
1957	5,027.5	3,750	8,777.5	367.9	268	635.9

ที่มา: ปรับปรุงจาก Jomo Kwame Sundaram. (1986). **A Question of Class : Capital, The State, And Uneven Development in Malaya.** p. 72-73.

ตาราง 23 ปริมาณการส่งออกยางพาราของสิงคโปร์ (ค.ศ.1904-1957)

ค.ศ.	ปริมาณการส่งออกยางพารา (ตัน)
1904	5
1905	83
1906	328
1907	646
1908	914
1909	1,077
1910	1,487
1911	2,812
1912	2,524
1913	5,921
1914	12,436
1915	27,046
1916	44,986
1917	79,444

ตาราง 23 (ต่อ)

ค.ศ.	ปริมาณการส่งออกยางพารา (ตัน)
1918	100,515
1919	157,317
1920	134,616
1921	133,385
1922	160,498
1923	144,452
1924	151,259
1925	179,343
1926	192,463
1927	200,307
1928	201,263
1929	253,875
1930	233,799
1931	220,545

ตาราง 23 (ต่อ)

ค.ศ.	ปริมาณการส่งออกยางพารา (ตัน)
1932	184,296
1933	230,352
1934	315,990
1935	258,579
1936	218,697
1937	285,933
1938	225,751
1939	259,238
1940-1948	-
1949	484,848
1950	655,025
1951	750,221
1952	555,343
1953	506,480

ตาราง 23 (ต่อ)

ค.ศ.	ปริมาณการส่งออกยางพารา (ตัน)
1954	555,297
1955	604,152
1956	596,600
1957	617,198

ที่มา: W.G. Huff. (1994). **The Economic Growth of Singapore : Trade and Development in the Twentieth Century.** p. 378, 380.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาว สิริธร ถาวรวงศา
วันเดือนปีเกิด	7 กันยายน 2525
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	184 ม.4 ต.นาบอน อ.นาบอน จ.นครศรีธรรมราช 80220
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ผู้ช่วยนักวิจัย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนสตรีทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2548	ศศ.บ (ประวัติศาสตร์) จาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
พ.ศ. 2553	ศศ.ม (ประวัติศาสตร์) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ